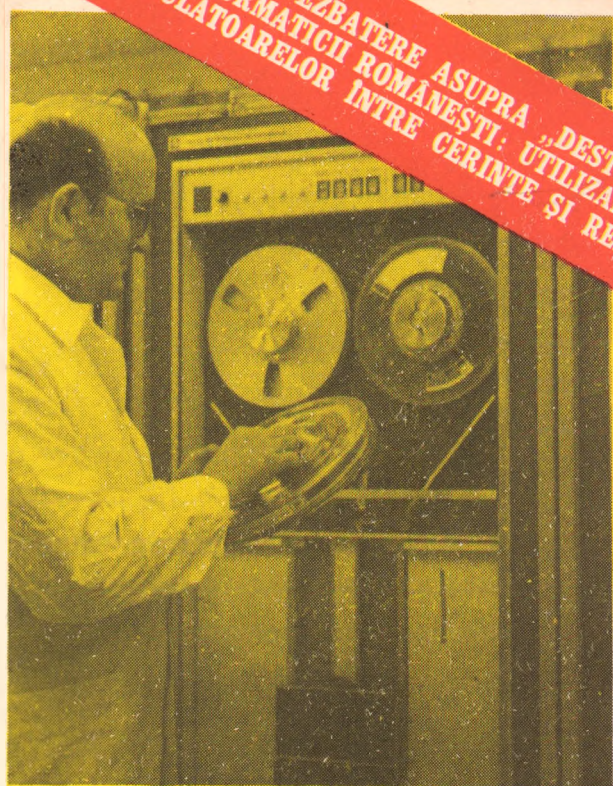
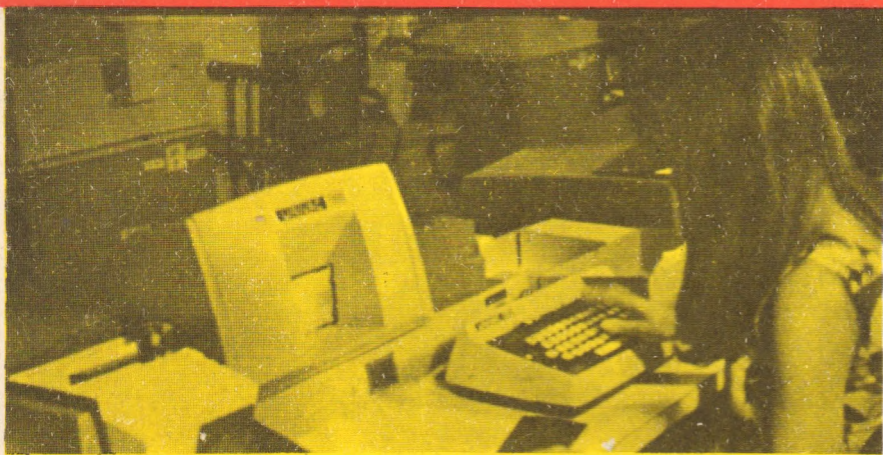

revista economică

46 14•XI
1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

UNĂ AMPLĂ DEZBATERE ASUPRA „DESTINELOR
INFORMATICII ROMÂNEȘTI: UTILIZAREA
CALCULATOARELOR ÎN TRE CERINTE ȘI REALITĂȚI

PRIORITATE PE „AGENDA DV. DE LUCRU” — PREGĂTIREA PLANULUI '76

DOCUMENTAR ECONOMIC: PRINCIPIILE CONDUCERII ECONOMIEI SOCIALISTE

● ● „RELANSAREA” ȘI SUBSTRATUL UNOR ANĂLOGII ÎN ECONOMIA

OCCIDENTALĂ ● ● ● UN IMENS TEZAUR — RESURSELE MINERALE

ALE MĂRILOR ȘI OCEANELOR ● ● ● ●

**OBIECTIVELE
FUNDAMENTALE
ALE ETAPEI URMĂTOARE
A ISTORIEI
ROMÂNIEI SOCIALISTE**

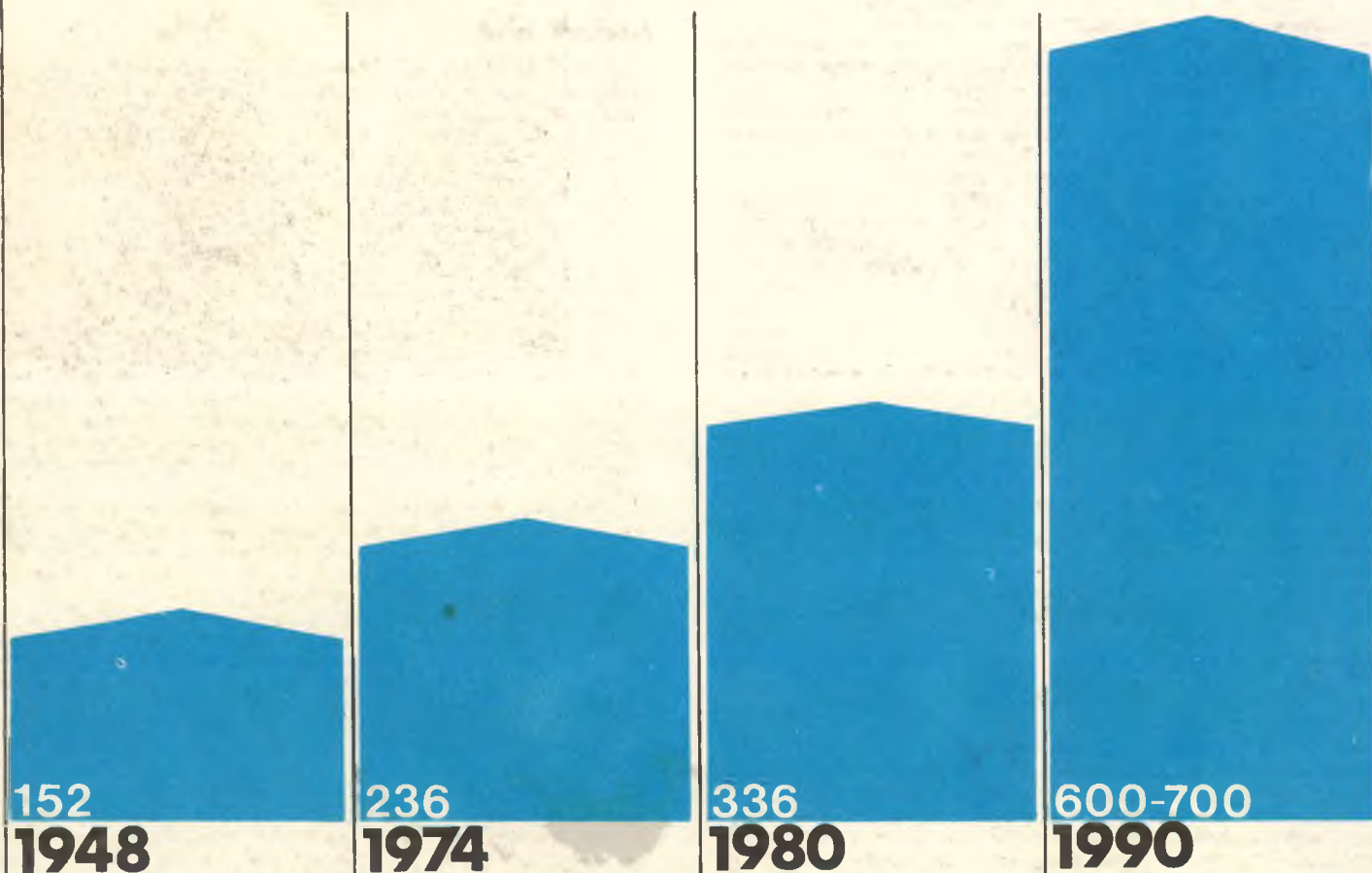
**Politica în domeniul
sistemării teritoriului,
a orașelor și satelor**

„În cincinalul următor vom începe realizarea în practică a prevederilor cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor. Vor trebui luate măsuri ca cel puțin 100 de centre comunale să treacă pe calea modernizării, transformându-se în orașele agricole sau agro-industriale. Totodată, se cer aplicate hotărât prevederile legii privind restrângerea suprafeței construite, organizarea corespunzătoare a orașelor și satelor, astfel încît, devenind unități administrative moderne, să asigure folosirea în condiții optime și economice a bazei edilitare. Realizarea acestor măsuri va contribui la dezvoltarea multilaterală a tuturor zonelor țării, va crea condiții de viață tot mai civilizate pentru întregul nostru popor”.

NICOLAE CEAUȘESCU
„Raport la cel de-al XI-lea Congres
al Partidului Comunist Român”

CREȘTEREA NUMĂRULUI DE ORAȘE

FINALITATEA SOCIALĂ A CREȘTERII ECONOMICE

TRANSFORMÎND făuritorii bunurilor materiale în factori de decizie, chemați să hotărască asupra scopului și finalității muncii lor, socialismul a creat, pentru prima dată în istorie, terenul edificării unui nou mod de existență a producătorului. Ca proprietar al mijloacelor de producție și beneficiar direct al rezultatelor propriei sale activități, el dobândește, în condițiile orinduirii socialiste, o nouă calitate, aceea de subiect conștient al relațiilor sociale. Pentru a ajunge aici a fost necesară lichidarea claselor exploataatoare, cucerirea puterii politice, instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, așezarea repartiției pe principii socia-

liste. Toate acestea au reprezentat și reprezintă cerințe ale transformării din temelii a vechii orinduirii capitaliste.

„Numai pe această cale — se rețeră în Programul Partidului Comunist Român — se creează condiții pentru ca oameții muncii să poată beneficia de adevărat de roadele muncii lor, de cuceririle progresului și civilizației și, totodată, să se poată manifesta liber în sfera vieții sociale...”

Prin politica sa consecventă de dezvoltare a forțelor de producție, de sporire a potențialului economic al țării, Partidul Comunist Român a privit, de la început, creșterea economică nu ca un scop în sine, ci ca un mijloc de ri-

dicare a gradului de civilizație al națiunii noastre. Întreaga strategie a dezvoltării a fost și este subordonată realizării acestui obiectiv fundamental care se identifică, în concepția partidului nostru, cu însăși rațiunea construcției orinduirii socialiste.

Progresul economic al țării, ritmurile înalte de creștere a forțelor de producție, realizările economice obținute de poporul nostru pînă acum sînt o mărturie a eforturilor făcute de Partidul Comunist Român de a pune creșterea economică în slujba omului, în slujba afirmării capacităților sale creatoare, de a crea o societate, cum spunea Lenin, prin și pentru oameni.

Dezvaluirea esenței social-economice

DE MAI BINE de două decenii, literatura economică de pretutindeni este inundată de un volum impresionant de lucrări. De date și fapte, privitoare la fenomenul creșterii. Recunoscînd importanța deosebită a creșterii economice pentru destinele popoarelor, economiștii, matematicienii, sociologii și alte categorii de cercetători încearcă să pătrundă cît mai adînc în labirinturile acestui proces care, prin consecințele lui, stîrnește, deopotrivă, speranțele unora și îngrijorarea altora.

Îngrijorarea a fost lansată ca un semn de alarmă de teoria economică burgheză care a oscilat, curios de rapid, într-o perioadă istorică relativ scurtă, de la o extremă la alta, de la așa-numita creștere fără limite la creșterea zero. O astfel de evoluție nu reprezintă, totuși o surpriză. Nu constituie o surpriză, deoarece creșterea economică, organic legată de evoluția forțelor de producție, a depins și va depinde întotdeauna de natura relațiilor de producție dominante.

Desfășurată pe fondul unei puternice revoluții științifice și tehnice, creșterea economică a produs în ultimii douăzeci de ani schimbări importante în reproducția socială, schimbări care, într-o serie de țări capitaliste, nu și-au găsit reflectarea în relațiile de producție tradiționale. Fiind un proces care s-a desfășurat pe fondul acțiunii unor legi economice specifice capitalismului, creșterea economică a fost, de la început, subordonată, în unele state, principiilor valorificării capitalului.

Condiționarea creșterii economice de profitul capitalist imprimă, după cum se știe, un caracter contradictoriu dezvoltării forțelor de producție. S-a creat un mare decalaj între posibilitățile creșterii și limitele realizării ei, între nivelul înalt al productivității muncii și caracterul inechitabil al repartiției capitaliste. În aceste condiții, între eficiența pur economică a creșterii (tehnică cum o mai numesc unii) și cea socială există o mare diferență cu puternice elemente de contradicție.

Procesul creșterii economice se desfășoară, în diferite țări, pe fondul unor relații de producție diferite și a unor forțe productive inegal dezvoltate. În țările cu un nivel scăzut de dezvoltare economică, amploarea creșterii economice, cauzele care o generează și efectele sociale produse pot diferi foarte mult de cele întîlnite în unele țări deja industrializate. Pentru marii magnai ai capitalului eficiența economică și socială a acestui proces are o unitate precisă de măsură și anume volumul profitului realizat. Pentru alții, însă, măsura eficienței sociale a creșterii economice este dată de posibilitatea asigurării minimumului de trai fiecărui locuitor al țării.

Analizînd cauzele și efectele sociale diferite care stau la baza creșterii în diferite țări, este greu de susținut ideea (prezentă de mai multă vreme în literatura burgheză) potrivit căreia procesul valorificării capitalului și efortul diferitelor țări, aflate în curs de dezvoltare, de a-și crea o bază tehnico-materială proprie prin intermediul industrializării, ar avea, chipurile, o semnificație echivalentă!

Dezvaluirea esenței social-economice a creșterii economice nu poate fi făcută decît prin raportarea ei la problemele sociale pe care este chemată să le rezolve. Din aceste motive, eficiența socială a acestui proces, în sensul larg al cuvîntului, este încredințată, după părerea noastră, de cel puțin următoarele trei coordonate: a) scopul nemijlocit căruia îi este subordonată creșterea, b) soluțiile adoptate în condițiile unor resurse date și c) limitele pe care reușește să le depășească.

Desigur, eficiența socială a creșterii nu poate fi despărțită de latura ei pur economică care este încredințată de cel puțin următoarele condiții: fie obținerea unui efect economic maxim de pe urma fiecărei unități de muncă socială cheltuită, fie reducerea cheltuielilor de muncă socială ce revin pe fiecare unitate de efect. Reflectînd restricțiile de mai sus conceptul de eficiență socială are, totuși, o sferă de cuprindere mai mare. Centrul de

greutate al acestui concept rămîne scopul nemijlocit căruia îi este subordonată producția socială. Acest scop nu poate fi delimitat limitîndu-se doar la condițiile ce încadrează eficiența economică. Ecuația muncă socială cheltuită — venit național obținut (considerat ca principal efect economic obținut) poate fi optimizată prin metode matematice moderne. Din acest punct de vedere, limitele acestui proces (în tocmă de restricțiile problemei, adică de resursele naturale și de forță de muncă disponibile). Cît privește resursele naturale, date fiind cuceririle științei și tehnicii contemporane, nu pot impune limite absolute creșterii economice ci, mai degrabă, limite relative, posibil a fi depășite de timp.

Adevăratele limite ale creșterii economice sînt de ordin social. Ele vizează optimizarea raportului dintre volumul venitului național creat și nivelul de trai real al populației. Tocmă acest decalaj, între nivelul dezvoltării economice al unor țări capitaliste și nivelul de trai a celei mai mari părți din populație, tînde să se transforme într-o frînă în calea creșterii însăși deoarece este rezultatul direct al adîncirii contradicției dintre muncă și capital. În prezent, între țările capitaliste dezvoltate există decalaje mai mari în ceea ce privește nivelul de trai al populației decît nivelul potențialului economic propriu-zis. Ele sînt direct proporționale cu forța monopolurilor naționale și internaționale care reușesc să-și însușească părți tot mai mari din venitul național creat.

Beneficiile sociale

PRIN NATURA SA, creșterea economică este un proces complex, fiind rezultatul acțiunii conjugate a o serie întregă de factori. Acest proces îmbracă atît o latură cantitativă cît și una calitativă. Știința economică a reușit, pînă în prezent, să surprindă destul de bine latura cantitativă, elaborînd, în acest sens, un sistem de indicatori tehnici și economici. Latura calitativă a rămas, ni se pare, mai puțin elaborată.

De obicei, atunci cînd se încearcă punerea ei în evidență, se subliniază rolul anumitor factori de ordin intensiv mențiți a depăși limitele cantitative impuse de anumite resurse. Or, prin influența lor, acești factori întregesc, pînă la urmă tot cantitativul.

Aspectul calitativ al creșterii trebuie privit, după părerea noastră, prin prisma beneficiilor sociale pe care le aduce și a consecințelor ce le provoacă. În acest context, expresia cea mai adecvată a laturii calitative a creșterii este tocmă eficiența ei socială. Ea reflectă nu numai modul cum sînt puse în valoare resursele de care dispune o anumită națiune, dar și cui servesc rezultatele muncii, în slujba cărei clase sînt puse aceste realizări.

Definirea eficienței sociale a creșterii care să oglindească finalitatea, rațiunea acesteia, pune, însă, o serie de probleme. În primul rînd, este vorba de construirea unui amplu sistem de indicatori calitativi al cărui centru de greutate urmează să-l constituie indicatorii sociali ai creșterii.

Se știe că, elaborarea indicatorilor sociali nu este lipsită de dificultăți. Adesea, cei ce s-au ocupat de această problemă au tinut să remarcе obstacolele puse de formularea lor matematică. Într-adevăr, mulți cercetători consideră că aspectele calitative ale vieții sociale nu pot fi cuantificate. De aci și părerea că, în domeniul social nu pot fi delimitate constante deoarece comportamentul uman nu se supune unor unități de măsură riguroase.

Acest punct de vedere credem că este o urmare a unei teze mai vechi, după care matematica ar studia relațiile cantitative independent de aspectul calitativ al obiectivelor. La o analiză mai atentă, teza de mai sus nu are un suport științific dacă pornim de la caracterul general al legilor dialecticii.

În ceea ce privește fenomenele și procesele economice, mai

exact latura lor cantitativă (mărimea, raportul, nivelul) nu poate fi desprinsă de latura calitativă, de relațiile umane. De pildă, cine ar putea analiza raporturile cantitative ce se ivesc între valoare și preț independent de relațiile sociale care stau la baza lor? Cum ar putea fi examinat raportul cantitativ între plus-valoare și capitalul variabil făcându-se abstracție de natura exploatare a capitalului, de relațiile capitaliste? Argumentul după care matematica nu este încă pregătită să exprime latura calitativă a fenomenelor sociale mai poate fi discutat. În definiții, luarea în considerare a laturii calitative a fenomenelor devine una din condițiile necesare dezvoltării matematicii însăși. Aceasta cu atât mai mult în domeniul științelor sociale. Aici, conținutul calitativ al fenomenelor definește cantitativul care ține, uneori, locul de concluzii. Dar, drumul parcurs este de la condiții la concluzii. Orice încercare de cuantificare a proceselor economice trebuie să pornească de la înțelegerea esenței lor, a calității. În interpretarea fenomenelor economice, inclusiv a creșterii economice, rolul hotărâtor aparține calitativului. Prin natura lor, rezultatele cantitative au menirea doar de a ilustra mai bine relațiile calitative, adică relațiile umane care le-au generat.

Definirea indicatorilor sociali ai creșterii economice presupune găsirea unei metodologii corespunzătoare construirii lor. Sint, într-adevăr, procese sociale așa-zise „non-metrică” care prezintă dificultăți reale de măsurare. Este suficient să ne gândim la unele probleme cum sint : determinarea gradului de omogenitate al societății, a gradului de cultură, de democratizare a vieții sociale, stabilirea unor indicatori ai conștiinței sociale, ș.a.m.d., pentru a constata obstacole aparent de netrecut. Pentru început, despre aceste procese nu avem decât o imagine cantitativă vagă, globală, nedefinită. Este adevărat că unele aspecte (gradul de cultură, gradul de instruire a populației, ș.a.) sint redade de unii autori prin intermediul unor indicatori indirecti.

Indicatorii sociali ai creșterii pot îmbrăca, însă, și alte forme. Considerăm că, primul pas legat de determinarea lor îl constituie stabilirea unor **insușiri** cu caracter general a acestui proces. Ele pot fi individualizate prin activitatea de abstractizare. A doua etapă de lucru o constituie identificarea noțiunilor și a aparatului conceptual. Păstrăm această ordine, deoarece noțiunea apare mai puțin conturată, pe cînd conceptul se caracterizează printr-o delimitare și precizie mai mare. Operațiunea imediat următoare ar fi trecerea de la noțiuni și concepte la măsură. Dar, măsurarea diferitelor procese și fenomene sociale implică construirea variabilelor și indicatorilor (a celor sociali, în cazul de față).

Ajunși pe acest aliniament, problema se complică într-o măsură, deoarece stabilirea variabilelor depinde, în mod decisiv, de anumite criterii care sint, la rîndul lor, în funcție de natura și caracteristicile cercetării. De la caz la caz, la baza aprecierii variabilelor poate fi pus fie un criteriu economic, fie unul sociologic, filozofic, psihologic sau politic. Se înțelege că, pentru aprecierea eficienței sociale a creșterii economice criteriul economic se situează pe prim plan, alături de toate celelalte care nu pot fi neglijate.

Costul social al creșterii

DEFINIREA indicatorilor sociali poate urma întreaga cale procedurală de mai sus, sau se poate opri la prima fază. În acest caz, indicatorii sociali ar îmbrăca forma fie a unei însușiri, fie a unei trăsături generale. Prin intermediul lor am surprinde unele relații calitative și nu neapărat cantitative. În definitiv, și prin această formă, mai puțin elaborată, se poate exprima nivelul unui proces social sau anumite țeluri pe care și le propune societatea. De asemenea, pot fi făcute evaluări, comparații, poate fi exprimată forma de manifestare și chiar tendința de evoluție. În această situație, pînă cînd matematica va găsi expresia lor numerică, rolul de indicatori sociali ai creșterii l-ar putea juca anumite **caracteristici** ale acestui proces. Ele n-ar îmbrăca, de la început, o formă numerică dar, izvoind din natura internă a lui, ar prezenta numeroase detalii cuantificabile. Este cazul, de pildă, a unor trăsături, caracteristici, care țin de conceptul de calitate a vieții.

O parte din efectele sociale ale creșterii își găsesc încă de pe acum o exprimare numerică. Ne referim, printre altele, la unele laturi ale nivelului de trai considerat ca rezultatul cel mai fidel al eficienței sociale a creșterii. Gradul de folosire a forței de muncă, durata timpului liber, intensitatea muncii, starea de nutriție, de sănătate și gradul de instrucție al populației, costul vieții, volumul și structura fondurilor sociale de consum, gradul de urbanizare, condițiile de locuit, ș.a., sint, de fapt, indicatori sociali ai creșterii.

Un loc distinct în cadrul acestui sistem de indicatori ai eficienței trebuie să-l ocupe „costul social al creșterii”. Calculul acestui indicator în condițiile capitalismului n-ar putea ocoli, după părerea noastră, cel puțin trei aspecte : a) volumul consumului parazitar, b) nevoile sociale nesatisfăcute ca urmare a irosirii resurselor și c) raportul în care creșterea de productivitate se împarte între capitaliști și oamenii muncii manuale și intelectuale.

Dimensiunile acestui „cost social” trebuie căutate tocmai în modul în care creșterea economică servește intereselor oamenilor, contribuie la împlinirea aspirațiilor lor, la realizarea con-

dițiilor optime de viață și echitate socială. În această ordine de idei, comparația între ceea ce **dă** omul muncii societății capitaliste și ceea ce **primește** din partea acesteia este departe de a oglîndi un raport de echitate socială. Referindu-se la orînduirea capitalistă, K. Marx distingea procesul utilizării forței de muncă de cel al jefuirii ei. Or, în condițiile actuale, în lumea capitalului, această constatare a lui Marx se verifică mai mult ca oricînd. Tributul în muncă pe care societatea îl plătește pentru prosperitatea capitalului este prea mare în raport cu ceea ce acesta lasă să-i scape sub forma unor avantaje sociale.

Realizarea unor condiții optime de viață presupune, în același timp, și conservarea mediului înconjurător. Dimensiunile fără precedent ale creșterii economice, precum și absența, timp îndelungat, a unor măsuri convergente pe plan internațional menite să protejeze cadrul natural, au făcut ca diferite științe să-și revizuiască părerea despre caracterul nelimitat al unor resurse considerate „libere” ca aerul, apa, ș.a. Poluarea lor s-a dovedit a avea o influență decisivă asupra calității vieții.

Protejarea cadrului natural a scos la iveală așa-numitul „cost ecologic” al creșterii. Deși prin conținutul său nu poate fi încadrat direct în sistemul indicatorilor sociali, costul ecologic al creșterii economice este, în bună măsură, influențat tot de natura relațiilor de producție.

Rezultă că, selecția, definirea și utilizarea indicatorilor sociali nu pot fi făcute decît în raport cu obiectivele sociale promovate de către orînduirea respectivă.

Sistemul indicatorilor sociali ai creșterii economice trebuie astfel construit încît să permită măsurarea performanței, în sensul de a permite aprecierea capacității societății respective de a satisface aspirațiile spre progres ale oamenilor, de a-și îndeplini funcțiile sale în viitor.

Ridicarea gradului de civilizație a poporului

FOLOSIND legile obiective ale dezvoltării economice și sociale în condiții concrete ale țării noastre, Partidul Comunist Român a direcționat efortul creator al poporului spre dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, spre făurirea unei economii avansate capabilă să satisfacă cerințele mereu sporite ale societății.

La baza întregii strategii a creșterii, partidul a pus omul cu nevoile și trebuințele sale. Satisfacerea acestora la cote cît mai înalte, pe măsura creșterii puterii economice a țării, a devenit cu adevărat măsura finalității sociale a edificării noi orînduirii. Întreaga operă de construcție socialistă în patria noastră, orientările și sarcinile fiecărei etape istorice de dezvoltare sint o expresie fidelă a intereselor întregului popor, a unității sale de voință și acțiune.

Construirea societății socialiste oferă posibilitatea reală a armonizării intereselor economice generale cu interesul fiecărui participant la producția materială, creează premisele asigurării unor condiții de viață egale pentru toți cetățenii țării. La baza armonizării acestor interese au fost puse principiile eticii și echității socialiste, principiile optimizării raportului între contribuția fiecăruia la dezvoltarea societății și partea care și-o însușește, într-o formă sau alta, direct sau indirect, din venitul național creat.

Creșterea an de an a venitului național, ca urmare a dezvoltării susținute a tuturor ramurilor economiei, s-a materializat în sporirea veniturilor provenite din muncă, în îmbunătățirea condițiilor de viață, în dezvoltarea, fără precedent a învățămîntului, culturii și ocrotirii sănătății. Alocarea unor resurse sporite pentru dezvoltare a condus la creșterea locurilor de muncă și folosirea integrală a resurselor umane ale țării.

Programul partidului, privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism, stabilește noi dimensiuni eficienței economice în general și celei sociale în special. În acest sens, deosebit de semnificative pentru creșterea nivelului de trai al poporului sint prevederile Programului privind majorarea retribuției pe măsura creșterii puterii economice a țării, îmbunătățirea raportului dintre retribuțiile mici și cele mari, asigurarea și garantarea pentru toți a dreptului de muncă, creșterea ponderii fondurilor sociale de consum în totalul veniturilor oamenilor muncii, construirea unui număr fără egal de locuințe, dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului și ocrotirii sănătății.

Trăsătura definitorie a acestei eficiențe sociale rămîne **coordonată umană** exprimată atît de sugestiv de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al Partidului Comunist Român din 17 octombrie 1975 : „**Pînă la urmă, prin ce măsurăm dezvoltarea societății noastre ? Numai prin faptul că producem tot mai multe mașini, tot mai multe bunuri materiale ? Aceasta trebuie să se reflecte în îmbunătățirea condițiilor de viață, în ridicarea gradului de civilizație al poporului**”.

Așadar, costul social al creșterii rămîne indicatorul de bază prin intermediul căruia putem aprecia performanțele economice și sociale ale orînduirii. El este o sinteză a tuturor indicatorilor sociali care definesc eficiența socială a creșterii.

lector univ. Gh. POSTELNICU
Cluj-Napoca

Pe agenda de lucru a fiecărei întreprinderi:

PREGĂTIREA PLANULUI PE 1976

AU RĂMAS mai puțin de două luni pînă la încheierea anului 1975, ultimul din acest cincinal. Este o perioadă scurtă, dar deosebit de importantă și de densă sub aspectul sarcinilor ce trebuie rezolvate pentru îndeplinirea integrală, la toți indicatorii, a planului pe anul în curs, cit și pentru pregătirea producției anului viitor.

Acestor preocupări fundamentale pentru perioada actuală le-au fost subordonate de altfel și în ultimele luni acțiunile multiple, întreprinse la nivelul întreprinderilor, centralelor industriale, ministerelor și altor organe centrale. Drept rezultat mai mult de jumătate din județele țării au realizat planul cincinal, îndeplinindu-și angajamentele luate cu trei ani în urmă de a realiza cincinalul înainte de termen. În aceeași măsură este vorba de acțiunile care vizează soluționarea tuturor problemelor care privesc producția anului viitor, în așa fel încît, încă din primele zile ale noului an, activitatea productivă să se desfășoare în mod normal, ritmic, iar planul să fie realizat la nivelul stabilit. Această pregătire trebuie efectuată, sub toate as-

pectele, în condiții superioare, cu atît mai mult cu cît în fața tuturor întreprinderilor, a economiei românești în ansamblul său se vor afla în 1976 sarcini sporite atît în ceea ce privește creșterea producției, cît și, în egală măsură, a exportului, a investițiilor, productivității muncii etc.

Referindu-se la necesitatea și la posibilitatea finalizării într-un termen cit mai scurt a lucrărilor de pregătire a planului pe 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea în cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 17 octombrie a.c., „Avem toate condițiile, avem baza corespunzătoare pentru a asigura soluționarea tuturor problemelor legate de producție — atît în industrie, cît și în alte domenii”. Cum s-a desfășurat în mod practic în întreprinderi acțiunea de pregătire a planului pe anul viitor și ce probleme au rămas încă nesoluționate? Ce trebuie întreprins în continuare pentru rezolvarea unor probleme cu care sînt încă confruntate întreprinderile? Iată obiectivul investigației realizate de Revista Economică în unități industriale din județul Dolj.

Creșteri cantitative și calitative

ÎNAINTE de a răspunde la aceste întrebări să ne referim, fie și pe scurt, la modul în care se realizează sarcinile planului pe anul în curs, an ale cărui rezultate prezintă o importanță cu totul aparte pentru trecerea la traducerea în viață a obiectivelor viitorului plan cincinal. În întreprinderile analizate, în general la nivelul județului, rezultatele obținute în acest an sînt remarcabile. Marea majoritate a acestora și-au realizat și depășit principalii indicatori ai planului (vezi tabelul), în timp ce unele au atins deja cotele cincinalului (întreprinderile „7 Noiembrie”, „Independența” și „Electroputere”, Întreprinderea de confecții, Întreprinderea de reparații auto, Întreprinderea mecanică de material rulant, Întreprinderea de bere). Este de remarcat că, pe primele 10 luni ale anului, au fost înregistrate depășiri ale planului la producția globală și marfă, precum și la productivitatea muncii la întreprinderi cu pondere ridicată în industria județului, între care Combinatul chimic și „Electroputere”. Aceste două întreprinderi, cărora li se mai pot adăuga Întreprinderea de reparații auto și Întreprinderea mecanică de material rulant au obținut și cele mai însemnate creșteri ale beneficiilor.

Trebuie să subliniem totodată faptul că prin depășirea sarcinilor de plan se obțin suplimentar cantități importante de produse necesare economiei naționale: motoare, locomotive electrice, aparataj divers, tractoare, semănători. La unele întreprinderi planul nu s-a realizat însă integral în ceea ce privește sortimentele, fapt care impune o concentrare a forțelor pentru ca pînă la sfîrșitul anului restanțele să fie recuperate.

Pentru anul 1976 întreprinderile au prevăzut creșteri însemnate ale sarcinilor de plan. Producția globală și marfă va crește în multe cazuri cu 15—20% sau chiar mai mult, iar cheltuielile la o mie lei producție-marfă urmează să se micșoreze cu 27 lei la Combinatul chimic, cu 22 lei la Întreprinderea de confecții, cu 10 lei la „Electroputere” etc. Acestor sarcini li se adaugă cele care privesc diversificarea continuă a producției, asimilarea unor produse noi, de înaltă tehnicitate sau modernizarea celor exis-

tente. În aceste condiții, ale creșterii volumului și complexității sarcinilor, se ridică firește și probleme multiple de pregătire a fabricației, a documentațiilor tehnice, de asigurare a aprovizionării și desfacerii producției, de adoptare a tuturor măsurilor tehnico-organizatorice necesare bunei desfășurări a activității. Cum se realizează aceste cerințe în întreprinderile analizate?

**Între termenele prevăzute și realizări:
încheierea contractelor cu beneficiarii...**

ASIGURAREA bazei materiale a producției din 1976 presupune desfășurarea în bune condițiuni — încă din acest an — a celor două principale etape ale procesului de pregătire a aprovizionării: 1) nominalizarea producției și încheierea contractelor cu beneficiarii; 2) primirea repartițiilor și încheierea contractelor cu furnizorii de materii prime și materiale. „În bune condițiuni” înseamnă fără îndoială respectarea unei multitudini de cerințe necesare a fi satisfăcute pentru ca producția noului an să se poată desfășura normal chiar din primele zile. Ne propunem să ne oprim asupra unui singur aspect, de importanță vitală însă în derularea eficienței a aprovizionării în anul următor și anume: cum sînt respectate termenele prevăzute în actele normative în vigoare privind desfășurarea și finalizarea celor două acțiuni amintite.

Pentru moment, în analiză, încheierea contractelor cu beneficiarii. Parcurgînd de la început etapele prevăzute pentru realizarea acestei acțiuni complexe, ne îndreptăm atenția asupra unui „moment important” — nominalizarea producției. În întreprinderile analizate, în medie, producția era nominalizată la data de 1 noiembrie a.c., în proporție de circa 97,5%. Cele mai bune rezultate s-au înregistrat la întreprinderea „7 Noiembrie” (100%), Întreprinderea „Independența” (100%), Întreprinderea forestieră de exploatare și transport (100%), Întreprinderea mecanică de material rulant (99,0%), Combinatul chimic (99,0%).

Aceste rezultate au permis ca în unele din întreprinderile respective să se înregistreze și un grad înalt de contractare a producției cu beneficiarii: întreprinderea „Independența” (100%), Întreprinderea me-

canică de material rulant (99,0%) ș.a. Ce se întimplă însă în celelalte unități economice — Combinatul chimic și întreprinderea „7 Noiembrie” de exemplu — unde, deși există rezultate bune în ce privește nominalizarea producției — operațiunea de încheiere a contractelor cu beneficiarii este rămasă în urmă. Specialiștii de la Combinatul chimic apreciază că în întreprinderea lor o asemenea situație se datorește, în bună măsură, faptului că beneficiarii (din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare) întîrziat cu depunerea documentațiilor pentru 1976 la coordonatorul lor de balanță (Centrala de aprovizionare și livrare produse chimice), care la rîndul său a întîrziat trimiterea în combinat a desfășurătorului cu specificații. Care, la rîndul lui...

În ce privește întreprinderea „7 Noiembrie”, aici se apreciază că pentru rezolvarea operativă a contractării cu beneficiarii ar fi fost necesar ca Centrala industrială de tractoare și mașini agricole Brașov să nominalizeze mai operativ produsele ce se vor fabrica în 1976 în locul semănătorilor SUP-21 și SUP-29 care se vor produce în alte întreprinderi, dar care figurează totuși în planul acestei unități.

Nu trebuie neglijat însă un alt aspect.

Tabelul nr.1

Realizarea prevederilor de plan la principalii indicatori pe primele 10 luni a.c.			
	Realizări de plan	Tață % din total	% din total întreprinderi analizate
Producția globală (%)	89,0 - 96,9		10
	97,0 - 99,9		10
	100,0 - 109,9		70
	110,0 - 111,9		10
Producția marfă (%)	84,0 - 89,9		10
	90,0 - 99,9		20
	100,0 - 109,9		50
	110,0 - 111,9		20
Productivitatea muncii (%)	97,0 - 99,9		20
	100,0 - 104,9		60
	105,0 - 107,9		20
Cheltuieli la 1000 lei producție-marfă-lei (-economii; + depășiri)	-53,4		10
	(-17,7) - (-10,0)		30
	(-9,9) - (-0,5)		50
	+34		10
Beneficii (%)	44,2 - 66,9		20
	70,5		10
	100,0 - 111,9		40
	120,0 - 148,9		30

Am vorbit pînă acum de unele realizări bune în ce privește nominalizarea producției și încheierea contractelor cu beneficiarii. Ele sînt bune, însă, doar în raport cu media pe ansamblul întreprinderilor analizate. Fiindcă față de termenele legale cînd trebuiau încheiate aceste acțiuni calificativul nu-și mai menține valabilitatea. Pentru că termenele prevăzute nu au fost respectate.

Analiza noastră a relevat totodată, în unele întreprinderi și rezultate care, de parte de a respecta termenele prevăzute, se situează chiar sub media pe total. Este vorba de întreprinderile „Electroputere” (nominalizare 96,2%, contracte cu beneficiarii 62,6%), cea de repartiții auto (89 și respectiv 75,4%), Întreprinderea de confecții ș.a. Cauzele? La întreprinderea „Electroputere” a fost invocat faptul că beneficiarii, neavînd la rîndul lor definitivitate planurile de investiții pentru 1976 nu sînt în măsură a specifica necesarul și deci a prezenta comenzile. Este fără îndoială o situație reală, pe care cei implicați trebuie să o rezolve operativ. Cu atît mai mult cu cît deficiențele în activitatea unor beneficiarii nu sînt o problemă singulară. Și la Întreprinderea de reparații auto specialiștii apreciază că încheierea contractelor se prelungește datorită greutăților create de unii beneficiarii care întîrzie să emită comenzi pentru reparațiile ce le sînt necesare în 1976.

Cînd vor fi totuși definitivitate contractele cu beneficiarii? Dată fiind situația actuală, cele mai „optimiste” aprecieri ale unor specialiști (din Întreprinderea de reparații auto, Combinatul chimic ș.a.) situează acest termen în luna decembrie. Dincolo însă de orice apreciere situația constată pe teren impune preocupări sporite în centralele industriale, întreprinderile furnizoare și beneficiare pentru urgentarea definitivării nominalizării producției și încheierii contractelor cu beneficiarii.

..și cu furnizorii de materii prime și materiale

ÎN CE PRIVEȘTE desfășurarea acțiunii de încheiere a contractelor cu furnizorii de materii prime și materiale investigația noastră a evidențiat aspecte deosebit de importante referitoare la pregătirea producției anului 1976.

Proporția în care s-au primit repartițiile pentru necesarul de materii prime și materiale pe anul viitor, situat, în medie, pe primele 9 luni a.c. în jur de 75%, denotă întîrziere față de termenele la care această acțiune trebuia încheiată. Cu atît mai mult cu cît deși situația a cunoscut unele îmbunătățiri în luna octombrie ea nu a devenit încă satisfăcătoare.

Care este însă situația în întreprinderile care se situează sub realizările medii? La „Electroputere”, pe primele 10 luni a.c., s-au primit repartiții pentru necesarul de metal al producției din 1976 într-o proporție scăzută, la fel și la întreprinderea „7 Noiembrie”. Asemenea stări de fapt le reîntîlim la Întreprinderea mecanică de material rulant, la „Independența” ș.a.

Astfel de exemple generează pe bună dreptate, întrebarea: cum să produci cînd nu știi încă, la 1 noiembrie, de la cine și cu cît să te aprovizionezi pentru anul viitor? Iată cîteva aprecieri ale specialiștilor din întreprinderile analizate care însă nu pot constitui pentru nimeni o veritabilă scuză în condițiile în care urgentarea emi-

terii și primirii repartițiilor o fost o operație asupra cărei forurile în drept au atras atenția în repetate rînduri. Dacă la „Electroputere” factorii de răspundere s-au limitat în a aprecia situația ca necorespunzătoare, la întreprinderea „7 Noiembrie” situația semnalată este pusă pe seama lipsei de documentație tehnică la anumite produse din plan ce vor intra în fabricație în anul 1976 și ca urmare a unor posibilități reduse de pregătire corespunzătoare a fabricației, inclusiv a aprovizionării. Impedimentele — spun specialiștii de aici — sînt cauzate de Centrala industrială de tractoare și mașini agricole Brașov, Institutul de cercetări și proiectări autocamioane și tractoare Brașov, Institutul de cercetări și proiectări mașini agricole București. La întreprinderea „Independența” specialiștii consideră situația ca nesatisfăcătoare întrucît forurile de resort nu le-au asigurat repartiții la nivelul necesarului rezultat din calculele întreprinderii.

Față de procentul în care este acoperit cu repartiții necesarul pe 1976, gradul de încheiere a contractelor de aprovizionare cu materii prime și materiale de la furnizori este și mai scăzut. Realizări mai bune ne-au fost semnalate la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport ș.a.

În rîndul unităților economice cu realizări sub medie regăsim, alături de cele în care primirea repartițiilor s-a realizat într-un procentaj redus și întreprinderi care deși au primit pe primele 9 luni a.c. repartiții pentru 75% din necesarul anului 1976 au totuși un grad scăzut de contractare cu furnizorii de materii prime. Este vorba de Întreprinderea mecanică de material rulant, Întreprinderea de reparații auto ș.a.

La Întreprinderea mecanică de material rulant problema dificilă o reprezintă încheierea contractelor economice pentru materialele și piesele de schimb care se aprovizionează prin bazele specializate ale Ministerului Transporturilor și prin bazele județene ale Ministerului Aprovizionării.

În aceste condiții apare necesar de subliniat încă o dată că termenele de încheiere a acțiunii de contractare cu furnizorii de materii prime a necesarului pe 1976 sînt depășite față de prevederile legale. Peste tot, în toate întreprinderile craiovene se cer întreprinse acțiuni și adoptate măsuri energice pentru încheierea de urgență a acțiunii de contractare a necesarului de materii prime și materiale pentru producția anului viitor. Nu trebuie precupețit nici un efort în întreprinderi și centrale industriale, ministere, baze de aprovizionare pentru ca producția anului viitor să demareze din primele zile sub cele mai favorabile auspicii.

Problematika prioritară

DESFĂȘURAREA ritmică a proceselor de producție din întreprinderi, încă din primele zile ale anului următor necesită și alte măsuri pregătitoare.

1. Prima dintre acestea se referă la asigurarea forței de muncă în structura și calificarea necesară. În acest scop, în toate întreprinderile au fost luate măsuri pentru recrutarea și pregătirea, prin diverse forme, a cadrelor. Analiza cifrelor ne arată că în cursurile de pregătire a muncitorilor organizate de întreprinderi sînt cuprinși marea majoritate a acestora — la Întreprinderea de reparații auto, de pildă, cca. 85%. O atenție deosebită se acordă asigurării cadrelor pentru meseriile deficitare, în care scop la „Electroputere” au fost organizate

cursuri de calificare și formare de cadre. Din experiența unor unități, cum ar fi, de pildă, Întreprinderea mecanică de material rulant, rezultă eficiența deosebită a cursurilor organizate pentru pregătirea cadrelor în comparație cu instruirea la locul de muncă, de unde și cerința de a se acorda prioritate primei forme.

Folosirea tuturor posibilităților pentru îmbunătățirea utilizării capacităților de producție rămîne în continuare unul din obiectivele de maximă importanță ale întreprinderilor. Aici se ridică întii problema extinderii coeficientului de schimburi. Întreprinderile au manifestat o preocupare constantă pentru creșterea coeficientului de schimburi, luînd în acest scop măsurile necesare, în primul rînd de asigurare a forței de muncă și a asistenței tehnice. În ceea ce privește această ultimă chestiune este de remarcat că în general asistența tehnică este strict corelată cu numărul de muncitori pe schimburi. Remarca este valabilă atît pentru tehnicieni și maiștri, cît și pentru ingineri.

Cît privește indicile de utilizare a mașinilor — unelte acesta va înregistra în continuare creșteri, ajungînd la 84% la „Electroputere”, 85% la „7 Noiembrie”, 85,4% la Întreprinderea de reparații auto, 86% la Combinatul chimic etc. Atingerea acestor nivele solicită preocupări susținute și pentru procurarea pieselor de schimb, întrucît staționările determinate de asemenea cauze sînt încă mari. Baza județeană de aprovizionare tehnico-materială trebuie să-și facă mai mult simțită prezența în procurarea pieselor de schimb și a materialelor solicitate prin comenzi și contracte. Întreprinderile la rîndul lor ar trebui să fie mai mult sprijinite pentru organizarea unei fabricații proprii de piese de schimb. La Întreprinderea de reparații auto nu se poate trece însă la pregătirea fabricației tocmai pentru că Centrala industrială de reparații auto din București nu a transmis documentația tehnică și de execuție.

3. Experiența dovedește eficiența remunerării în acord global atît pentru creșterea volumului producției și a productivității muncii, cît și pentru sporirea veniturilor. Iată pentru ce întreprinderile au prevăzut extinderea acestei forme de remunerare (la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport la aproximativ 75% din totalul muncitorilor, iar la Întreprinderea de bere la 68% etc.). Dar, pentru ca această formă de retribuire să dea rezultate maxime, trebuie luate și măsurile pregătitoare corespunzătoare, între care asigurarea ritmică a materiei prime și a materialelor necesare se impune ca o cerință de importanță primordială.

★

În aceste ultime săptămîni ale anului eforturile colectivelor din întreprinderi consacrate îndeplinirii planului pe 1975 se împletesc strîns cu preocupările pentru pregătirea condițiilor trecerii la îndeplinirea planului pe anul viitor. Analiza noastră a evidențiat faptul că mai sînt încă o serie de probleme care își așteaptă rezolvarea și în acest scop trebuie să se acționeze în mod coordonat atît de către întreprinderi și centrale, cît și de către ministere. Acum este momentul ca aceste probleme să fie în întregime soluționate, pentru ca întreprinderile să aibă create, încă de la începutul noului an, toate condițiile necesare desfășurării unei activități normale.

Stere GIOGA
Bogdan PĂDURE

MATERIALE DE CONSTRUCȚII în cantitățile și sortimentele corespunzătoare cerințelor

ÎN ANII CINCINALULUI următor se vor aloca pentru lucrările de investiții aproape 1000 miliarde lei, de 3 ori mai mult decât volumul investițiilor realizate în perioada 1966—1970. Aproape 3 000 de noi capacități de producție industriale și agro-zootehnice mai importante vor îmbogăți potențialul productiv al țării, iar populația va beneficia de încă 815 mii apartamente fizice construite din fondurile statului și de 250—300 mii locuințe pentru care statul va asigura populației rurale materiale pentru construcții.

Înfăptuirea la timp a tuturor construcțiilor prevăzute în plan, în condițiile îmbunătățirii permanente a calității și funcționalității lor, impune cu pregnanță asigurarea unor materiale și elemente de construcții cu însușiri constructive superioare, într-o largă gamă sortimentală și dimensională, care să contribuie la extinderea industrializării execuției — premisă sigură pentru creșterea productivității muncii în construcții. Însemnatele fonduri de investiții alocate dezvoltării industriei materialelor de construcții au permis ca, mai ales în actualul cincinal, să fie puse în funcțiune mari și moderne unități pentru fabricarea cimentului, a prefabricatelor din beton, cărămizilor, materialelor pentru izolații, a celor de finisaje etc. O reflectare sintetică a acestei dezvoltări se regăsește în nivelul producției globale industriale, care în 1975 este de peste 3 ori mai mare decât în 1965, ceea ce reprezintă un ritm mediu anual de creștere de circa 12%.

În aceeași perioadă, producția unor materiale de bază pentru construcții a înregistrat sporuri importante: la ciment de peste 2,5 ori, la var pentru construcții de 3,4 ori, la cărămizi și blocuri ceramice de peste 1,9 ori, la țigle de peste 1,2 ori, la carton bituminat de peste 1,5 ori, la plăci din azbociment de cca. 6 ori, la produse hidroizolatoare de peste 2 ori, la ipsos de aproape 1,9 ori, la blocuri cu agregate ușoare de aproape 19 ori, la tuburi din azbociment de 18 ori etc.

Pentru viitorul cincinal industria materialelor de construcții are sarcini sporite privind creșterea în continuare a producției (vezi graficul) într-o gamă sortimentală și calitativă tot mai largă. Totodată ea este chemată să asigure în mai mare măsură valorificarea resurselor interne precum și punerea în valoare a noi surse de materii prime.

Înfăptuirea acestor mari sarcini impune ca încă din primul an al viitorului cincinal să se intensifice în toate unitățile preocupările privind diversificarea și îmbunătățirea calității produselor, în scopul obținerii în cel mai scurt timp a unor materiale și elemente de construcții care să satis-

facă următoarele deziderate: creșterea gradului de prefabricare a construcțiilor, asigurarea unor condiții superioare de izolații (hidrofugă, termică, acustică), reducerea greutateii construcțiilor, diminuarea volumului de lucrări umede pe șantiere și a celor mari consumatoare de manoperă, obținerea unor părți din construcții gata finisate în fabrică, simplitatea în utilizare, durabilitatea în exploatare, economisirea sau înlocuirea materialelor deficitare, a combustibilului, lemnului.

În cele ce urmează ne propunem să abordăm doar câteva din domeniile spre care trebuie concentrate eforturile în scopul lărgirii producției de materiale de construcții, al diversificării sortimentelor și îmbunătățirii calității.

O cit mai largă utilizare a maselor plastice în construcții

MATERIALFLE și elementele de construcții din mase plastice au fost utilizate la noi în primii ani doar la acoperiri de pardoseli. Odată cu creșterea și diversificarea producției de mase plastice, se înmulțesc și domeniile lor de utilizare: finisaje, instalații, izolații, elemente sanitare, uși-ferestre ș.a.

Pătrunderea puternică a maselor plastice în construcții în alte țări se explică prin avantajele economice pe care acestea le prezintă față de materialele tradiționale (beton, lemn, sticlă, ghips, var, metale etc.) și anume: greutate mai redusă (de circa 3 ori decât metalul, mai ușoare chiar decât lemnul), durabilitate mare (nu se corodează, nu se deformează, nu mucegăiesc), practice (ușor de curățat și întreținut, ușor de montat), posibilități mari de diversificare (variații calitative, dimensionale și coloristice). În prezent, în multe din țările dezvoltate consumul mediu de mase plastice pentru construcții pe un locuitor este cuprins între 12—30 kg, dintr-o producție medie pe locuitor de 47—198 kg.

În România producția de mase plastice destinată construcțiilor este modestă (3,4 kg pe locuitor față de o producție totală pe locuitor de 25,9 kg): dacă se are în vedere creșterea producției prevăzută până în 1980 (tabelul nr. 1), nivelul consumului ce revine pe locuitor se va mări simțitor, continuând să rămână însă relativ mic. Comparată cu alte țări arată aria posibilă de extindere în țara noastră a utilizării maselor plastice în construcții.

Desigur, nu se poate vorbi de o amplificarea a consumului fără a se trece în mod hotărât la diversificarea producției și la îmbunătățirea calității ei. În acest sens, programele speciale privind diversificarea producției de mase plastice pentru construcții și instalații, atât la MEFMC, cât și la ceilalți producători (M.I.Ch., M.I.U., consiliile populare) prevăd o serie de noi produse din care o parte vor intra în consum chiar din acest an. Dintre asimilările din ultimul timp, un produs de mare utilitate îl reprezintă **timplăria din policlorură de vinil**, care este livrată beneficiarilor sub formă de: tocuri pentru ferestre și pentru uși, ochiuri mobile pentru ferestre, foi de uși, jaluzele. Ferestrele sunt realizate din profile de PVC rigid formate prin extrudare și ranforsate cu metal, obțin-

Tabelul nr. 2

Dinamica producției de prefabricate din beton armat - în % -

Grupele de produse	1975	1980
TOTAL PRODUCTIE	100,0	176,2
din care:		
- panouri mari	100,0	218,8
- elemente de planșeu	100,0	127,1
- tuburi din beton armat precomprimat	100,0	155,6

du-se astfel elemente rezistente și cu stabilitate la intemperii. Ușile din PVC se obțin dintr-o singură piesă, sistem care permite eliminarea muncii dificile de asamblare a elementelor componente. În prezent, culorile standard sînt: ivoar, gri clar, lemn de nuc, dar va trebui ca producătorul să diversifice gama de culori, pentru a face față tuturor cerințelor.

Pentru înlocuirea metalului în fabricarea țevilor și conductelor, s-a dezvoltat și diversificat producția de țevi și fittinguri din polietilenă, care au câteva evidente avantaje (greutate redusă, rezistență la agenți chimici, lipsa depunerilor sau încrustațiilor pe pereții interiori, flexibilitate sporită etc.), fapt ce le-a asigurat un câmp larg de utilizare. Este necesar ca, în continuare, întreprinderile producătoare să se preocupe de îmbunătățirea calității acestor produse, astfel ca însușirile lor inițiale să se păstreze o perioadă mai mare de timp, întârziindu-le fenomenul de „îmbătrânire”.

Alte produse din mase plastice pentru construcții se adaugă celor tradiționale, contribuind la lărgirea gamei de materiale aflate la îndemîna proiectanților și a constructorilor: **mochete pentru pardoseli din fibră de polipropilenă**, rezistente și practice, **tapete din PVC pentru pereți interiori** care au avantajul că măresc durabilitatea finisajului și asigură o întreținere ușoară a pereților, **plăci din PVC de dimensiuni mici utilizate în băi, bucătării, plăci plane și ondulate din PAS pentru invelitori și luminatoare**, pervazuri, profile diferite și alte produse din PVC etc.

Un material insuficient folosit:

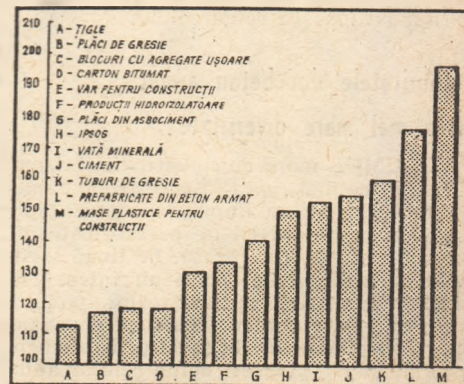
piatra naturală

TARA noastră dispune de bogate și variate zăcăminte de roci utilizate (sau utilizabile) sub formă de blocuri, placaje și plăci, ca material pentru finisarea pereților

Tabelul nr. 1

Dinamica producției de mase plastice pentru construcții - în % -

Grupele de produse	1975	1980
TOTAL PRODUCTIE	100,0	196,1
din care		
- materiale pentru pardoseli (dale, covoraie, mochete)	100,0	116,8
- timplărie și profile	100,0	384,0
- țevi și fittinguri	100,0	100,0

Tabelul nr. 3

Dinamica produselor din ceramica fină pentru construcții - în % -

Grupurile de produse	1975	1980
- Obiecte sanitare din porțelan și semiporțelan	100,0	151,3
- Plăci din faianță	100,0	120,0
- Plăci de gresie	100,0	119,0
- Tuburi de gresie	100,0	160,0

interiori și exteriori, pentru pardoseli, trepte, glafuri, plinte, elemente decorative etc. Ca material de finisaj, placajele de marmură, travertin etc., conferă interioarelor de uz comun un aspect plăcut și modern și asigură exteriorelor o bună protecție contra uzurii și a agenților atmosferici.

Marmura românească, datorită proprietăților fizico-mecanice și decorative este bine cunoscută pe piața internațională, fapt ce explică solicitarea ei la export în cantități din ce în ce mai mari în diverse țări: R.F. Germania, Franța, Japonia, Israel, Liban, Arabia Saudită, Brazilia, Maroc, U.R.S.S., R.P.U., R.S.C., Elveția, Cipro ș.a. La promovarea pietrelor decorative în construcții a contribuit, în ultimii ani, și faptul că aceste produse se obțin cu un consum redus de energie față de alte produse de finisaj (ciment, var, ipsos etc.) și fără consum de combustibil.

Cu toate aceste avantaje evidente, atât producția cât și consumul intern sînt reduse. Creșterea de peste 50% a producției prevăzute pentru 1980 față de anul 1975 va ameliora într-o anumită măsură situația, deși nivelul acesteia va rămîne redus. Pe de altă parte, și consumul intern pe locuitor la placaje și plăci din piatră naturală este sub nivelul din alte țări. Această situație se datorește, în principal, prețului mai ridicat ce revine pe unitatea de suprafață finisată în cazul placajelor și a plăcilor din piatră naturală față de finisajele din alte materiale. Dacă se are însă în vedere faptul că finisajele din piatră naturală au o durată incomparabil mai mare, că cheltuielile de întreținere, în timp, sînt mult mai mici, apar evidente avantajele pe care le prezintă acestea față de cele din alte materiale. O mai constantă și atentă popularizare și reclamă a produselor din piatră naturală în rîndul proiectanților, a constructorilor, a organelor de avizare a documentațiilor de construcții, ar avea ca efect amplificarea opțiunilor pentru aceste produse.

Alături de plăcile și placajele compacte din marmură, s-ar putea extinde producția unor materiale de construcții din deșeurile de marmură, sub formă de plăci sau blocuri obținute cu ajutorul lianților (ciment, poliesteri etc.). În acest fel s-ar da o valorificare optimă unor cantități mai mari de deșeurile de marmură din cariere și din ale locuri de prelucrare și s-ar asigura astfel, produse mai ieftine decît marmura, dar cu însușiri remarcabile.

Prefabricatele din beton armat într-o mai mare diversitate!

VOLUMUL mare de construcții și ritmul din ce în ce mai rapid în care trebuie executate lucrările au impus orientarea spre dezvoltarea producției de prefabricate din beton armat (tabelul nr. 2). Pe lîngă sortimentele tradiționale care au intrat de acum în arsenalul constructorilor (panouri mari, elemente pentru structura construcțiilor industriale, civile și de artă, elemente de acoperiș, planșee, beton celular autoclavizat armat, tuburi de presiune din be-

ton armat și precomprimat, stîlpi), sînt prevăzute sortimente noi care vor accentua procesul de industrializare a construcțiilor. Dintre acestea sînt de menționat: panouri mari P+8 etaje și P+10 etaje, noi tipuri de grinzi prefabricate din beton precomprimat, cabine spațiale, tuburi din beton precomprimat cu diametre de 1200-2000 mm etc.

Pentru reducerea în cît mai mare măsură a manoperei de finisare pe șantier și, în special, a proceselor de lucru umede și a celor mari consumatoare de manoperă, se urmărește ca produsele să fie obținute cu un grad avansat de finisare (panouri de fațadă, cabine sanitare spațiale ș.a.), care permit o asamblare ușoară și rapidă. De mare randament se dovedesc a fi așa-numitele **cabine spațiale** turnate în halele de fabricație și care vin pe șantier gata echipate cu instalații electrice și termice, inclusiv cada de baie, permițînd — pe lîngă scurtarea duratei de execuție a construcțiilor — îmbunătățirea calității și a finisajului. Aceleași rezultate se obțin și prin utilizarea la construcțiile social-culturale a **fișilor de ipsos cu goluri și a fișilor ceramice cu fețe din ipsos**, care elimină total tencuielile.

Dar, pentru utilizarea tot mai intensivă a acestor elemente prefabricate, pentru afirmarea întregii lor eficiențe față de metodele tradiționale în construcții, se impune ca fabricile de prefabricate să acorde o **mai mare atenție respectării tehnologiei** spre a se obține la fiecare element în parte calitatea prevăzută, care să fie păstrată integral în perioada de depozitare, precum și în cursul transportului pînă la locul consumului. !

În scopul îmbunătățirii calității prefabricatelor și reducerii consumurilor specifice se preconizează utilizarea unor noi tipuri de ciment și a unor oțeluri cu caracteristici îmbunătățite, care vor permite producerea elementelor prefabricate prin tratamente termice adecvate și prin precomprimare.

Noi și variate modele de obiecte sanitare

MĂSURILE luate pentru construirea unui număr tot mai mare de locuințe și obiective social-culturale, precum și cele privind creșterea gradului de urbanizare a satelor, au impus **amplificarea producției de ceramica fină pentru construcții**, a cărei dinamică, la principalele grupe de sortimente este în continuă creștere (tabelul nr. 3).

Principala și cea mai importantă grupă de produse o constituie **obiectele sanitare din porțelan și semiporțelan** utilizate la instalațiile de apă și canalizare din locuințe, construcții social-culturale și industriale. Consumul actual pe locuitor la această grupă de produse este destul de redus față de alte țări din Europa, dar decalajul se va reduce în anii viitori. Odată cu creșterea producției, fabricile au sarcina de a asimila și introduce în fabricație noi modele de obiecte sanitare, cu forme, dimensiuni și culori variate, corespunzătoare cerințelor și gusturilor populației.

Un produs de largă utilitate în băi, bucatării, laboratoare etc. îl reprezintă **plăcile de faianță**. În ultimii ani calitatea acestora s-a îmbunătățit simțitor, dar varietația culorilor, a desenelor și a formatelor nu este încă superlativă. Preocuparea fabricilor va trebui să fie axată, în special, pe folosirea unor coloranți de calitate și pe diversificarea desenelor pe plăci.

În ce privește **plăcile de gresie**, se vor realiza plăci cu sau fără glazură, precum și sortimente antiacide pentru laboratoare, ceea ce va satisface necesarul diversificat al economiei naționale.

Realizarea prevederilor stabilite pentru anii următori este de natură să asigure o mai bună acoperire cantitativă și calitativă a cerințelor economiei naționale cu materiale de construcții. Asimilarea și extinderea utilizării în primul rînd a unor materiale noi va contribui la accelerarea proceselor de construcție, la creșterea eficienței economice.

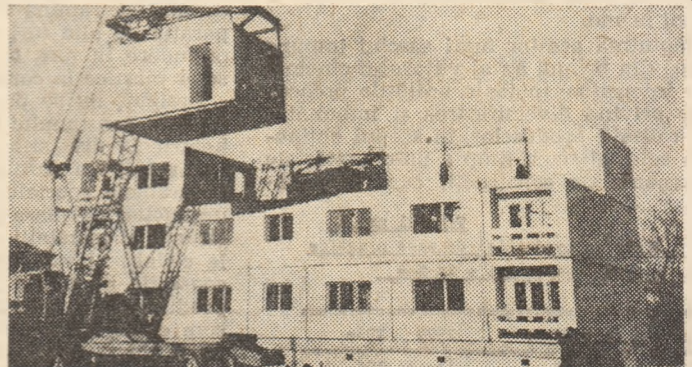
V. PETRESCU

PESTE UN DECENIU PENTRU EXTINDEREA UNEI INVENȚII (!?)

INCĂ DIN ANUL 1961, pe unul din marile șantiere ale țării a fost experimentată folosirea elementelor prefabricate spațiale, după concepția unor specialiști români, care apoi a fost și brevetată ca invenție. După construirea primului bloc de locuințe prin această soluție, presa economică prezenta pe larg considerabila eficiență tehnico-economică a acestui sistem nou de construcții (vezi articolul „Soluții constructive de mare eficacitate economică pe șantierele de la Onești” publicat în „Viața economică” nr. 14 din 22 XI 1963).

Și dovezile există: nu numai cele scrise ci și cele materiale. Timpul a confirmat trînicia și funcționalitatea obiectivelor construite pe baza acestei soluții. Dar tot timpul

Aspect din timpul montajului elementelor prefabricate spațiale la blocul de 12 apartamente din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej construit în anul 1963, în numai 25 de zile (inclusiv finisajul).

confirmă și insuficienta receptivitate a proiectanților și constructorilor la generalizarea unei experiențe înaintate de concepție românească. Acum, după mai bine de un deceniu sîntem în situația de a afla că în construirea noilor obiective se vor folosi pe scară largă elementele prefabricate spațiale. Fără îndoială că acest decalaj între experiment-brevetare și adaptare largă poate și trebuie înlăturat!

(v.a.)

PERFEȚIONAREA MECANISMULUI FINANCIAR AL INSTITUȚIILOR BUGETARE

ABORDÎND problema echilibrului în sfera instituțiilor, atenția noastră s-a îndreptat spre ceea ce numim instituțiile bugetare, atât pentru motivul că ele dețin o pondere covârșitoare ca număr și ca volum de mijloace financiare vehiculate, cât și pentru considerentul că a pune problema echilibrului financiar în sfera acestora este un fapt inedit. Localizînd aici analiza noastră a trebuit mai întîi să înălțurăm o anumită indoială. Ne-am întrebă: abordînd această temă, ne aflăm pe un teren al realităților sau ne angajăm într-o falsă problemă, într-o discuție artificială? Apar cu adevărat în viața instituțiilor situații de dezechilibru financiar? Care este modul specific de a se pune și rezolva problemele echilibrului financiar în activitatea acestora? De ce să nu recunoaștem că, la prima vedere, oricînd se poate veni cu observația că din moment ce instituțiile bugetare au resursele asigurate din afară, de la buget și în funcționarea lor nu are loc o rotație a mijloacelor, nu se calculează preț de cost, nu se recuperează prin tarife mijloacele circulante care să fi fost avansate, nu se amortizează mijloacele fixe și nici obiectele de inventar de mică valoare sau scurtă durată, discuția despre echilibrul financiar nu și-ar avea obiect.

Constatările și reflecțiile noastre pe marginea celor observate din cercetarea întreprinsă într-o rețea largă și diversă de instituții ne-au condus la concluzia că, chiar dacă în mecanismul financiar al instituțiilor bugetare nu are loc o rotație de fonduri și mișcarea mijloacelor are un sens unic, asemănător — ca să folosim o imagine plastică — unui curs de apă, avîndu-și izvorul în fondul bugetar și transformîndu-se neconținut în venituri bănești ale personalului, în valori materiale destinate consumului social, deci în prestații gratuite oferite populației, probleme de echilibru există, după cum există și preocupări în rîndul specialiștilor din cadrul instituțiilor respective, sau din rîndul organelor financiare pentru găsirea de soluții în rezolvarea acestora, atît în faza de planificare, cît și pe parcursul execuției planului. De asemenea, există și unele aspecte negative asupra cărora atenția acestora nu se concentrează suficient sau care își au originea în manifestarea unor factori de ordin subiectiv.

Principala problemă care se pune este aceea de a asigura premisele echilibrului încă în faza de planificare financiară. Instituția, oricare ar fi ea, se plasează într-un ansamblu de relații, este o piesă din marele angrenaj al economiei naționale. Pornind de la contingentul de oameni din sfera sa de activitate (prestații), de la locul său în rețeaua din care face parte, de la sarcinile sale specifice și normele de cheltuieli stabilite, instituția își elaborează planul de cheltuieli care, o dată aprobat, reflectă echilibrul dintre sarcinile sale specifice fixate în plan și resursele financiare ce se vor pune la dispoziție. Pentru a se plasa într-o concordantă deplină cu alte secțiuni ale planului național unic, cheltuielile sînt prevăzute și pe structură, respectiv pe articole și alineate. E vorba de un alt aspect al „echilibrului”, echilibru interior, de structură, care se are în vedere. Notăm că prin modificările aduse în organizarea clasificății bugetare din 1966 s-a ținut seama tocmai de acest imperativ de a corela planificarea bugetară cît mai bine

cu balanțele de valori materiale, cu fondul de retribuție, cu capacitatea de executare de lucrări și prestații etc.

Mai adăugăm că în elaborarea planului financiar se urmărește ca echilibrul să se realizeze nu numai anual, ci și pe fiecare trimestru în parte. O planificare științifică nu mai poate ignora succesiunea etapelor în realizarea acțiunilor specifice ale unei instituții sau alteia, corelarea în desfășurarea lor a acțiunilor cu resursele financiare.

Reflectă planul de cheltuieli acest echilibru sub toate aspectele la care ne-am referit, în care trebuie să se plaseze instituția respectivă? Experiența și cercetările ne arată că nu în toate cazurile; mai precis, există discordanțe între nevoi și creditele aprobate, per total, pe structură și în timp (pe trimestre) pe care execuția bugetară le scoate cu claritate la iveală.

Avînd în vedere că sursele financiare sînt asigurate pe cale bugetară, deci ele nu depind de propria activitate a instituției, în faza de elaborare a planului se manifestă o anumită presiune asupra fondurilor bugetare concretizată în supradimensionarea unor cheltuieli. Aceasta va avea implicații asupra echilibrului general, generînd imobilizări fie bănești, fie de valori materiale sau de forță de muncă, se creează premisele unei risipe în efectuarea cheltuielilor. Pentru a combate această tendință, în ultimii ani s-a acționat energic pe cale de control, verificîndu-se în primele luni ale anului fundamentarea cheltuielilor la instituțiile bugetare și luîndu-se măsuri de diminuare a creditelor și trecerea lor la rezerva bugetară acolo unde s-au constatat cazuri de supradimensionare.

Exemplificăm că, la nivelul județului Cluj, într-un control pe această tematică s-au cuprins în februarie—martie 1975, 297 instituții — republicane și locale — depistîndu-se disponibilități de credite bugetare la 146 unități, în sumă totală de aproape 20 milioane lei. Pe unități asemenea disponibilități au variat între 5% și 30% din totalul creditelor bugetare prevăzute în planurile respective de cheltuieli.

Așa cum a rezultat din controlul amintit, supradimensionarea cheltuielilor, care în esență înseamnă o imobilizare ce afectează echilibrul general încă în faza de plan, se practică fie ignorîndu-se normele specifice obligatorii de cheltuieli — burse, norme de echipament, alte drepturi cu caracter social — fie pornindu-se de la contingente calculate la o medie mai ridicată decît cea reală, fie folosindu-se împrejurarea că la unele cheltuieli nu sînt stabilite limite orientative sub forma unor norme financiare sau baremuri (la medicamente, combustibil, materiale didactice). E drept că în unele cazuri în evaluarea cheltuielilor apar și greutăți generate de necunoașterea cu precizie a contingentului planificat (a se vedea de exemplu situația din învățămînt, unde cunoașterea cifrei de plan stabilită de organele respective are loc cu mult mai tîrziu față de momentul elaborării planurilor de cheltuieli). Așa fiind, putem afirma că în asemenea cazuri, în procesul planificării pot să apară inevitabil imobilizări sau invers, prevederi sub nevoi, care necesită a se regulariza pe parcursul execuției.

Referîndu-ne la executarea planului, este cunoscut că fie datorită unei funda-

mentări de plan mai puțin reușite, fie unor perturbații în relațiile cu terții, apar de multe ori diferențe între nevoile de plăți și creditele aprobate, deci unele situații de dezechilibru financiar, care necesită măsuri de lichidare. Nu mai vorbim de unele acțiuni sau situații noi care nu au putut fi cunoscute și luate în considerare la elaborarea planului.

Pentru restabilirea echilibrului între plățile scadente și resursele financiare, sau pentru a aduce posibilitățile de plăți la noile situații apărute, în mecanismul nostru de finanțare bugetară s-au conceput o serie de soluții pe care le-am putea denumi soluții de **elasticitate** în procesul execuției bugetare. Văzute la nivelul instituțiilor, în rîndul acestora se înscriu modificarea creditelor bugetare aprobate — în sensul suplimentării sau diminuării lor —, modificarea repartizării trimestriale a creditelor (a alocațiilor bugetare) și virările de credite bugetare. Experiența ne arată că, folosite rațional, aceste soluții duc la efecte pozitive în asigurarea echilibrului între resurse și plăți, prin urmare la realizarea în bune condițiuni a sarcinilor instituțiilor respective.

Urmărind execuția planurilor de cheltuieli la diferite instituții studiate de noi, de interes local sau de interes republican, apare cu pregnanță faptul că ea nu se realizează de la sine, fără probleme, ci în condiții de căutare permanentă a unor soluții de echilibru în situațiile apărute.

Dacă ne referim la instituțiile locale iese în evidență clar dependența cheltuielilor acestora de alimentarea cu mijloace bănești de la bugetul local de care aparțin. Situația execuției de ansamblu a bugetului, respectiv echilibrul bugetului local, are implicații asupra echilibrului „disponibilități — plăți” al instituțiilor finanțate. Eventualele dificultăți apărute în realizarea veniturilor bugetelor locale se pot repercuta asupra regularității alimentării instituțiilor cu mijloace bănești. În alt sens, cînd față de solicitările de mijloace bănești din partea ordonatorilor de credite, organele financiare nu manifestă exigența necesară atunci cînd analizează și aprobă cererile respective — se ajunge la fenomenul de imobilizare a mijloacelor bugetare la nivelul ordonatorilor de credite principali și terțiari, cu consecința știută, imobilizarea de valori materiale sau nefolosirea capacităților de lucru sau de prestații pentru nevoile altor instituții.

Trecînd la instituțiile de **subordonare republicană** vom constata că situațiile de dezechilibru între plățile scadente și posibilitățile de plată (creditele deschise, respectiv repartizate) sînt mai rare. Aceasta, apreciem noi, atît datorită apartenenței de bugetul republican, în execuția căruia nu apar dificultăți care să se repercuteze asupra instituțiilor finanțate, cît și mecanismului de deschidere de credite la intervale mari (în două tranșe pe trimestru, tranșa a I-a fiind mai consistentă). Dacă uneori se ajunge la greutăți în efectuarea unor plăți, cauzele pot fi legate fie de unele eventuale întîrzieri în deschiderea (repartizarea) de credite, fie de neregularitățile apărute în raporturile cu furnizorii, cu unitățile ce execută lucrări sau prestații, în condițiile în care, conform Legii finanțelor, sumele necheltuite pe unele trimestre sînt blocate.

Problema realizării planului de activitate al unei instituții bugetare necesită

urmărirea echilibrului între plăți și posibilitățile de plată nu numai sub aspect global, la nivelul totalului cheltuielilor și mijloacelor, ci și pe structura cheltuielilor după natura lor, marcată prin articole și alineate.

În forma sa inițială — prin această structură — cum am mai arătat, instituția se corelează cu diferite compartimente de plan, se înscrie în echilibrul general economic. Abaterile pe parcurs de la proporțiile stabilite pot avea cauze obiective (reașezări de prețuri, majorarea cantumului burselor sau a unor alocații, majorarea retribuției personalului etc.) și atunci operează soluția suplimentărilor și virărilor de credite. Aceasta, conform Legii finanțelor se face cu aprobarea unor foruri expres menționate spre a nu se ateca echilibrul general. Ele însă pot avea și cauze subiective — fie că e vorba de o insuficiență preocupare pentru fundamentarea științifică a creditelor bugetare în faza de planificare — realitățile scotînd în evidență alte proporții — fie că se manifestă îngăduință în efectuarea unor cheltuieli peste limitele admise (consum neeconomic de energie, exces de convorbiri telefonice, aprovizionări peste necesar etc.). Virarea de credite bugetare în acest caz trebuie frînă, stabilindu-se în schimb răspunderile necesare pentru abaterile de la pozițiile stabilite prin plan.

Pe linia de control apare necesitatea de a se urmări în ce măsură nu sînt mascate abaterile de la structura planificată a cheltuielilor prin centralizarea pe articole și alineate a unor cheltuieli neconforme cu natura lor.

Referindu-ne la elementele de elasticitate în execuția planurilor de cheltuieli ale instituțiilor bugetare, în execuția bugetului în general, ținem să subliniem că ele trebuie folosite cu măsură. În economia planificată pe primul plan trebuie să se afle principiul stabilității bugetare. Abuzul de modificări nu are nimic comun cu principiul elasticității în execuția bugetară. A accepta numeroase modificări, înseamnă a ajunge în situația de a nu se mai atribui însemnătatea cuvenită întocmirii planului de cheltuieli, de vreme ce conducătorii instituțiilor respective știu că acesta va putea fi modificat în cursul anului de zeci de ori. La acestea, adăugăm că înseși rezervele de credite în faza de plan, la unele poziții, sînt generatoare de virări de credite bugetare la alte poziții unde s-au înregistrat depășiri, de regulă la cheltuieli administrativ-gospodărești, care la rîndul lor generează stocuri peste normativ în vederea creării de rezerve de resurse pentru anul următor. În rîndul organelor de control, precum și a altor specialiști, cu care sîntem și noi de acord, există opinia că introducerea unor restricții pînă la interdicție a virării de credite la unele articole ar fi de natură să curme încălcările în utilizarea acestei soluții de elasticitate în cursul execuției planurilor de cheltuieli.

Disponibilitățile pe parcurs la unele poziții să fie preluate la buget, fiindcă ele reflectă, de regulă, nerealizarea unor indicatori, neîndeplinirea unor acțiuni și nu sînt efectul unor eforturi de economisire.

Un aspect asupra căruia dorim să facem subliniere în plus se referă la echilibrul între fluxul financiar și fluxul de valori materiale legate de funcționarea unei instituții. În principiu, între prevederile planului de aprovizionare și cele privind creditele bugetare ar trebui să existe o concordanță deplină, mai ales în condițiile trecerii din anul 1974 la elaborarea proiectului de buget concomitent cu actualizarea indicatorilor de plan pentru anul următor. Realitățile arată însă că, de regulă, prevederile planurilor de cheltuieli, creditele bugetare sînt fixate sub nivelul valoric al planului de aprovizionare. Cum planul de aprovizionare în final duce la angajarea instituției față de furnizori, pe parcursul execuției se ajunge la imposibilitatea onorării obligațiilor de plată pentru livrările făcute de aceștia. Măsura de a se renunța în timp util la unele repartiții și comenzi sau da posibilitate furnizorilor să-și plaseze produsele către alți clienți, este o soluție rațională și necesară pentru ieșirea din impas. Dar, constatările noastre rezultate din studierea unui bogat material de control existent la Inspectia teritorială financiară de stat Cluj, atestă că multe instituții nu fac acest lucru, menținînd prevederile din planul de aprovizionare la nivelul inițial și ajungînd în situația de a depăși limitele de cheltuieli la articolele și alințele respective, sau de a suporta însemnate penalizări pentru neplată și de a exercita presiuni pentru obținerea de suplimentări de credite.

Și, ceea ce vrem să subliniem în plus este faptul că pentru camuflarea acestor stocuri care, cum am mai arătat, devin resurse suplimentare pentru anul următor, se constată unele practici de dare scriptică în consum a unor importante cantități de materiale, mărînd artificial volumul cheltuielilor și afișînd astfel o bună execuție a planului de cheltuieli. Are loc de fapt numai o deplasare a valorilor materiale din depozite în locurile de consum unde staționează vreme îndelungată — uneori ani de-a rîndul. Pentru a nu se ajunge la disproporțiile, la imobilizările la care ne-am referit, credem că **organul de contabilitate, pe linia atribuțiilor sale strict contabile, trebuie să acționeze, așa cum instrucțiunile prevăd, în sensul verificării periodice a mărimii stocurilor situate la locurile de consum, rectificînd cheltuielile în cazul în care stocurile sînt mari, deci nu s-au consumat și readucînd valorile materiale în conturile respective de depozit.**

lect. univ. Ilie Râmnicănu
ec. Nicu POPESCU
Cluj

DIN CRONICA ÎNTERECERII

CU CINCINALUL ÎNDEPLINIT

● **Întreprinderea „Steaua electrică“** din Fieni, unitate specializată în producerea de becuri electrice, a îndeplinit la toți indicatorii sarcinile cincinalului. Colectivul de aici și-a creat astfel condiții pentru a furniza economiei naționale, în plus, pînă la finele anului, aproape 20 milioane becuri, iar pentru export produse care să depășească 1,4 milioane lei-valută.

● **În județul Timiș, 40 întreprinderi** au atins pînă acum nivelul producției planificate pe întregul cincinal. Printre acestea se află unități cu mare pondere în industria constructoare de mașini, electronică, chimică, materiale de construcții, de prelucrare a lemnului, textile și de mecanizare a agriculturii, precum și de construcții-montaje și transporturi.

● **În ziua de 7 noiembrie întreprinderea „Electroputere“** din Craiova și-a realizat sarcinile de plan pe întregul cincinal. Avansul cîștigat va permite ca, pînă la sfîrșitul acestui an, să se obțină o producție industrială suplimentară evaluată la 525 milioane lei.

● **Muncitorii Uzinei cocschimice de la Combinatul siderurgic Hunedoara** anunță îndeplinirea înainte de termen a planului de producție pe întregul cincinal. Din calculele estimative rezultă că muncitorii, tehnicienii și inginerii care deservesc bateriile de cocsificare de la Hunedoara vor produce și furniza furnalelor pînă la finele anului, peste sarcinile de plan aferente perioadei 1971—1975, mai mult de 120 000 tone cocs metalurgic.

PRODUSE PESTE PLAN

● **Întreprinderile din județul Mures** au intrat în a 11-a lună a anului cu importante sporuri de producție. Între acestea se numără 350 milioane kWh energie electrică, 124 războaie de țesut, 160 mașini de tricotate, 450 mașini electromecanice de calcul, 2 600 tone carbid, peste 1,5 milioane cărămizi și blocuri ceramice, mobilă în valoare de 3 milioane lei.

● **La finele celor 10 luni ale anului** industria prahoveană a înregistrat o producție suplimentară evaluată la peste 400 milioane lei. Un bilanț concludent au încheiat, de asemenea, colectivele întreprinderilor din județul Buzău, care au realizat o producție cu aproape 24 la sută mai mare față de perioada corespunzătoare a anului trecut.

● **Hydroenergienții de la Porțile de Fier** au înregistrat, în octombrie, cel mai ridicat factor de putere din acest an, depășindu-și cu 10 la sută nivelul planificat. Activitatea din această lună de virf s-a concretizat într-o producție suplimentară de 35 milioane kWh energie electrică. Cantitatea totală de energie electrică obținută în plus, de la începutul anului, a ajuns la 205 milioane kilowați-oră.

● **Colectivul Exploatării miniere Vulcan** a inserat în cronică întrecerii socialiste a 60 000-a tonă de cărbune extrasă peste sarcinile de plan la zi de la începutul anului, ceea ce reprezintă îndeplinirea și depășirea angajamentului majorat pe 1975. Sporul producției a fost obținut cu cheltuieli mai mici decît cele stabilite, fapt concretizat în realizarea a peste 3 milioane lei economii la prețul de cost.

Consfătuirea energeticienilor

În zilele de 6—8 noiembrie a.e. s-a desfășurat la Craiova Consfătuirea energeticienilor organizată de Consiliul Național al Inginerilor și Tehnicienilor, Institutul Politehnic București, Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, Comisia județeană Dolj a inginerilor și tehnicienilor. Abordînd o tematică de mare actualitate, „**Valorificarea cu randamente și efecte superioare a surselor de energie existente și posibilități de utilizare a surselor noi de energie**“ recenta manifestare a constituit un util schimb de experiență între specialiștii din diferite ramuri ale economiei naționale, au fost analizate soluții tehnice și organizatorice în scopul generalizării metodelor și căilor de raționalizare a utilizării energiei, valorificarea mai activă a resurselor secundare, precum și problemele privind posibilitățile de folosire în viitor a unor noi surse de energie.

**JUDEȚELE ȚĂRII
PE
TRAIECTORIA
PROGRESULUI
IAȘI**

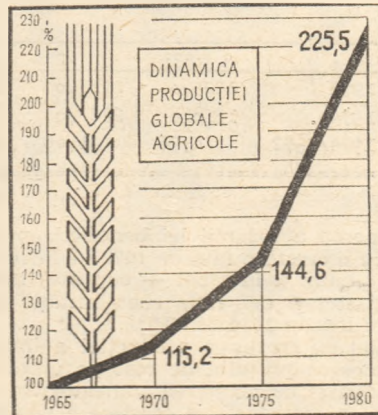
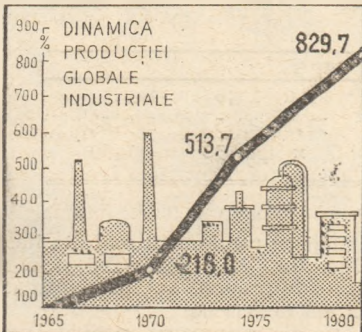

„Cetate a industriei”

CU noile edificii create prin strădania omului – printre care și cele peste 40 de întreprinderi industriale, față de numai două în anul 1938 –, cu o producție industrială estimată pentru ultimul an al acestui sfârșit de cincinal la un volum egal cu cel realizat de întreaga țară în anul 1938, cu una din cele mai moderne platforme industriale din România, Iașul a devenit „cetate a industriei”, adăugând acest renume celui de străvechi centru cultural. Este concludent faptul că vâlcare a producției globale industriale a crescut în ultimul deceniu de circa 5 ori, ur-

față de cel precedent sînt edificatoare: la grîu-seară s-a obținut o creștere de 61%, la porumb boabe de 30%, la floarea-soarelui de 28% etc.

Și zootehnia s-a dezvoltat, numărul bovinelor crescînd de la 131,8 mii în 1965 la 180,3 mii în anul 1975, cu perspective de creștere pînă la 206,3 mii în 1980. Creșteri simțitoare s-au înregistrat și la efectivele de ovine și caprine. Pentru a patra oară consecutiv, I.A.S. – Coîrnari a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I-a pentru producția sporită de lînă obținută.

mind ca la sfîrșitul viitorului cincinal să fie de peste 8 ori mai mare.

Județul Iași a realizat, în anul 1974, trei la sută din producția globală industrială a țării, peste 4,5 din producția de antibiotice, aproape 1,5 din producția de țevi și tot pe atîta din cea de ulei, mai bine de 37% din producția de fire și fibre sintetice. Ramurile producătoare a acestor produse dețin de altfel și ponderea principală în industria județului: chimia 44%, metalurgia – 11,9%, alimentara – 11%, ușoara – 10,1%.

Anul acesta se împlinesc două decenii de cînd la Iași a intrat în funcțiune întreprinderea de antibiotice. Ulterior, au fost înălțate alte două unități ale industriei chimice: întreprinderea de prelucrare a maselor plastice și Combinatul de fibre sintetice. Iașul devenind un important centru al chimiei românești. Cele trei întreprinderi chimice și-au dezvoltat considerabil capacitatea de producție: întreprinderea de antibiotice de circa 7 ori, întreprinderea de prelucrare a maselor plastice de peste 5 ori, Combinatul de fibre sintetice de 3 ori. Față de anul 1971, numărul produselor din mase plastice a crescut la export, în anul 1974, de 2,6 ori, iar cel al fibrelor poliesterice de 4,8 ori. Deși relativ recent apărută pe meleagurile ieșene, industria prelucrării lemnului s-a impus cu autoritate: mobilă realizată aici este apreciată azi în peste 24 de țări de pe trei continente, exportul reprezentînd 95% din volumul producției de mobilă realizată în județ.

Agricultura în plin proces de modernizare

AȘEZATĂ pe baze socialiste și beneficiînd din plin de ajutorul statului, agricultura cunoaște, la rîndu-i, un ritm susținut de modernizare și dezvoltare. Cîteva cifre privind creșterea producției medii în actualul cincinal

În ultimii zece ani au căpătat o tot mai mare amploare măsurile menite să ducă la creșterea potențialului productiv al pămîntului. Pe ogoarele județului au fost administrate cantități mai mari de îngrășăminte chimice, suprafețele irigate au sporit la 15 540 ha, pe 48 000 ha s-au aplicat măsuri antierozionale, au luat extindere desecările și îndiguirile și alte lucrări de îmbunătățiri funciare. Printre obiectivele recent realizate figurează amenajarea antierozională din bazinul hidrografic al Stăvnicului și a barajului de acumulare de la Tansa – Belcești.

Integrarea știință-producție

CRĂȘUL primei Universități a țării, al primei Pinacotece de stat și al unor ctitori de știință, literatură și artă – se înfățișează azi țării cu 5 institute, 21 facultăți și aproape 24 000 de studenți față de numai 2 100 cîți erau în 1938. Iașul trăiește, în prezent, intens unirea științei cu procesul intim al producției de bunuri materiale. Pe malul stîng al Bahluiului, în vecinătatea zonei industriale, a apărut un orașel studențesc, în care există hale de lucru, laboratoare, ateliere spațioase etc., care reprezintă o adevărată zonă a învățămîntului profesional, liceal de specialitate și superior. În prezent, fiecare al 4-lea locuitor al județului este elev sau student. De asemenea, cercetarea uzinală a devenit o realitate; cei peste 2 000 de cercetători ieșeni constituie un potențial de seamă, capabili să contribuie, împreună cu ceilalți oameni de știință din țara noastră, la realizarea cincinalului 1976–1980 care trebuie să fie cincinalul revoluției tehnico-științifice.

M. I.

**DIN CRONICA
ÎNTERECERII**

**NOI OBIECTIVE ECONOMICE
ȘI SOCIAL-CULTURALE**

● La Galați, în cadrul întreprinderii „Laminorul de tablă”, a fost pusă în funcțiune secția de profile la rece, care dispune de 3 linii tehnologice, iar la Rafinăria de petrol Ploiești au intrat în exploatare două instalații, una de cocsare și alta de hidrofinare a uleiurilor, care produc pe acum la parametrii proiectați pentru începutul anului 1976.

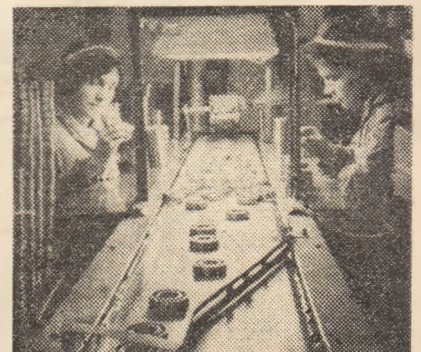
● Noi obiective industriale au intrat în funcțiune și în sectorul bunurilor de consum. Astfel, pe platforma de vest a municipiului Suceava a început să producă o nouă fabrică de produse lactate, la Buzău a intrat în circuitul productiv o filiaură de lînă pieptănată, iar întreprinderea „Metalul” din Salonta a fost dotată cu o nouă linie de finisaj a mobilei.

● Recent, la Vălenii de Munte a intrat în funcțiune o nouă țesătorie de mătase care, în final, va produce 3,4 milioane mp țesături pe an, iar la Deva, o unitate similară, cu o capacitate de 9,4 milioane mp pe an. Anul acesta în ramura industriei ușoare au început să producă încă 59 de noi obiective, cărora, pînă la sfîrșitul anului, li se vor mai adăuga încă 14.

● Intrarea în funcțiune în industria ușoară a unor noi unități și dezvoltarea celor existente au lărgit posibilitățile de diversificare a gamei sortimentale și de sporire a producției. Astfel, față de anul 1970, în prezent industria noastră ușoară realizează mai mult cu aproape 400 milioane mp țesături, cu peste 100 milioane tricotate, cu 30 milioane perechi încălțăminte, confecții în valoare de 13 miliarde de lei și numeroase alte bunuri, contribuind astfel tot mai mult la îmbunătățirea aprovizionării populației.

● În sistemul de irigații Sinoe au fost efectuate probele generale cu apă pe cele 28 425 ha prevăzute a fi terminate pînă la 1 decembrie. Tot aici, continuă lucrările pentru ca întregul sistem, care în final va totaliza peste 57 000 ha, să fie dat în funcțiune în primăvara anului viitor. A început, de asemenea, predarea către beneficiarii a sistemului de irigații Bilești-Ciorăști din județul Vrancea, în suprafața de 12 000 ha, precum și a unui perimetru de 2 150 ha în sistemul Sud-Razelm.

● În județul Caraș-Severin a fost recepționat cel de-al 9 000-lea apartament construit în această parte a țării, în anii actualului cincinal. Au fost ridicate noi cartiere de locuințe, cămine pentru tineri muncitori, cu o capacitate totală de 11 000 de locuri, complexe comerciale și de prestații de servicii, școli, unități sanitare, hoteluri, un cinematograful, și alte obiective social-culturale.

Lucrătorii întreprinderii „Rulmentul” din Alexandria au înregistrat recent în palmaresul activității lor producerea a peste 20 milioane de rulmenți. În foto: aspect din secția de montaj.

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

CREȘTEREA OVINELOR LA COTELE ÎNALTE ALE RENTABILITĂȚII

COOPERATIVELE agricole de producție, întreprinderile agricole de stat și de mecanizare a agriculturii, stațiunile agricole de cercetare distinse în ultimii ani cu diferite ordine și medalii pentru eforturile întreprinse și rezultatele bune obținute în producție oferă o imaginea muncii creatoare, a spiritului gospodăresc în gestionarea avutului obștesc. Experiența bună acumulată de-a lungul anilor în aceste unități constituie o sursă nepuizabilă, un izvor neîntrerupt de metode, procedee și practici eficiente de lucru. Peșteritor la experiența acestor unități, în Curvintarea roșie recent la Ziua recoltei, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că: „Avem sute și mii de asemenea exemple — și trebuie să

facem totul ca ele să fie generalizate, astfel ca pe întreaga suprafață a țării să obținem maximum din ceea ce se poate obține”.

Experiența I.A.S. Cotnari, județul Iași, în creșterea ovinelor este tot atât de renumită cât și cea în domeniul producerii unor vinuri de foarte bună calitate. O dovadă o constituie decernarea consecutivă — în 1973 și 1974 — a Ordinului Muncii clasa I-a pentru cantitatea de lână obținută de la o oaie și, desigur, aspirația întru totul justificată a lucrătorilor de aici de a obține această înaltă distincție și în 1975.

În cele ce urmează analizăm factorii care au permis obținerea acestor rezultate la I.A.S. Cotnari.

ÎNTRE obiectivele stabilite de programul național pentru dezvoltarea zootehniei în țara noastră în actualul deceniu, actualizate și concretizate în Documentele Congresului al XI-lea al partidului, un loc important îl ocupă sporirea efectivelor de ovine. Dacă la începutul acestui an efectivul era de 14,4 milioane ovine, în 1980 numărul lor trebuie să ajungă la 18—20 milioane și la 20—22 milioane în 1990*) asigurându-se creșterea ponderii oilor cu lână fină și sporirea producției de lână pe oaie de la 2,23 kg în 1974, la 4—4,5 kg în I.A.S. și la 3,3—3,7 kg în C.A.P. în 1980, și la 4,5—4,7 kg în 1990. Pentru realizarea acestor sarcini, un rol important îl are cunoașterea și generalizarea experienței înaintate a unităților care au obținut succese deosebite în creșterea ovinelor.

Date de eficiență

ÎNTRE unitățile care au obținut rezultate deosebite se numără, în primul rând, ferma Deleni a I.A.S. Cotnari, județul Iași.

La indicatorul producției de lână pe oaie, ferma Deleni a obținut rezultate superioare de la un an la altul în acest cincinal (tabelul 1). Nivelul ridicat al producției de lână pe oaie la care se ajunsese încă în 1971 și creșterea susținută a lui în anii care au urmat a contribuit la reducerea prețului de cost al unui kg de lână și la sporirea rentabilității fermei. Creșterea producției de lână (la care a contribuit în primul rând creșterea producției medii de lână pe oaie) de la 55,0 mii tone în 1971, la 68,02 mii tone în 1974, corelată cu reducerea prețului de cost pe kg de lână, cu îmbunătățirea parametrilor calitativi ai lînii și ai animalelor livrate la ferma de bază și pentru reproducție altor ferme de ovine, cu creșterea volumului și diversificarea activității de producție a fermei pe linia prelucrării produselor și a altor activități, a contribuit la creșterea continuă a veniturilor și obținerea unui volum sporit de beneficii planificate și peste plan în perioada 1972 și 1974 (tabelul 2).

Rezultă din tabel un nivel înalt de rentabilitate, realizat încă în 1972, și o creștere a acestuia până în 1974, ceea ce a dus la depășirea planului de beneficii cu 45%

Tabelul nr.1

Dinamica producției medii de lână pe oaie la ferma Deleni a I.A.S. Cotnari-Iași în perioada 1971-1975

Indicatori	1971	1972	1973	1974	1975
	1	2	3	4	5
Producția medie de lână pe oaie kg. STAS	8,1	9,2	9,8	10,3	11,7
Producția medie de lână pe oaie (dinamică) %	100,0	113,6	120,9	127,5	144,4

Tabelul nr.2

Dinamica beneficiilor planificate și realizate la ferma Deleni a I.A.S. Cotnari-Iași, în anii 1972 și 1974

A n i i	beneficiu planificat (mii lei)	Beneficiu realizat (mii lei)	Beneficiu peste plan (mii lei)	Beneficiu pe lucrător (mii lei)	Beneficiu pe ovină din efectivelor (mii lei)	Beneficiu pe ovină din efectivelor (lei)
	1	2	3	4	5	6
1972	1625,0	2123,0	130,5	493,0	23,2	17,0
1974	1560,0	2262,0	145,0	702,0	31,1	23,5
1974/1972	0,96	1,06	x	1,42	x	1,38

și obținerea a 702 mii lei beneficii peste plan, cu o creștere față de 1972 — la indicatorii analizați în tabel — cuprinsă între 1.06 ori și 1,39 ori. Rata rentabilității pe fermă a fost în 1974 de 33,5%.

Paralel cu creșterea producției animale, cu reducerea prețului de cost pe unitatea de produs și cu creșterea indicatorilor de eficiență a avut loc și o creștere a veniturilor lucrătorilor care, în 1974, au fost retribuiți în acord global. Față de nivelul planificat al retribuțiilor pe anul 1974, care reflectă creșterea acestora ca urmare a aplicării noului sistem de retribuire a muncii și a altor măsuri care s-au luat, retribuiția medie realizată pe lucrător a sporit — ca urmare a depășirii sarcinilor planificate, prevăzute și în contractele de angajament — cu 7,1%, obținându-se, pe fermă, un spor de 106 000 lei în raport cu nivelul retribuțiilor planificate.

Furajarea — rațională, îngrijirea — exemplară

LA ACESTE rezultate bune a contribuit într-o măsură importantă furajarea complexă și îngrijirea rațională a animalelor; numai pe această bază au putut fi îmbunătățiți parametrii biologici ai animalelor și s-a putut face o selecție a acestora pe criterii științifice.

Urmărind structura bazei furajere pe categorii de folosință agricolă și categorii de culturi și producțiile de furaje obținute în total și la ha constatăm o preocupare continuă pentru creșterea cantității și a calității furajelor și pentru diversificarea acestora (tabelul 3).

Din datele tabelului rezultă că, paralel cu preocuparea de a crește producția de furaje pe pășuni și finețe, prin îngrijirea și fertilizarea acestora în urma cărora s-au obținut 11 250 kg masă verde la ha de pășune și 4 000 kg fin la ha de finețe, colectivul fermei a produs un volum important de furaje cultivate, cu mare valoare

nutritivă și cu randament mare la ha, cum sint: lucernă fin, mazărice și porumb siloz care, împreună, au fost cultivate pe o suprafață de 339 ha.

Tot ca o preocupare pentru sporirea cantității de furaje și diversificarea furajării menționăm preluarea tescovinei, în mod gratuit de la cele 12 ferme viticole și mixte ale I.A.S. Cotnari, conservarea acesteia și administrarea ei ca furaj deosebit de valoros, atât pentru ovinele adulte cât și pentru tineret. (Potrivit analizelor întreprinse de către cercetători nutriționiști, tescovina conține o mare cantitate de proteină brută cu pondere mare de azot organic, cantități importante de glucide și celuloză cu pondere redusă de lignin, iar în cantități mai mici conține și grăsimi și substanțe minerale. Datorită acestei structuri chimice, tescovina are un sistem complex de parametrii nutritivi pe baza cărora ea poate și trebuie să fie folosită ca produs furajer secundar în hrana ovinelor; măcinată și amestecată cu alte produse furajere ea poate fi utilizată cu rezultate foarte bune și în hrana porcinelor și taurinelor, așa cum s-a confirmat practic încă din 1973 la ferma Dancu a I.A.S. Iași).

La ferma Deleni, folosirea de mulți ani a tescovinei în furajarea ovinelor adulte și a tineretului ovin a contribuit la îmbunătățirea parametrilor biologici ai animalelor, la obținerea — prin selecție — a unor oi cu lână fină, cu talie mare și bine „îmbrăcate”, fapt care a influențat pozitiv atât creșterea producției cât și calitatea lînii, reflectată de lungimea și finețea fibrelor, de culoarea și luciul natural al lînii.

O resursă furajeră foarte importantă pentru furajarea ovinelor, folosită sistematic la ferma Deleni în perioada iulie-noiembrie cînd, datorită secetei, randamentul pășunatului pe pașiști este foarte scăzut, a fost și este furajarea prin pășunatul pe suprafețele rămase după recoltatul orzului, mazării, soiei, fasolei, grîului și porumbului, atât în perimetrul propriei ferme cât

și în perimetrul celorlalte ferme mixte ale I.A.S. Cotnari; în limita posibilităților, acest sistem s-a aplicat și pe suprafețele altor unități. Prin aceasta se asigură o furajare bogată și diversificată a ovinelor adulte, care consumă ierburile furajere, semințele și resturile de plante cultivate pe aceste suprafețe (resurse furajere bogate în substanțe nutritive, cu efecte pozitive asupra animalelor în perioada de pregătire și desfășurare a monei și în prima etapă a gestației) ceea ce contribuie la economisirea furajelor pentru perioada de stabulație și dă posibilitatea refacerii și întreținerii pășunilor și finetelor în vederea creșterii randamentului lor.

Tehnologii diferențiate în funcție de rasă, vîrstă, sex, scop

DE MARE importanță pentru obținerea rezultatelor respective a fost și aplicarea unei tehnologii de creștere și furajare diferențiată pe grupe de animale după vîrstă, sex, rasă și scopul principal urmărit la grupa respectivă de animale, stabilindu-se rații furajere diferențiate pe anotimpuri și potrivit etapelor ciclului biologic-productiv (montă, gestație, fătări, alăptare).

Pentru tineretul femel și mascul se folosește tehnologia de furajare în stabulație pînă la 18 luni, animalele fiind scoase din adăposturile în care primesc hrana, apa și tratamentele veterinare numai pentru o mișcare de 3 ore la 2—3 zile. Ca furaje pentru tineret se dă fin, paie, concentrate și tescovină, în total circa 2,7 kg din care 1 kg tescovină seara (înlocuindu-se concentratele cu cantități echivalente din alte furaje). Rația astfel alcătuită se completează cu administrarea a circa 2,5 kg siloz de porumb și sfeclă furajeră în perioada de iarnă sau semifin de lucernă, borceag, mazărice, griu etc., administrate animalelor după pălire, în perioada de vară.

Această tehnologie de furajare a tineretului ovin a influențat pozitiv creșterea parametrilor biologici ai animalelor, în special talia ovinelor, și cantitatea și calitatea lînei deoarece furajarea în stabulație ferește animalele de intemperii climatice (ploi, vînturi, variații de temperatură) care dăunează dezvoltării fizice a tineretului ovin și producției de lînă și degradează calitatea lînei (lungimea firului, finețea, randamentul, culoarea, luciul etc.). Tehnologia diferențiată asigură o hrănire substanțială complexă și constantă, pe grupe de tineret în raport cu hrana unilaterală inegală și nediferențiată pe care o poate primi tineretul ovin mai ales în cadrul pășunatului în turme mixte cu ovinele mature, asigură mai bine securitatea zoove-

Tabelul nr.3

Structura bazei furajere și producțiile de furaje obținute la ha, la ferma Deleni a I.A.S. Cotnari în 1974

Elementele bazei furajere	Suprafața		Producția medie la ha (kg)		Producția totală realizată T _o
	ha	%	plani-ficat	realizat	
A	1	2	3	4	5
Grîu orz - boabe ^x - paie	150	11,5	3300 ^x 1000	1515 ^x 700	227,3 ^x 105
Semisiloz grîu	50	3,8	-	2000	100
Lucernă veche fin	70	5,3	4000	4028	282
Lucernă (sămînță) ^x	5	0,4	-	300 ^x	1,5 ^x
Lucernă nouă fin	80	6,2	2000	2000	160
Borceag fin	25	1,9	-	4000	100
Porumb siloz	70	5,3	35000	35000	2450
Mazărice	114	8,7	10000	10000	1140
Total furaje cultivate	564	43,1	x	x	4337
Fîn natural	18	1,3	3000	4000	64
Pășune naturală	729	55,6	11000	11250	8200
Total pășuni + finete	747	56,9	x	x	8264
Total general	1311	100,0	x	x	12601

x) Nu se ia în calcul pentru baza furajeră.

terinară, un microclimat mai stabil și condiții mai bune de odihnă — cerințe deosebit de importante pentru creșterea corporală a animalelor și dezvoltarea însușirilor urmărite prin selecție. Experiența fermei Deleni, care a reușit să realizeze la rasa Merinos australian exemplare ca cele cu matricol 006 (cu greutate corporală de 95 kg, producția de lînă stas 21 kg, lungimea firului 11,5 cm și finețea 20,8) și cu matricolul 024 (cu greutate corporală de 82 kg, producția de lînă stas 15,75 kg, lungimea firului 10 cm și finețea 20) reflectă prin parametrii lor ridicați, justetea precizării secretarului general al partidului nostru că **nu se poate obține o producție de lînă sporită cu oi care, în marea lor majoritate, sînt de talie foarte mică și a indicației că este nevoie să acționăm serios pentru a crea rase de oi de talie mare.**

În privința furajării ovinelor adulte aceasta se face diferențiat în funcție de sex, rasă și obiectivele urmărite, pe o perioadă de circa 6 luni în stabulație și 6 luni pe pășunea naturală și, așa cum am arătat, pe suprafețele de pe care s-a recoltat soia, mazărea, fasolea, griul, porumbul, sfecla, leguminoasele etc. În perioada de iarnă li se stabilesc rații diferențiate în cadrul cărora tescovina, finul și silozul ocupă o pondere importantă. Deosebit de important este faptul că furajarea cu tescovină și cu finuri și silozuri de calitate **pot înlocui parțial concentratele** în furajarea ovinelor în timpul iernii, iar folosirea pășunatului mixt pe pășuni bine fertilizate și întreți-

nute și pe suprafețele cultivate (după stringerea recoltelor), cu completările temporare și diferențiate de tescovină și semifîn de lucernă în stare pălită, **pot înlocui complet concentratele.**

Acordul global — mijloc real de cointeresare

UN ROL important l-a avut și folosirea stimulentei materiale specifice exploatarii ovinelor prin acordarea fiecărui îngrijitor — ca retribuire suplimentară — a produselor ce provin de la 8 oi mature și 2 mioare (lînă, laptele și mieii). Acestea se corelează economic cu cerințele obținerii unor randamente maxime în întreaga activitate a fermei și reprezintă o formă de cointeresare care s-a îmbinat armonios cu aplicarea corectă a acordului global pe baza contractelor de angajament. Sarcinile din contractele de angajament au fost depășite în proporție de 106% la spor tineret, de 104,5% la lînă tineret, 107,2% la lînă oi mame și 108,3% la lapte; a sporit corespunzător și retribuția îngrijitorilor, care se ridică, în medie, la peste 30 000 lei anual. Pe această bază s-a realizat continuitatea în muncă și stabilitatea colectivului de lucrători al fermei, condus cu multă competență de șeful fermei și celelalte cadre de conducere.

Concluziile care se desprind din acest studiu pot fi sintetizate, deci, în felul următor:

a) se impune în practică și s-a dovedit eficientă generalizarea folosirii complexe a tuturor resurselor furajere și, în cadrul lor, a tescovinei, care se irosește încă în multe unități agricole de stat, cooperatiste și ale populației;

b) este necesară perfecționarea tehnologiilor de furajare a ovinelor și a selecției în raport cu particularitățile biologice, de microclimat și condițiile concrete existente în unități;

c) este eficient să se asigure stimularea în forme specifice și generalizarea acordului global în retribuția îngrijitorilor de ovine.

Ion MANEA
Mircea BOȚA

Institutul Agronomic Iași

C.A.P. Palazu Mare, județul Constanța, este o altă unitate care a izbutit, în ultimii ani, să îmbunătățească rasele de oi merinos, realizînd o mare producție de lînă fină

*) Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, Ed. Politică, Buc. 1974. p. 35, 36, 83.

CONDUCERE ORGANIZARE

METODOLOGIA DE DETERMINARE A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE ALE MINELOR

ÎN PROIECTAREA strategiei sale, conducerea oricărei unități economice trebuie să aibă în vedere în permanență ca obiectiv principal folosirea rațională a resurselor. Capacitățile de producție ocupă un loc deosebit de important în cadrul acestor preocupări. Legislația în vigoare (în special Legea nr. 8/1972, Legea nr. 14/1971 și Legea nr. 11/1971) prevede, în mod expres, pentru unitățile industriale, obligația de a organiza o evidență riguroasă a capacităților de producție, de a analiza modul lor de folosire pentru ca, pe de o parte, să se poată lua măsuri corespunzătoare în vederea creșterii gradului de utilizare iar, pe de altă parte, să se poată dimensiona în mod fundamentat planurile de producție și de investiții. În realizarea

acestei sarcini un rol deosebit îl joacă și metodologiile de determinare a capacităților de producție, din diferite ramuri ale economiei naționale. Pentru ramura minieră, o metodologie interesantă este elaborată de ing. Jenică BASOC, absolvent al „Institutului central de pregătire a cadrelor de conducere din economie și administrația de stat” din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu”, în proiectul de absolvire a institutului (dezvoltată în teză de doctorat) pe tema „Determinarea și utilizarea eficientă a capacităților de producție ale minelor”. Prezentăm cititorilor succint, principalele elemente ale metodologiei propuse de autorul citat.

● Punct de plecare: deficiențele actualei metodologii

ÎN SCOPUL realizării unei acțiuni unitare pe întreaga industrie, Comitetul de Stat al Planificării, Direcția Centrală de Statistică și Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe au emis „Normele metodologice nr. 3 C pentru determinarea capacităților de producție în industrie și completarea datilor de seamă statistice de stat Ind. 7 C.P. și L.I.”. Anexa nr. 2 la aceste norme — „Tabel sinoptic cuprinzând formule și elemente de calcul pentru determinarea capacităților de producție în industrie”, la pag. 11, 14, 16 și 20, respectiv capitolele industriei cărbunelui, extracției minereurilor ferose, extracției minereurilor neferoase și rare, extracției minereurilor nemetalifere, prevede că „elementele pentru determinarea capacității (tone/an) pentru exploatarea miniere din subteran se stabilesc pe baza datelor din studiile tehnico-economice (S.T.E.) legal aprobate”. Deci: nu se indică nici o formulă de calcul și nu se dă nici un element pentru determinarea capacităților de producție ale minelor. Sînt de ajuns S.T.E.-urile?

Încercînd să răspundem la această întrebare vom observa mai întîi că: aceste studii se întocmesc de cele mai multe ori pentru perioade relativ îndelungate, cea mai uzitată fiind cea de 5 ani. Dar, capacitățile de producție (cu excepția celor proiectate) au un puternic caracter dinamic, caracter imprimat de înseși modificările factorilor ce le determină: modernizarea utilajelor, perfecționarea tehnologiilor de lucru, schimbarea structurii producției, intrarea sau ieșirea din funcțiune a unor fonduri fixe productive, calificarea și perfecționarea pregătirii profesionale a personalului, îmbunătățirea organizării și conducerii producției și a muncii etc. În plus, activitatea minieră, îndeosebi cea subterană, spre deosebire de cea de suprafață, este supusă unui întreg ansamblu de factori imprevizibili, care trebuie însă luați în considerare de la primele acțiuni de prospecție a subsolului și pînă cînd substanța minerală utilizată „vede” lumina zilei. Dinamismul „realității” subterane, depășind cu mult pe cel al „realității” de la suprafață, cere însă o și mai rapidă adaptare la situațiile noi create. Iar, S.T.E. sînt documentațiile tehnico-economice cele mai puțin propice a-

daptărilor la permanentele modificări ale realității din întreprinderi. Ele fiind întocmite pentru perioade mai îndelungate, au cel puțin unul din următoarele neajunsuri:

- nu pot conține date de detaliu pentru determinarea capacităților de producție, anual sau ori de cîte ori se ivește necesitatea unor asemenea determinări;

- desfășurarea practică a activității unității industriale poate să depășească sau, uneori, să rămînă în urma prevederilor din aceste documentații.

● Fundamentul noii metodologii: metodele de exploatare

ÎN AFARA S.T.E., ce alte documentații tehnico-economice, de care dispune întreprinderea minieră, pot furniza date corespunzătoare realității pentru determinarea capacității de producție? Orice mină dispune de încă două astfel de documentații: **planul general de exploatare (preliminarul de producție)** — care este în fond un proiect prin care se efectuează programarea producției și care în minieră se întocmește pentru fiecare an calendaristic și **proiectele metodelor de exploatare** ce se aplică.

Primul document — planul general de exploatare — oferă date, în ultimă instanță furnizate de planul de producție, planul de investiții și S.T.E., nu poate fi utilizat în vederea atingerii obiectivului propus: determinarea capacității de producție. Și aceasta cel puțin din motivul că una din rațiunile determinării capacității este ea pe baza acesteia să se fundamenteze planul de producție și investiții.

Documentația tehnică cea mai apropiată realității subterane este alcătuită din proiectele metodelor de exploatare folosite, care cuprind: date geologice asupra zăcămintului și rocilor înconjurătoare; rezervele geologice și industriale; lucrările miniere de deschidere și pregătire necesare; forma și dimensiunile abatajului, numărul de lucrători în abataj și nivelul lor de calificare; utilajele folosite și caracteristicile lor; fluxul tehnologic în abataj; probleme de acraj și protecția muncii; indicii tehnico-economici etc. Iar între indicii tehnico-economici figurează în mod absolut obligatoriu cei necesari unei determinări a capacității de producție, respectiv: **producția pe ciclu, produc-**

ția pe zi, productivitatea muncii la nivelul abatajului. Or, tocmai în acești indici își găsesc reflectarea factorii dinamizanți ai capacității, în primul rînd efectele progresului tehnic.

În plus, atît desfășurarea practică permanentă a activității din abataje, cît și cerințele legislației în vigoare, fac ca documentația tehnică a metodei de exploatare să fie cea mai sensibilă la modificările condițiilor din subteranul unei mine. Datorită acestor avantaje, metodele de exploatare folosite în subteran sînt considerate bază de pornire a elaborării noii metodologii de determinare a capacității de producție a minelor.

● Elemente necesare determinării capacității de producție

PRINCIPALELE elemente necesare determinării capacității de producție a unei mine, în metodologia proiectată, sînt următoarele:

(A) **Modul de exprimare a mărimii capacității de producție.** Unitățile fizice, respectiv tone substanță minerală utilă excavată sau transportată pe unitatea de timp: ciclu, zi, an etc., se apreciază a fi cele mai indicate.

(B) **Factorii de influență asupra mărimii capacității de producție.**

(a) **Verigile de producție** din subteranul unei mine, în principiu sînt: abatajele, evacuare din abataje, transportul pe orizonturile de bază, transportul pe puțurile de extracție, planele înclinate și galeriile de coastă. În acest caz, **veriga conducătoare a unei mine este constituită din totalitatea abatajelor**, deoarece ele au o importanță hotărîtoare în realizarea produselor, de cantitate și calitate a substanței minerale utile extrase din ele depinzînd volumul și, în bună măsură, calitatea producției uzinelor de preparare, cu consecințe asupra tuturor indicatorilor tehnico-economici ai unității, în același timp valoarea întîrînd rolul de verigă conducătoare a abatajelor — totalitatea lucrărilor geologice, miniere, de pregătire și de exploatare ale unei mine costînd de cel puțin 3—4 ori cît uzina de preparare.

(b) **Fondul anual de timp**, este timpul anual pe parcursul căruia se desfășoară procesul de minieră și de regulă îl se calculează în zile. Deoarece în abataje, procesele de producție sînt întrerupte, de

regulă, în zilele de duminică și sărbători legale, **fondul anual de timp nominal** T_n va fi :

$$T_n = T_c - T_s$$

în care :

T_c = timpul calendaristic al anului

T_s = timpul de întreruperi și sărbători legale

Timpul anual pe parcursul căruia se desfășoară în mod efectiv procesul de producție, reprezintă **fondul anual de timp disponibil** (T_d) și se obține din formula :

$$T_d = T_n - (T_r + T_l)$$

în care :

T_r = timpul planificat pentru revizii și reparații

T_l = timpul planificat pentru opriri tehnologice

(c) Indicatorul de utilizare intensivă (q)

— reprezintă producția realizată în unitatea de timp și care în minerit se exprimă în funcție de veriga de producție în : tone/abataj zi, tone/m² front zi, tone/post etc.

În funcție de aceste elemente se apreciază că formula generală de calcul a capacităților de producție (C) este :

$$C = q \cdot T_d$$

în care :

q = indicatorul de utilizare intensivă (în tone/abataj zi)

T_d = fondul anual de timp disponibil (în zile)

elementul novator intervenind însă nu aici, ci în determinarea lui q.

Particularitățile metodologiei proiectate

OSATURA

OSATURA noii metodologii pentru determinarea capacităților de producție a minelor prezintă unele caracteristici, care într-o prezentare succintă sînt :

1. **Capacitatea de producție a unei mine se determină ca sumă a capacităților de producție a abatajelor.**

2. **Determinarea capacității de producție a fiecărui abataj se face exclusiv prin calcul, pe metode de exploatare.** Abatajele unei mine se grupează pe metodele de exploatare folosite în momentul determinării capacității, iar calculul aferent fiecărui abataj se face cu ajutorul formulei prezentate.

3. **Indicatorii de utilizare intensivă pe metode de exploatare se stabilesc pe mină, sau pe perimetru minier, în funcție de o serie de criterii grupate în șase cazuri posibile.** Aceste șase cazuri sînt determinate de faptul că :

a. Putem avea două situații ale fiecărei metode de exploatare, în funcție de expirarea sau neexpirarea termenului de asimilare.

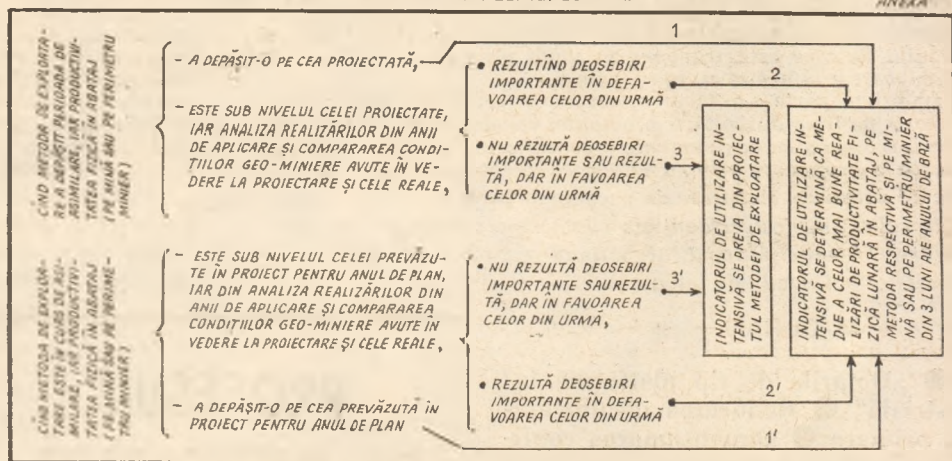
b. Tot două situații putem avea și la productivitatea fizică în abataj (pe mină sau pe perimetru minier) : cea realizată în anul de bază o depășește sau este sub nivelul celei proiectate.

În final toate aceste criterii, prezentate în anexă, permit două modalități de obținere a indicatorului de utilizare intensivă (q) :

— fie prin preluarea din proiectul metodei de exploatare ;

— fie prin determinarea ca medie a celor mai bune realizări de productivitate fizică lunară în abataj, pentru metoda de exploatare respectivă, pe mină sau pe perimetru minier, din trei luni ale anului de bază. În acest caz se proce-

TABLOU PENTRU STABILIREA INDICATORULUI DE UTILIZARE INTENSIVĂ LA METODOLOGIA PROPUȘĂ DE AUTORUL PREZENTEI LUCRĂRI

dează astfel : se extrag productivitățile pe mină sau perimetru minier, pe metode de exploatare, realizate în cele 12 luni ale anului de bază, se compară între ele, luându-se în considerare trei luni cu cele mai mari realizări și se face media acestora.

4. **Oricărei metode noi de exploatare, la introducerea în subteran, îi este necesară o perioadă de asimilare.** Deși neuzată în minerit până în prezent, autorul metodologiei consideră necesar ca o astfel de prevedere să fie luată în considerare, cu o eșalonare pe subetape căroră să le corespundă niveluri diferite ale indicatorilor tehnico-economici, ea trebuind să devină obligatorie pentru orice proiect de metodă de exploatare. Durata acestei perioade va trebui stabilită în funcție de : gradul de nouitate al metodei pentru unitate, volumul lucrărilor de pregătire a panourilor și abatajelor pentru trecerea la noua metodă, nivelul pregătirii profesionale a personalului de care dispune mina, gradul de mecanizare și automatizare din abataje etc.

5. **Determinarea indicatorilor de utilizare intensivă la verigile de producție din subteran, altele decît abatajele, se face prin calcul, pe baza datelor din fișele tehnice ale utilajelor și instalațiilor respective sau cronometrări.** Acestea se referă la verigile fluxului tehnologic de evacuare și transport a substanțelor minerale utile din abataj și pînă la gura minei : rostogole, orizonturi de bază, puțuri și plane înclinate, galerii de coastă etc. Ele nu au nici o influență asupra mărimii capacității reale a minei, care este dată de veriga conducătoare — abatajele — dar ca locuri înguste ele conduc la existența capacităților aparente. Preluarea datelor necesare din fișele tehnice este o operație simplă, iar în cazul în care aceste fișe nu mai există în unitate sau diverse inovații aplicate unor utilaje fac ca indicatorii din fișă să fie în realitate depășiți, se procedează la cronometrări după metoda clasică.

Confruntare : teorie-practică

PENTRU verificarea practică a metodologiei proiectate s-a procedat la aplicarea ei la Întreprinderea minieră Moldova Nouă, unde se folosesc trei metode de exploatare : cu susținere și ramblierea

spațiului excavat, cu felii orizontale ascendente ; în felii orizontale descendente și surparea tavanului artificial ; prin evacuarea și surparea în suborizonturi de mică înălțime. S-a procedat la calculul capacităților de producție în două variante :

I — care respectă prevederile normelor metodologice în vigoare, avînd la bază prevederile S.T.E. elaborat în 1970 ;

II — care are la bază noua metodologie.

În toate cazurile au rezultat niveluri ale capacităților de producție în varianta II mai mari decît cele din varianta I, astfel : la Mina Centrală — cu 11⁰/₀, la Mina Vărad — cu 45⁰/₀, la Mina Florimunda — cu 34⁰/₀, iar pe ansamblul întreprinderii cu 28⁰/₀. De altfel, vechea metodologie este infirmată de rezultatele practice obținute, ea conducînd la interpretări greșite a rezultatelor finale privind utilizarea capacităților. De pildă, în 1973 pe baza noii metodologii, cele cinci abataje trebuiau să producă cu aproape 50⁰/₀ mai mult decît în actuala metodologie, în realitate producîndu-se cu 10⁰/₀ peste acest nivel, ceea ce a permis considerarea întreprinderii în situația de depășire a indicatorilor proiectați în termen planificat. Un alt argument : pe primele 6 luni ale anului 1974, întreprinderea a realizat cu cca. 20⁰/₀ peste capacitatea reală determinată conform variantei I. Cum a fost posibilă obținerea unei producții cantitativ superioare capacității reale a întreprinderii, cînd practic spre nivelul acestei capacități se poate tînde, dar nu și ajunge la el ? Se ridică și o altă întrebare : se poate admite „fundamentarea” unui plan de producție cu peste 20⁰/₀ mai mare decît capacitatea de producție a întreprinderii ? (Este cazul anului 1974). Evident că nu, iar realizările din semestrul I 1974 confirmă acest lucru.

Se poate spune deci că noua metodologie înlătură deficiențele actualei metodologii, permițînd determinarea reală a capacităților de producție minieră, fundamentarea și valorificarea rezervelor, descoperirea științifică a planurilor de producție și investiții, interpretarea corectă a modului lor de realizare sub acest aspect.

IN NUMĂRUL 43/1975 am început publicarea unei ample dezbateri organizată de „Revista economică” în colaborare cu Institutul central pentru conducere și informatică (I.C.I.) asupra modului în care este transpus în viață programul național de introducere a informaticii în economie.

În prima parte s-a făcut o trecere în revistă a realizărilor obținute pe linia dezvoltării producției românești de tehnică de calcul, a dotării cu echipamente a centrelor de calcul, s-au făcut valoroase propuneri privind corelarea preocupărilor de proiectare de sisteme și elaborare de pachete de programe între centrele de calcul, au fost evidențiate elementele definitorii ale sistemului informatic național, dezbătându-se problematica specifică diferitelor sale stadii de integrare.

M. GURAN

● „Dotările de tip platformă industrială” ● Reducerea documentelor primare ● Dimensionarea configurațiilor, teleprelucrarea și rețelele de calculatoare și modele de comunicații.

Așa cum se arată și în intervențiile precedente, preocupările I.C.I. în domeniul dezvoltării și utilizării echipamentelor, s-au concretizat în câteva orientări fundamentale pentru perioada 1976—1980. Există, astfel un consens de principiu privind diversificarea dotării, pe baza unui dialog constructiv: producător de echipamente-utilizator. Diversificarea este legată de necesitatea utilizării optime ale calculatoarelor și echipamentelor auxiliare în condițiile politicii de dotare după criteriul distribuției geografice (în toate județele țării). Se prevăd astfel următoarele direcții de dotare-utilizare, care se bazează și pe experimentările făcute până în prezent sau care se vor realiza în viitorul apropiat:

Realizarea unei serii de terminale care să permită teleprelucrarea, valorificând superior posibilitățile calculatorului FELIX. Teleprelucrarea presupune însă și extinderea configurațiilor, atât ca memorie internă, cât și ca periferice standard, constituind configurații puternice, pe care se pot implementa aplicații la dimensiunile impuse de realitatea unităților economice. În cadrul seriei de terminale amintite sunt incluse: terminalele de tip mașină electrică de scris sau display, terminalele de prelucrare pe loturi la distanță (R.J.E.), terminalele „inteligente”, majoritatea experimentate deja în aplicații reale. Rămâne însă o problemă: realizarea tehnologică și fabricația de serie a terminalelor, a echipamentelor legate de transmisia datelor, inclusiv cerințele de linii de comunicații de diferite tipuri și performanțe, adecvate utilizării terminalelor.

Realizarea configurațiilor puternice presupune și rezolvarea unor probleme de interconectare locală sau la distanță a două calculatoare cu scopul compensării și utilizării raționale a resurselor fiecăruia. În prezent sunt începute studii și se vor face experimentări în unele centre de calcul teritoriale și în institut pentru validarea tipurilor de interconectări care se dovedesc a fi cele mai eficiente.

O serie de probleme legate de satisfacerea cerințelor întreprinderilor, vor fi realizate în cadrul „dotărilor de tip platformă industrială”. Acest tip de dotare este impus de situația existentă în multe centre industriale din țară: București, Timișoara, Iași, Suceava, Cluj, etc., în care, pe o zonă relativ redusă, sunt grupate întreprinderi de dimensiuni și profiluri diferite aparținând de centrale industriale și departamente diferite.

Realizarea unor centre de calcul cu configurații modeste în întreprinderi ar ridica fiecărei întreprinderi o serie de probleme

Partea a doua aduce în discuție probleme de organizare a rețelei cum sînt: conceptul de „dotări tip platformă industrială”, structurile ierarhizate de prelucrare a datelor cu dimensionarea corespunzătoare pentru diferitele trepte ale configurației, metodologia organizării unitare a bazelor de date și a sistemelor de codificare, exploatarea calculatoarelor interconectate în rețea, orientarea utilizării calculatoarelor spre aplicații complexe cum sînt stimularea deciziilor sau proiectarea automată a obiectivelor în construcții.

Discuțiile, la care au participat specialiști din centre de calcul teritoriale și departamentale, din oficii și centre de calcul ale unor întreprinderi, au fost conduse de dr. ing. Ion Romănu, director general al I.C.I.

PROCESUL DE DEZVOLTARE A INFORMATICII ROMÂNEȘTI (II)

de întreținere, exploatare, capacitate și configurație nesatisfăcătoare, care pot fi evitate și eliminate prin crearea unor centre puternice, cu facilități mai mari, cu specialiști mai puțini și mai buni în întreținere, permițînd exploatarea și dezvoltarea mai bună a aplicațiilor sau mai buna utilizare a tehnicii de calcul. Întreprinderile din imediata apropiere a centrului se pot „abona” la acest centru, fie în sistemul clasic (prelucrare locală pe loturi), fie prin utilizarea unor terminale (teleprelucrare).

Extinderea conceptului de utilizare de la distanță a calculatoarelor, va conduce la apariția unor rețele de calculatoare și echipamente, cerute de sarcinile de conducere la nivel teritorial, departamental, sau la instituțiile centrale. Aceste rețele, trebuie concepute în cadrul unor restricții, impuse de anumiți factori critici, astfel încît în viitor să se integreze într-o rețea generalizată în care să se realizeze o utilizare rațională a resurselor distribuite geografic pe teritoriul întregii țări.

O altă caracteristică a dotării și utilizării tehnicii de calcul este legată de tendința de reducere a documentelor primare necesare prelucrării datelor, prin folosirea unor echipamente de colectare a datelor direct de la surse, sau de utilizare a unor suporturi magnetici, în locul cartelelor sau benzilor de hîrtie. Stadiul sistemului clasic de utilizare a calculatoarelor, folosind echipamente și operatori pentru pregătirea primară a datelor, trebuie depășit și înlocuit, deoarece este generator de personal intermediar, neproductiv, pe circuitul prelucrării între sursa de date și calculator. Altfel, introducerea tehnicii de calcul în economie solicită un număr nejustificat de personal T.E.S.A. în unități.

Realizarea sistemelor de conducere a producției în condițiile diversificării dotării și a dezvoltării conceptelor amintite face posibilă realizarea unor sisteme de conducere în timp real. Deoarece s-a dovedit extrem de dificilă realizarea unor sisteme integrate, în care elementul uman este menținut numai la anumite niveluri de decizie, în prezent, abordarea conducerii în timp real prin sisteme ierarhizate în care omul se menține la diferite niveluri unde se poate face și o „autoreglare”, poate conduce la sisteme de conducere

mult mai eficiente și mai simple (ca modele, programe și baze de date).

Amintind unele observații făcute în cadrul discuțiilor, se poate sublinia faptul că dotarea și utilizarea rațională a tehnicii de calcul trebuie corelate cu o activitate de dimensionare, care să permită adaptarea configurațiilor și echipamentelor la cerințele beneficiarilor. În acest fel va fi abandonat sistemul dotării cu configurații standard, care nu sînt totdeauna adaptate specificului aplicațiilor. În institutul nostru s-au realizat studii și s-au propus metode de dimensionare a configurațiilor pentru cerințele aplicațiilor la nivel microeconomic, neexistînd însă decît un minimum de experiență în abordarea problemelor similare la nivel macroeconomic-național, care presupun dezvoltarea unor preocupări de analiză și proiectare a sistemelor pentru acest nivel.

Din anul 1980 vor începe să apară echipamente mai performante, care vor permite îmbunătățirea și dezvoltarea conceptelor de utilizare. Vom asista la generalizarea utilizării teleprelucrării, la apariția rețelelor de calculatoare generalizate care se vor constitui în jurul unei rețele nodale de comunicații, care va permite o utilizare rațională a resurselor distribuite geografic la nivel național (echipamente, programe, baze de date), ca suport pentru sisteme informatice la nivel teritorial, departamental sau național. Rețeaua nodală de comunicații se va realiza printr-un sistem de transmisie prin radiorelee, la nivel național. În aceste condiții problema siguranței și securității datelor va deveni actuală și de mare importanță, mai ales în cadrul schimbului de date și informații care se vor face la scară internațională.

F. FILIP

● Divizarea efortului de prelucrare în structurile ierarhizate

Aș dori să accentuez câteva elemente care fac deosebit de actuală și avantajoasă folosirea sistemelor bazate pe ierarhizarea prelucrării datelor. În prezent, problemele

Sala calculatorului de la Centrul de prelucrare automată a datelor din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu”

de conducere optimă sînt tot mai complexe, iar rezultatele prelucrării automate trebuie obținute în timpi foarte scurți. De multe ori resursele de calcul sînt limitate și singura soluție posibilă de atingere a obiectivelor urmărite este **divizarea efortului de prelucrare automată a datelor în cadrul unei structuri ierarhizate.**

Alt avantaj al prelucrării ierarhizate constă în realizarea unei mari flexibilități și siguranțe în funcționare în sensul că sistemul se poate adapta rapid la schimbările produse în procesele conduse, iar defectele într-o zonă a sistemului de conducere cu calculatoare nu se propagă.

Nu trebuie uitat nici faptul că o structură ierarhizată de conducere cu calculatoare poate dezvolta „în sus” sisteme de conducere deja existente, de tipul automatizării convenționale sau complexe, realizînd integrarea, evitînd necesitatea proiectării de la început a întregului sistem de conducere.

D. DIMA

● Avantajele imense ale automatizării proiectării în construcții ● Necesitatea nomenclatoarelor unitare și a aplicării unitare.

Pornind de la experiența noastră în elaborarea sistemelor informatice, aș dori să subliniez cîteva aspecte legate de eficiența realizării sistemelor informatice. Dacă pentru activitatea de „conducere a producției de construcții-montaj” ne-am orientat eforturile spre elaborarea unor sisteme informatice standard, care pot fi aplicate în orice unitate de construcții, pentru activitatea de „proiectare a construcțiilor”, neexistînd o unitate coordonatoare, fiecare institut de proiectare a elaborat și continuă să elaboreze pachete de programe particulare, fapt ce conduce la fărîmițarea eforturilor, la muncă în paralel, iar rezultatele cu multiple variante se situează într-o zonă destul de îngustă, în raport cu necesitățile.

Considerăm că trebuie însă urmată cu fermitate prima cale, întrucît permite economisirea efortului și fondurilor, asigurînd, totodată, sisteme unice pe ramuri de activitate, capabile să ofere sinteze la toate nivelele ramurii.

În cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale s-au luat măsuri de coordonare a acestor preocupări, în rețeaua proprie a unității. Experiența acumulată pînă în prezent în aplicarea sistemelor de programe în proiectare, ne-a condus la posibilitatea definirii unei **concepții de ansamblu asupra automatizării proiectării, sintetizată prin „Sistemul integrat de optimizare a proiectării construcțiilor — SINOPTIC —”.**

În ceea ce privește echipamentele, folosirea tuturor tipurilor de echipamente de calcul produse de industria română de calculatoare va conduce în mod evident la foarte multe avantaje, printre care enumerăm:

— o compatibilitate integrală între toate punctele de prelucrare conectate la rețeaua de prelucrare automată a datelor;

— posibilitatea de folosire, fără nici o adaptare, a tuturor programelor și sistemelor de programe elaborate;

— o uniformizare în formarea informaticienilor, precum și posibilitatea folosirii acestora în puncte diferite, după necesități;

— o întreținere mai ușoară și un grad mai mare de siguranță în funcționare.

O problemă, care consider că ar contribui la dezvoltarea informaticii la noi în țară este și aceea a **rezolvării în mod uni-**

far a bazelor de date. Astăzi, datorită necorelării, multe centre de calcul sau unități elaborează clasificări și codificări provizorii ale produselor (materiale, fonduri fixe etc.) care nu permit agregări la nivel de ministere, ramură și economie națională și nici dialog informatic între unități. Evidențiem în acest sens că numai în domeniul elaborării unui nomenclator de materiale de construcții (cca. 90 000 sortimente) s-au proiectat pînă în prezent multe zeci de nomenclatoare, de către diverși utilizatori, cu clasificări și codificări proprii, pentru care s-a depus un volum important de muncă, dar care nu permit o agregare la nivel de ministere, ramură și economie națională.

C.O.C.C. a elaborat un astfel de nomenclator pentru activitatea de construcții, bazat pe clasificarea generală a produselor, conform HCM 352/1971, care este intro-

PARTICIPANȚII LA MASA ROTUNDĂ :

Ion Romănu — director general I.C.I.; **Mercur Mănescu** — director general, Centrul de organizare și cibernetică în construcții (C.O.C.C.); **Iosif Săndulescu** — director, Direcția tehnică de calcul a I.C.I.; **Petre Vasilescu** — director, Direcția cercetare a I.C.I.; **Nicolae Costake** — director, Centrul de calcul al D.C.S.; **Ion Mihaescu** — director, Centrul teritorial de calcul electronic al I.C.I. (C.T.C.E.) — Timișoara; **Ion N. Zăbaria** — director, Centrul de calcul al Centralei Industriale Confecțiilor; **Adrian Damachi** — director, Centrul de calcul I.C.I.; **Dumitru Dima** — director tehnic, C.O.C.C.; **Radu Zăufireșcu** — director tehnic, Centrul de calcul al D.C.S.; **Nicolae Tutoș** — director tehnic, C.O.C.C.; **Adrian Davidoviciu** — șef laborator, I.C.I.; **Marius Guran** — șef laborator, I.C.I.; **Constantin Rotaru** — șef oficiu calcul, Intreprinderea de pompe — București; **Cornelia Rotaru** — șef atelier programare, Centrul de calcul al Centralei Industriale Confecțiilor; **Alexandru Cicortaș** — programator, C.T.C.E. — Timișoara; **Florin Filip** — cercetător, I.C.I.; **Ion Dumitrascu** — cercetător, I.C.I.; **Dan Gruia** — analist, C.T.C.E. — Cluj; **Cornel Țăranu** — analist, C.T.C.E. — Cluj; Din partea „Revistei economice” la dezbateri a participat **Ioan Georgescu.**

— dus în toate unitățile de construcții ale ministerului, precum și la alte unități de construcții-montaj din afara ministerului. Lipsa unor responsabili unici pe ramuri pentru elaborarea și ținerea la zi a acestor nomenclatoare, nu permite însă aplicarea acestora — în mod unitar — de către toți furnizorii și utilizatorii din economie.

Considerăm că aportul Institutului Central pentru conducere și informatică în stabilirea responsabilității pentru elaborarea și ținerea la zi a diferitelor nomenclatoare utilizate în economia națională, va fi binevenit.

N. TUTOȘ

● Teleinformatica — o ingenioasă necesitate obiectivă în ramura construcțiilor ● Efectele dezvoltării dialogului, „om—calculator” și a modelelor de simulare ● Necesitatea departajării sistemelor de ramură de cele funcționale și accelerarea introducerii sistemului unic național.

Doresc să completez lista aspectelor puse în discuție cu cîteva care condiționează

hotărîtor progresul introducerii informației în ramura construcțiilor-montaj.

Primul aspect privește teleinformatica. În activitatea de construcții-montaj, sursele de date (loturile, șantierele) sînt de obicei la distanță mare de sediul unității. Mai mult, distribuția teritorială a acestor surse de date este în permanență modificată în funcție de distribuția lucrărilor din planul unității. Transmiterea datelor la un centru de prelucrare consumă un interval mare de timp (de ordinul zilelor) ceea ce pentru multe aplicații reduce într-o măsură importantă eficiența și, deci, interesul implementării lor. **Teleinformatica este în aceste condiții în ramura construcțiilor, o necesitate obiectivă imediată.**

Cel de al doilea aspect vizează atît echipamentele cît și programele de aplicație. Complexitatea procesului de producție în construcții-montaj — și desigur situația se regăsește și în alte domenii de activitate — face practic imposibilă optimizarea bazată numai pe modele matematice. Este greu să ne imaginăm un model suficient de dezvoltat pentru a reproduce satisfăcător funcționarea procesului modelat, iar pe de altă parte chiar cele mai performante calculatoare nu ar putea compara numărul extrem de mare de soluții și criterii de optimizare posibile.

Pe plan mondial orientarea actuală în rezolvarea acestei probleme este spre dezvoltarea de modele de simulare care permit intervenția omului în diferite puncte ale ansamblului de modele matematice utilizate. Devine astfel posibilă conversația „om-calculator”.

Efectele sînt de maximă importanță :

— se asigură participarea activă, conștientă a cadrelor de conducere înseși în procesul de căutare a soluțiilor optime, prin continuă analiză a implicațiilor ipotezelor inițiale și corecțiilor introduse în dialogul cu calculatorul;

— modelele conversaționale pe calculator permit instruirea și perfecționarea rapidă a cadrelor de conducere. Fenomene a căror cunoaștere înseamnă mulți ani de practică de execuție pe șantier, se pot simula pe calculator în cîteva ore — cu costuri neglijabile — în raport cu cele implicate de sistemele clasice de instruire. Mai mult, „greșelile” în conducerea șantierului „simulat” nu conduc la stocuri supranormative, costuri depășite, întîrzieri ale punerii în funcțiune, ci contribuie la asimilarea rapidă a tehnicilor de evitare a unor astfel de consecințe.

Următoarele două aspecte pe care mi propun să le relev privesc necesitatea corelării preocupărilor de introducere a sistemelor informatice.

Așa cum se arăta, Centrul de organizare și cibernetică în construcții are ca principal obiectiv proiectarea și implementarea sistemului integrat de conducere a producției în construcții-montaj. Conceptul acestuia — sistemul S.I.C.O.P. — și principalele subsisteme sînt deja elaborate. Principalele modele ale subsistemelor de planificare și programare a lucrărilor și ale sistemelor de conducere ale resurselor funcționează în toate unitățile Ministerului Construcțiilor Industriale și în multe alte unități din ramură. Avem organizată în mare parte și întreținem permanent baza de date pentru ramura noastră de activitate. Ne găsim astfel în etapa de definire a primei soluții pentru un sistem integrat de ramură. Într-o situație asemănătoare sau apropiată sînt și alte ramuri.

Concepția de elaborare a sistemelor in-

(Continuare în pag. 21)

MATRICEA RESPONSABILITĂȚILOR

— Instrument de organizare și control și procedură de lucru; rezultatele unei aplicații concrete —

● *Tovarășe director, am auzit cuvinte de laudă la adresa proiectului dv. de absolvire a institutului. În plus constat că, deși foarte tânăr, întreprinderea dv. a fost de mai multe ori evidențiată la nivelul ramurii și al județului. Există deci, aici o experiență care ar putea fi utilă și altor unități economice.*

În ceea ce privește proiectul, ați vrea să precizați care a fost, în esență, obiectivul urmărit prin elaborarea lui?

— Obiectul final al elaborării studiului îl constituie realizarea unui sistem de conducere bazat pe cucerirea celei mai noi ale științei conducerii și organizării unităților economice. Prin intermediul cursurilor la care am participat, ca și prin alte modalități de informare, ne-am putut forma o imagine mai clară asupra modului cum trebuie concepute noile sisteme de conducere ale unităților economice, sisteme cu un înalt grad de organizare, cu mare capacitate de autoperfecționare, cu înaltă eficiență. În realizarea acestui obiectiv, o etapă importantă o constituie analiza aprofundată a structurii reale a sistemului de conducere al fiecărei întreprinderi, analiză care poate fi realizată cu ajutorul tehnicilor și metodelor însușite în cadrul cursurilor la care am participat.

— Pe care dintre acestea le-ați aplicat în elaborarea proiectului dv.?

— Mai multe. Aș menționa îndeosebi **diagrama de repartizare a activităților pe compartimente și posturi sau matricea responsabilităților**, cum mai este cunoscută.

— Cred că ar fi util dacă ați aminti elementele esențiale ale acestei tehnici, și, mai ales, efectele pe care le-ați obținut prin aplicarea ei.

— Așa cum o indică și denumirea, este o **matrice cu dublă intrare**: pe orizontală sînt ordonate **activitățile**, lucrările, operațiile ce se desfășoară în întregul sistem al întreprinderii, în general, al sistemelor analizate, iar pe verticală sînt ordonate organele de conducere și de execuție, toți **responsabilii** care concurează la realizarea acestor activități. Intersectarea celor două categorii de informații ne arată contribuția fiecărui responsabil la îndeplinirea fiecăreia dintre activitățile cerute de realizarea obiectivelor întreprinderii (sistemului).

Aș vrea să atrag atenția asupra unui punct de care depinde în mare măsură eficiența utilizării metodei. În primul rînd, este necesar să se întocmească o **matrice ideală**, care să cuprindă toate activitățile ce trebuie — conform legii — îndeplinite pentru realizarea tuturor obiectivelor ce revin întreprinderii, unității economice în cauză, cu repartizarea acestor activități pe oameni, ținînd seama de competența acestora, de reguli care să asigure încărcarea lor rațională. Se întocmește apoi a doua matrice — **una reală** — care să fotograficeze exact activitățile de responsabilitățile

existente, să descrie sistemul conducerii și organizării întreprinderii așa cum este el la momentul respectiv.

În etapa a treia se suprapun cele două matrice — cea ideală și cea reală — și începe **analiza**, comparația, constatările. În a patra etapă, sînt elaborate **măsurile** care să conducă la apropierea sistemului existent, constatat, de cel ideal, perfecționat.

— Care au fost constatările în cadrul aplicației dv.?

— Prima a fost aceea că întreprinderea nu-și îndeplinește, practic, un mare număr de atribuții ce îi revin de drept, prin lege. Ele figurau în matricea ideală, dar nu și în cea reală, nu le realiza nimeni. Așa sînt, de exemplu, unele activități legate de cercetare, de invenții — inovații —, de autoutilare, de documentare, de studiere a pieței. După cum vedeți, este vorba de activități, esențiale pentru buna funcționare și dezvoltare a întreprinderii. Or, dacă dorim ca, în perspectivă, întreprinderea să devină cu adevărat un sistem cibernetic cu mare capacitate de autoperfecționare și in-

— **Convorbire cu Ion STANCIU, director al întreprinderii de bere-Pitești, absolvent al Institutului Central de pregătire a cadrelor de conducere din economie și administrația de stat din Academia „Ștefan Gheorghiu“.**

tegrare în mediul economico-social înconjurător, atunci trebuie să-i asigurăm condiții, pentru a-și îndeplini toate funcțiile necesare.

O a doua serie de constatări pe care le facilitează utilizarea matricei responsabilităților se referă la evidențierea **paralelismelor și suprapunerilor** în îndeplinirea diferitelor activități și lucrări. La noi, de exemplu, am putut observa că la realizarea mai multor activități și lucrări participau un număr mare de posturi, din cauză că responsabilitățile, competențele și procedurile de lucru, nu erau clar delimitate și precizate pe compartimente și pe posturi. Unele informații aveau un circuit lung și nerațional (treceau prin numeroase puncte unde nu erau în nici un fel utilizate) ceea ce genera cheltuieli nejustificate și întâzieri în luarea unor decizii. Am constatat, de asemenea, că nu toate compartimentele și nu toți oamenii își cunosc cu precizie rolul ce le revine, legăturile cu alte posturi și compartimente, atribuțiile, și sarcinile pe care le au de îndeplinit, metodele cele mai adecvate de muncă. Subliniez faptul că dacă în ceea ce privește metodele de muncă ale muncitorilor s-au făcut pași importanți în direcția perfecționării, a așezării lor pe baze științifice, **metodele de muncă a personalului TESA** sînt încă, în mare măsură, empirice.

Desigur constatările au fost mult mai numeroase.

— Ce măsuri au fost prevăzute pentru eliminarea deficiențelor constatate?

— În primul rînd, a fost întocmită o matrice corespunzătoare, care, pe de o parte, cuprinde toate activitățile, subactivitățile, lucrările și operațiile necesare realizării integrale a obiectivelor întreprinderii, pe de altă parte, acestea au fost repartizate clar și precis pe compartimente și posturi, astfel încît să se asigure cuprinderea lor integrală, încărcarea echilibrată a oamenilor și valorificarea completă a competenței, cunoștințelor și deprinderilor acestora. Acum cunoaștem precis contribuția fiecărui compartiment și post, relațiile dintre compartimente și posturi, fiecare știe ce are de făcut și în funcție de ce anume va fi apreciat. Diagrama (matricea) responsabilităților constituie baza de pornire pentru elaborarea **descrierilor de posturi și a regulamentelor de organizare și funcționare**. Ea servește astfel conducerii ca **instrument de organizare și control**, iar personalului de execuție ca **procedură de lucru**.

Printre alte îmbunătățiri la care ne-am condus elaborarea proiectului așa mai menționa: soluții de automatizare și mecanizare a unor procese tehnologice și de organizare a producției în flux tehnologic neîntrerupt; soluții pentru un sistem unitar de control în procesul tehnologic de fabricație; soluții pentru proiectarea unei baze comune de date la nivelul întreprinderii, vizînd posibilitatea realizării unui sistem informațional eficient.

— Care au fost efectele, eficiența adoptării măsurilor preconizate prin proiect?

— Aplicarea măsurilor prevăzute pentru anul în curs conduce la obținerea unor importante sporuri de producție, de beneficii și acumulări. Se obține de exemplu, un volum de beneficii cu 46% mai mare decît cel prevăzut în plan.

Pe lângă aceste efecte concrete, măsurabile, s-a obținut și altele, care nu pot să nu acționeze în aceeași direcție, dintre care țin să menționez sporirea **competenței**, a **calității muncii**, a **spiritului de răspundere** al cadrelor în realizarea sarcinilor încredințate.

— În încheiere, r-aș ruga, tovarășe director, să precizați care ar fi, după opinia dv., condiția primordială a aplicării pe o scară mai largă și cu mai mare operativitate a noului în conducerea și organizarea unităților economice?

— În primul rînd, trebuie ca noi, cadrele de conducere din unități, să cunoaștem noul. Această cunoaștere este absolut necesară, dar nu este și suficientă. Trebuie depus efortul creator de aplicare, efort care presupune competență, răspundere, motivație. Fără aceste trei calități nu se poate inova, nu se poate aplica noul!

Constantin COJOCARU

Seminarul: Probleme
ale politicii economice
interne și internaționale
a partidului
și statului nostru

Consultație la tema II

Principiile conducerii economiei socialiste unitare; perfecționarea continuă a conducerii economico-sociale. Politica partidului de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, asigurarea dezvoltării proporționale a tuturor județelor țării, — temelie a ridicării gradului de civilizație materială a întregului popor

I. Conducerea de către Partidul Comunist Român a economiei naționale

1. Necesitate obiectivă a progresului societății socialiste

În condițiile orînduirii capitaliste, legile obiective ale economiei își croiesc drum prin oscilațiile pieții, printr-o continuă ciocnire de interese antagoniste, cu prețul irosirii unei însemnate părți a muncii sociale. În socialism, cînd economia națională se transformă într-un organism unitar, se creează premise obiective — pentru prima dată în istoria omenirii — pentru ca oamenii muncii să-și făurească în mod conștient propriul lor viitor; oamenii nu mai sînt obiectul acțiunii oarbe a legilor economico-sociale. Ei pot acum să folosească în mod conștient aceste legi, să acționeze în concordanță cu ele: apare posibilitatea organizării raționale a activității economice în scopul dezvoltării societății omenestii. Astfel, unul din principalele factori ce determină superioritatea orînduirii socialiste constă în posibilitatea conducerii unitare, a dirijării conștiente a eforturilor materiale și umane, potrivit nevoii sociale.

Punerea în valoare a acestei superiorități a socialismului nu se realizează, însă, în mod automat, de la sine. Ea impune o activitate susținută pentru studierea temeinică a legilor obiective ale dezvoltării economico-sociale, a realităților concrete în continuă schimbare și, ca urmare, elaborarea soluțiilor și măsurilor care corespund cerințelor acestor legi, utilizarea potențialului material și uman potrivit exigențelor progresului social.

Edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate — obiectiv fundamental, strategic al politicii partidului — constituie un proces complex, unitar și de durată care impune unirea eforturilor întregului popor. În îndeplinirea acestui obiectiv, partidul, ținînd seama de particularitățile clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, a celorlalte categorii sociale — unește într-un singur suvoi toate forțele națiunii noastre — realizează o conducere științifică, care asigură dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor de activitate. Societatea socialistă este concepută ca un sistem cuprinzător, ca o unitate organică a subsistemelor: politic, economic, administrativ etc. Sistemul social-global trebuie cuprins în întregime în sfera conducerii politice, deoarece dacă unul sau altul din elementele lui rămîne în urmă, apar inevitabil perturbații, contradicții pe ansamblul sistemului. De aceea, relațiile, interconexiunile subsistemelor constitutive ale societății socialiste nu sînt lăsate pe seama spontaneității. „In organizarea conducerii științifice a țării — se arată în Program — partidul va ține permanent seama de complexitatea și interdependența diferitelor sectoare și domenii ale vieții economico-sociale”.

În conducerea sistemului social, conducerea activității economice are, desigur, o importanță deosebită, de felul în care se dirijează în mod conștient dezvoltarea forțelor de producție, de justa lor repartizare teritorială, de folosirea corespunzătoare a resurselor umane, materiale și financiare depinde în ultimă instanță progresul rapid și multilateral al societății. „La baza progresului general al societății — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — partidul pune dezvoltarea continuă a economiei”. Producția socialistă organizată la scara întregii economii naționale reprezintă o unitate de cooperare în muncă a oamenilor, care cuprinde atît procesul nemijlocit de producție cît și organizarea, planificarea și conducerea acestuia. Conducerea producției socialiste înseamnă atît conducerea unității sau ramurii cît și — prin excelență — conducerea ansamblului economiei naționale.

Înțelegerea științifică a mecanismului conducerii de către partid a economiei naționale constituie o condiție esențială a edificării noii orînduirii. Ea își găsește concretizarea în Programul adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R. precum și în alte documente ale partidului nostru.

2. Caracterul științific al conducerii economiei naționale

Partidul Comunist Român are o bogată experiență în conducerea pe baze științifice a economiei naționale. Pornind de la cerințele legilor obiective, partidul elaborează o politică economică realistă, corespunzătoare fiecărei etape de dezvoltare a țării noastre, intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, ale tuturor oamenilor muncii. În procesul construcției economice partidul nostru s-a preocupat de elaborarea unor principii de bază ale conducerii întregii economii, principii care reflectă pe plan politic cerințe obiective. Ele sînt în seama de caracterul noii orînduirii, de necesitatea asigurării participării la conducerea vieții economico-sociale a oamenilor muncii, de imperativul dezvoltării democrației socialiste. Ele sînt concretizate în norme obligatorii înscrise în documentele de partid și în legile țării.

În conducerea economiei — ca și în celelalte domenii de activitate — Partidul Comunist Român pornește de la telurile fundamentale ale edificării socialismului și comunismului, de la interesele vitale ale întregii națiuni; expresia politică a conducerii de către partid a economiei își află concretizarea în elaborarea politicii generale, oglindită în Program, Directive, în alte hotărîri ale partidului, în explicarea conținutului acestora în rîndul maselor, în mobilizarea și coordonarea eforturilor tuturor organismelor sociale și ale oamenilor muncii la traducerea ei în viață. Aceasta presupune ca organele și organizațiile de partid să militeze consecvent pentru a determina toți factorii, chemați să îndeplinească politica economică, să acționeze cu fermitate de pe pozițiile partidului, să desprindă concluzii și măsuri politice pentru soluționarea eficientă a sarcinilor economice.

Conducerea de către partid a economiei are un profund caracter științific. Caracterul științific al conducerii de către partid a economiei constă în faptul că partidul ține seama de cerințele legităților sociale universale valabile, a legilor economice și sociale proprii socialismului, de condițiile concrete ale țării noastre în fiecare etapă a dezvoltării sale; partidul folosește în mod creator cuceririle științei și tehnicii contemporane, fructifică propria experiență, precum și experiența din alte țări.

Caracterul obiectiv al legilor sociale se definește prin faptul că ele acționează independent de voința și conștiința oamenilor. Dar, legile sociale guvernează fenomene ce țin de relațiile dintre oameni, deci de acte de conștiință și voință ale acestora; acțiunea lor presupune activitatea oamenilor. Aceste legi exprimă tendința dezvoltării societății. Ele reprezintă baza obiectivă a conducerii științifice a economiei naționale — ca și a celorlalte domenii ale activității sociale. Ignorarea sau neglijarea legilor obiective atrag după sine greșeli grave, dau naștere dezvoltării economiei și întregii societăți. De exemplu, legea dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale este o lege economică obiectivă a socialismului; respectarea cerințelor acestei legi obiective presupune: repartizarea muncii sociale la scara întregii țări, pe ramuri și subramuri de activitate, potrivit nevoii sociale; stabilirea conștientă a proporțiilor în dezvoltarea economică; conducerea economiei pe baza planului național unic. Asigurarea în permanentă a unui echilibru economic dinamic constituie o premisă importantă pentru creșterea rapidă a producției sociale, pentru folosirea rațională a resurselor umane, materiale și bănești în vederea satisfacerii raționale cît mai depline a trebuințelor materiale și spirituale ale poporului.

Nesocotirea ei — ca și a celorlalte legi obiective — s-ar reflecta negativ în viața societății; economia națională ar fi dezorganizată, progresul ei ar fi împiedicat. De aceea se acordă o atenție deosebită cunoașterii și analizei cerințelor legilor obiective — așa după cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu „...urmărindu-se utilizarea conștientă a acestora, în scopul dezvoltării echilibrate și unificate a forțelor de producție, a întregii societăți, evitării apariției de fenomene negative și disproporții”.

Dezvoltarea progresivă a societății depinde de chestiunea dacă actele conștiente ale oamenilor corespund cerințelor legilor obiective. De aceea, direcția în care acționează legile sociale devine scop conștient al politicii economico-sociale a partidului marxist-leninist. Astfel, Partidul Comunist Român, înarmat cu concepția științifică despre societate, descifrând cerințele legilor obiective ale dezvoltării sociale, a elaborat Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

3. Obiectivele

fundamentale

ale dezvoltării

economico-sociale

planificate

Programul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R. dă o înaltă expresie experienței românești în construcția economică și stabilește coordonatele — științifice fundamentate — ale politicii economice a partidului și statului nostru pe o perioadă de 20—25 de ani.

● Partidul Comunist Român pune în centrul politicii sale economice continuarea în ritm înalt a procesului de edificare a unei economii moderne. Creșterea în ritm înalt a economiei naționale duce la apropierea nivelului de dezvoltare a țării noastre față de statele socialiste mai dezvoltate, față de alte țări dezvoltate din punct de vedere economic. Proiectul planului cincinal 1976—1980 creează cadrul corespunzător pentru înfăptuirea în viață a hotărârilor Congresului al XI-lea al partidului. În esență, baza viitorului cincinal o constituie Directivele adoptate la Congres. Astfel, se prevede ca în perioada 1976—1980 producția globală industrială să crească într-un ritm mediu anual de 11,2 la sută iar producția globală agricolă (medie anuală pe perioada de 5 ani) de 6,0—7,2 la sută.

● Creșterea în ritm înalt a economiei naționale este determinată, în primul rând, de asigurarea unei repartiții optime a venitului național în fondul național de dezvoltare economico-socială și fondul de consum. Partidul acordă un loc central repartizării judicioase a venitului național. Pentru cincinalul viitor se prevede ca 66,5 la sută din venitul național să fie destinat fondului de consum, iar 33,5 la sută fondului de dezvoltare. Această proporție va asigura progresul continuu al forțelor de producție, dezvoltarea susținută și multilaterală a activității economico-sociale și, totodată, sporirea veniturilor oamenilor muncii, creșterea generală a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

● Ritmul înalt de dezvoltare a economiei naționale este asigurat de utilizarea judicioasă a fondului național de dezvoltare economico-socială. Congresul al XI-lea al P.C.R., determinând orientările și direcțiile dezvoltării economico-sociale, pune un accent deosebit pe modernizarea structurii economiei, pe promovarea cuceririlor științei și tehnologiei avansate, ridicarea continuă a calității producției, înnoirea și modernizarea produselor, creșterea productivității muncii sociale, reducerea cheltuielilor materiale, ridicarea eficienței întregii activități economice. Corespunzător Programului și Directivei, obiectivul fundamental al cincinalului 1976—1980 va fi continuarea dezvoltării rapide a bazei tehnico-materiale a economiei naționale, a întregii societăți (peste 1 000 miliarde lei investiții în întreg cincinalul viitor).

● O direcție fundamentală a politicii partidului va fi în cincinalul următor dezvoltarea susținută a industriei socialiste — baza progresului întregii economii naționale, a bunăstării poporului, a independenței țării. O atenție deosebită se va acorda modernizării structurii ei. Aproape 80 la sută din sporul producției industriale — în cincinalul viitor — se va realiza în obiective noi. Concomitent va avea loc dezvoltarea și modernizarea agriculturii, ridicarea considerabilă a nivelului ei tehnic.

Obiectivele de dezvoltare a economiei stabilite de partid impun promovarea în toate ramurile a cuceririlor științei și tehnologiei avansate. Programul cercetării științifice — adoptat de partid — are în vedere dezvoltarea cu precădere a domeniilor cu caracter prioritar pentru economia națională; astfel, se asigură legarea mai strânsă a cercetărilor științifice de cerințele dezvoltării economiei. Ținând seama de progresul tot mai rapid al științei și tehnicii contemporane „este necesar — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca cincinalul viitor să devină cincinalul revoluției tehnico-științifice, al afirmării largi a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei românești”.

O coordonată importantă a conducerii de către partid a economiei vizează participarea în tot mai mare măsură a economiei românești în circuitul economic mondial. În acest scop, P.C.R. stabilește principiile, formele și modalitățile cooperării economice a țării noastre cu celelalte țări ale lumii, volumul

comerțului nostru exterior urmînd să crească cu un ritm mediu anual de 12,19 la sută pe perioada celor 5 ani următori.

II. Conducerea planificată unitară a vieții

economico-sociale, funcție principală a conducerii societății socialiste și atribut esențial și inalienabil al suveranității și independenței naționale

1. Caracterul unitar

al conducerii de către partid a economiei naționale

Principiul conducerii unitare a economiei reflectă cerințele legilor obiective, caracterul unitar al proprietății socialiste corespunde intereselor economice fundamentale ale oamenilor muncii. De asemenea, conducerea unitară este determinată de dezvoltarea continuă a forțelor de producție, de accentuarea caracterului social al producției, concentrarea ei în întreprinderi tot mai mari, cît și de dezvoltarea continuă a diviziunii sociale a muncii și, implicit, de complexitatea crescîndă a legăturilor economice de ramură și teritoriale care generează în mod obiectiv necesitatea coordonării și conducerii procesului de ansamblu al economiei naționale.

Pe baza Programului partidului, a Directivei adoptate de congres — organul suprem al P.C.R. ce se convoacă o dată la cinci ani — se elaborează planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării. Pe baza acestui plan — adoptat de Marea Adunare Națională, organul suprem al puterii de stat — se asigură coordonarea și conducerea unitară a economiei naționale.

Referindu-ne la conducerea unitară a economiei naționale, trebuie să subliniem faptul că elaborarea întregii politici economice este un atribut exclusiv al P.C.R. și al statului nostru socialist. Planul de dezvoltare a economiei naționale este unic și indivizibil, din el nu se pot extrage părți sau secțiuni care să fie transferate în afara statului: organizarea și conducerea planificată a întregii economii naționale este o condiție a suveranității de stat.

Fiind partid de guvernămînt, P.C.R. poartă răspunderea pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale, a fiecărui sector — fie că este de stat sau cooperatist. Nu poate exista nici un domeniu, nici o ramură de activitate economico-socială care să rămînă în afara conducerii de către partid.

2. Principii de bază

ale conducerii

planificate

a economiei naționale

Conducerea planificată a activității economico-sociale are un profund caracter partinic și științific. Ea se bazează pe un sistem de principii.

● În actuala etapă a evoluției țării noastre — și pentru o perioadă încă îndelungată de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere la edificarea comunismului — rolul statului în conducerea planificată a activității economico-sociale se întărește „Creșterea atribuțiilor statului — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu înseamnă dezvoltarea laturilor administrative sau represive ale activității sale, ci, dimpotrivă, diminuarea acestora în avantajul amplificării muncii de organizare și conducere a întregii vieți economice și sociale”. Statul este principalul instrument de înfăptuire a politicii economico-sociale a partidului. El asigură unirea eforturilor materiale și umane pentru aplicarea Programului și Directivei elaborate de partid.

● În conducerea planificată a activității economico-sociale, statul aplică principiul centralismului democratic; pe baza acestui principiu se desfășoară întreaga viață economico-socială a țării. „Partidul nostru pornește de la faptul că centralismul democratic — ca principiu fundamental de conducere și organizare a activității economico-sociale în orinduirea socialistă — are un conținut dialectic. Aceasta cere — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — să avem în vedere ea, păstrînd principiul conducerii unitare, pe baza planului unic, să acționăm continuu pentru extinderea autonomiei unităților economico-sociale în toate sectoarele de activitate; în același timp, este necesar ca dezvoltarea autonomiei, a inițiativei de jos să fie realizată în cadrul concepției de conducere unitară a programului unic de dezvoltare a societății noastre”.

● Elaborarea planurilor de stat, a principalelor măsuri economice este rodul gândirii și muncii colective a oamenilor muncii. „Principiul călăuzitor — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — după care trebuie să-și desfășoare activitatea organele economice și de planificare — obligatoriu în toate domeniile construcției socialiste — este conducerea colectivă”.

● Conducerea planificată a activității economico-sociale și asigurarea unității, complexității, și continuității planurilor

constituie un alt principiu de bază al conducerii economiei naționale. Planul național unic de dezvoltare economico-socială constituie un tot armonios; fiecare unitate economică sau administrativ-teritorială fiind o componentă a complexului unic și indivizibil al activității economico-sociale.

● Sporirea continuă a eficienței întregii activități economice constituie, de asemenea, unul din principiile fundamentale ale conducerii planificate a activității economico-sociale; aplicarea acestui principiu dinamizează procesul de dezvoltare economică și asigură condițiile materiale ridicării bunăstării întregului popor.

3. Direcțiile principale ale perfecționării activității de planificare în lumina sarcinilor trasate de Congresul al XI-lea al P.C.R.

socialiste multilateral dezvoltate. Dezvoltarea în ritm susținut a forțelor de producție, în condițiile aplicării intense a cuceririlor propriului tehnico-științific, contemporan, accentuarea laturilor calitative ale activității productive, participarea tot mai intensă și mai eficientă a țării noastre la diviziunea internațională a muncii, perfecționarea relațiilor de producție socialiste, sint principalii factori care determină în mod obiectiv necesitatea perfecționării permanente a formelor și metodelor de conducere planificată a economiei naționale.

Măsurile luate pentru perfecționarea conducerii planificate a activității economico-sociale, preocupările actuale în acest domeniu se manifestă pe un plan larg.

● Printre direcțiile principale ale perfecționării planificării se impun, în primul rând, a fi menționate: elaborarea planurilor de jos în sus; adâncirea democratismului economic socialist, îndeosebi prin aplicarea largă a principiului conducerii colective, prin atragerea maselor de oameni ai muncii la elaborarea planurilor. Totodată, după cum se arată în Programul partidului „fundamentarea sarcinilor de plan se va contura tot mai mult la nivelul întreprinderilor și centralelor, al județelor și celorlalte unități administrativ-teritoriale”.

● O altă direcție deosebit de importantă a perfecționării conducerii planificate o constituie creșterea rolului planificării de perspectivă, asigurarea continuității în planificare, abordarea planurilor pe bază de prognoze economico-sociale. Astfel, se asigură fundamentarea mai bună a planurilor prin luarea în considerare a tendințelor de dezvoltare economico-socială; se asigură în permanență perspectiva de lungă durată în dezvoltarea economiei naționale.

● Ca urmare a măsurilor luate se va asigura împletirea organică a planificării în profil departamental cu planificarea pe ramuri și în profil teritorial, în vederea conjugării mai eficiente a eforturilor și a dezvoltării armonioase, echilibrate a economiei naționale. Aceasta permite folosirea mai deplină a resurselor materiale și umane existente în toate județele în vederea dezvoltării armonioase a forțelor de producție pe teritoriul țării.

● Pentru accelerarea procesului de creștere economică, o deosebită însemnătate are elaborarea planului național unic în mai multe variante (promovindu-se tehnici și metode moderne de planificare); acest lucru permite alegerea variantei optime care asigură utilizarea mai bună a resurselor materiale și umane, un ritm mai înalt de dezvoltare.

● Pentru sporirea eficienței activității de conducere planificată de mare importanță este și perfecționarea sistemului de indicatori de plan și a metodologiei de calcul a lor. Prin acest proces se urmărește asigurarea unui loc mai important — în cadrul indicatorilor de plan — a indicatorilor care reflectă laturile calitative ale procesului de creștere economică și care stimulează perfecționarea activității unităților în vederea obținerii unor rezultate maxime.

4. Politica Partidului Comunist Român de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării

teritoriul țării — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — are drept consecință folosirea tot mai judicioasă a for-

În contextul măsurilor de perfecționare a conducerii vieții economico-sociale, îmbunătățirea continuă a conducerii planificate a economiei naționale ocupă un loc central. Planul național unic constituie mijlocul fundamental de înfăptuire a strategiei partidului nostru de dezvoltare economico-socială a țării.

Necesitatea orientativă a perfecționării continue a conducerii planificate a vieții economico-sociale decurge nemijlocit din complexitatea procesului de făurire a societății so-

ței de muncă a populației și, implicit, o mai bună distribuire a veniturilor, ridicarea generală a nivelului de trai al căminilor muncii. Numai pe baza lichidării rămănerii în urmă a unor regiuni, a dezvoltării armonioase a bazei tehnico-materiale a socialismului pe întreg teritoriul patriei, se pot crea condiții pentru mersul înainte al societății socialiste, pentru trecerea treptată spre comunism”. În realizarea acestei politici, un rol determinant îl are îmbunătățirea, în continuare, a repartizării teritoriale a forțelor de producție, ținându-se seama, la amplasarea noilor obiective, atât de criteriile economice și condițiile naturale, cât și de cele social-politice; se are în vedere; apropierea industriei cu producție voluminoasă de sursele de materii prime și de zonele de consum, utilizarea rațională a căilor de transport, folosirea platformelor industriale existente și concentrarea unor grupuri de întreprinderi pe noi platforme, utilizarea potențialului științific al centralelor cu institute de cercetări și de învățământ superior, ridicarea nivelului de industrializare a județelor rămase în urmă, crearea de noi locuri de muncă în localitățile care dispun de forță de muncă sau care o pot atrage din zonele învecinate.

Repartizarea rațională pe teritoriul țării a forțelor de producție contribuie la valorificarea optimă a resurselor naturale și a forței de muncă din fiecare localitate, din fiecare județ, la dezvoltarea multilaterală a tuturor unităților administrativ-teritoriale, a complexului economiei naționale. În cincinalul 1976—1980 — conform Directivelor adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R. — „se va accentua procesul de dezvoltare economico-socială echilibrată a tuturor județelor”.

Cincinalul 1976—1980 va marca îmbunătățirea radicală a repartiției teritoriale a forțelor de producție, asigurarea preponderanței industriei în toate județele țării. Ținând seamă de rămănerile în urmă în dezvoltarea unor județe, Directivele stabilesc realizarea de către fiecare județ a unei producții industriale de cel puțin 10 miliarde lei. Ca urmare în județele mai puțin dezvoltate industrial, ca Bistrița-Năsăud, Sălaj, Tulcea, Vaslui, Covasna, Botoșani, Vrancea, Gorj, Ialomița se vor înregistra ritmuri înalte de creștere a producției industriale (de 15—25% și chiar mai mari).

Harta economică a țării va fi completată în viitorul cincinal cu încă 2 700 capacități de producție mai importante (industriale și agrozootehnice) ce urmează să fie amplasate în toate județele țării, sporind potențialul productiv al localităților, orașelor, județelor.

Prevederile din cincinalul 1976—1980 referitoare la agricultură vizează continuarea dotării cu mașini și utilaje de mare randament. Pe baza aplicării unui complex de lucrări agrotehnice „a chimizării, irigațiilor și a altor lucrări de îmbunătățire a solului, se prevede sporirea randamentului la hectar la toate culturile; se are în vedere stabilirea pentru fiecare județ a culturilor la care se pot obține cele mai bune rezultate. Se prevede crearea de bazine legumicole în apropierea orașelor, pentru a se satisface din resurse locale nevoile de consum ale populației, evitându-se transporturile la distanțe mari. În amplasarea unităților zootehnice se ține seamă de existența bazei furajere; se urmărește ca fiecare județ să asigure în principal din propriile resurse aprovizionarea populației cu produse animale proaspete — carne, lapte, ouă.

Se va extinde rețeaua comercială și de alimentație publică, cea a prestărilor de servicii, precum și dotările social-culturale.

Politica partidului și statului nostru socialist de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul patriei, de asigurare a dezvoltării proporționale a tuturor județelor țării, constituie o bază trainică a ridicării gradului de civilizație materială a întregului popor. Dezvoltarea avută în vedere pentru județe — în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. — va contribui la conturarea în perspectivă a profilului economico-social al fiecărei zone a țării, precum și a rețelei de localități. Prin sistematizarea teritorială se asigură și dezvoltarea într-o concepție unitară a căilor de comunicație.

III. Sarcinile organelor și organizațiilor de partid în elaborarea și realizarea planurilor unităților economico-sociale

1. Afirmarea rolului conducător al partidului

Partidul Comunist Român situează în centrul activității sale perfecționarea continuă a conducerii activității economico-sociale: „Criteriul esențial după care ne ghidăm în elaborarea măsurilor privind perfecționarea conducerii și planificării economico-sociale — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — este afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al partidului în societate”.

Organizațiile de partid — în raza lor de activitate, exercită conducerea politică a întregii activități economico-sociale. Ele acționează susținut pentru atragerea maselor de oameni ai muncii la elaborarea propunerilor de plan, fundamentarea acestora pe baza valorificării tuturor rezervelor de creștere economică, îmbinarea activității curente cu cea de perspectivă, elaborarea de prognoze, introducerea metodelor moderne de pla-

nificare. Întreaga muncă politică și organizatorică desfășurată de organizațiile de partid este orientată spre îndeplinirea indicatorilor de plan; mobilizează comunistii, toți oamenii muncii la îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le revin din planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării. Ele desfășoară o susținută activitate pentru creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, reducerea prețului de cost, realizarea unui sever regim de economii la materii prime, materiale, energie și combustibili, pentru întărirea disciplinei în muncă și creșterea eficienței întregii activități economice; militează pentru apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste; se preocupă de ridicarea calificării profesionale a tuturor oamenilor muncii, de însușirea și aplicarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Este semnificativ faptul că 71,7 la sută din efectivul partidului își desfășoară activitatea în sfera producției materiale, ceea ce asigură ca partidul să-și exercite cu succes rolul de forță conducătoare în domeniile hotărâtoare ale construcției socialiste. Acționând cu fermitate pentru îndeplinirea neabătută a politicii partidului din interiorul organismelor de stat și economice din care fac parte, comunistii asigură o îmbinare concretă a muncii politice cu activitatea de îndeplinire a sarcinilor economice; organizațiile de partid sînt angajate direct în soluționarea problemelor economice.

2. Unitatea activității politice și economice

Unul din principiile conducerii economice de către partid constă în asigurarea unității dintre munca politică și cea economică; între aceste două domenii există o strînsă unitate dialectică. Din unitatea dintre politică și economie rezultă așit necesitatea fundamentării economice a obiectivelor politice cît și cerința obiectivă de a aborda în mod politic soluționarea problemelor economice. „**Noi prețuim comunismul — scria Lenin — numai atunci cînd este fundamentat economic**”. Abordarea în mod politic a soluționării problemelor economice presupune:

— ca în rezolvarea tuturor sarcinilor economice și de producție să se pornească de la politica economică a partidului și statului nostru;

— în realizarea sarcinilor de producție să se țină seama nu numai de considerentele economice ci și de cele politice;

— necesitatea împlinirii muncii politice cu cea economică.

„**Munca politică și organizatorică a organelor de partid din întreprinderi și a comitetelor de partid comunale, orașenești, municipale și județene — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — se măsoară, în cele din urmă, în rezultatele obținute în îndeplinirea planului de producție, a planului la export, a planului de investiții și a celorlalte sarcini economice**”.

Înțelegerea justă a corelației dintre politic și economic reprezintă garanția succesului în conducerea de către partid a economiei naționale. Unitatea activității politice și economice asigură îndeplinirea planurilor economice și în același timp contribuie la educarea comunistă a oamenilor muncii. Subaprecierea importanței unității dintre activitatea politică și cea economică și, mai mult, opunerea lor, este nu numai greșită din punct de vedere teoretic, ci și dăunătoare din punct de vedere practic.

În măsura în care munca politică desfășurată de către organizațiile de partid nu este legată de sarcinile economico-sociale este săracă în conținut, capătă un caracter abstract și are o slabă eficiență; în acest caz sarcinile economice nu se îndeplinesc în bune condițiuni. Evident, împlinirea economicului și politicului nu se rezolvă prin simpla enunțare a acestui principiu, aceasta presupune ca organele și organizațiile de partid să-și circumscrie acțiunile lor într-o legătură strînsă cu problematica unităților economice respective. În această viziune, conducerea partidului a trasat ca sarcină organelor și organizațiilor de partid să situeze în centrul preocupărilor lor problemele economice cu care se confruntă societatea noastră, soluționarea acestora constituind conținutul principal al întregii activități politice. Organele și organizațiile de partid — în raza lor de activitate — urmăresc mersul economiei din fața de elaborare și pînă la materializarea planului, avînd mereu în față coordonatele dezvoltării economico-sociale a țării. În actuala etapă ele dezbate tot mai organizat problemele — care preocupă unitățile economico-sociale — din domeniul producției, eficienței economice, activității de cercetare științifică, promovînd noul, cît și din domeniul social, al condițiilor de muncă și viață, al nivelului politico-ideologic și al conștiinței comunistilor, a tuturor oamenilor muncii.

3. Atragerea consecventă a maselor la elaborarea și îndeplinirea politicii economice

În conducerea activității economice, partidul pornește de la premisa că o politică economică realistă, științifică își are izvorul în participarea maselor la elaborarea și aplicarea ei în viață. Participarea oamenilor muncii la organizarea și conducerea economiei este de natură obiectivă, determinată de proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Ca producători și proprietari ai mijloacelor de producție, ai avuției naționale, oamenii muncii iau parte

nemijlocită la conducerea economiei, aceasta constituind o expresie elocventă a democrației economice.

Consultarea oamenilor muncii în problemele vitale ale dezvoltării economiei, dezbateră celor mai importante hotărâri măsurate înainte ca ele să fie adoptate, sînt o expresie a aplicării consecvente de către partid a principiului muncii colective, conducerea și planificarea economiei, a lărgirii democratismului care pulsează în întregul sistem de organizare a orînduirii noastre. În acest sens au o deosebită rezonanță actuală cuvintele lui **Lenin** după care partidului comunist îi revine rolul de a educa „**întreaga populație muncitoare, fără excepție, în vederea participării de sine stătătoare la conducerea statului, nu în teorie, în practică**”. Atragerea maselor în conducere a dus și duce la întărirea legăturilor partidului cu masele, la dezvoltarea democratismului societății noastre, creează politici elaborate de partid o bază trainică, întruchipată în experiența și înțelepciunea celor ce o îndeplinesc, dezvoltă la oamenii muncii capacitatea de a conduce economia, ridică răspunderea lor pentru îndeplinirea hotărîrilor luate.

Problemele complexe ridicate de creșterea economică din următorii ani — privind ritmurile, proporțiile, modificarea structurilor și alte aspecte calitative, de eficiență a muncii — au fost în repetate rînduri analizate de către conducerea de partid și de stat cu colegiile ministerelor, cu organele locale de partid, cu cadrele de conducere din centralele industriale și din mari întreprinderi, din institutele de cercetări și proiectări pentru se ajunge la opțiuni de natură să răspundă cît mai deplin nevoilor și posibilităților reale ale economiei naționale.

Participarea maselor la conducerea societății este condiționată de înțelegerea justă a fenomenelor economico-sociale și situației politice. De aceea dezvoltarea democrației socialiste este strîns legată de ridicarea nivelului politic-ideologic, a conștiinței socialiste a întregului popor, de creșterea nivelului general de cunoaștere, de sporirea competenței tuturor oamenilor muncii.

conf. univ. dr. Ioan TIBERIA
Academia „Ștefan Gheorghiu”

ÎNTREBĂRI

1. În ce constă caracterul științific al conducerii economiei naționale și prin ce instrumente obiective și subiective se realizează?

2. Care sînt principiile și obiectivele de bază ale conducerii planificate unitare a economiei naționale?

3. Cum trebuie înțeles principiul unității activității politice și economice a cadrelor și care sînt sarcinile ce stau în fața lor pentru realizarea optimă a sarcinilor economice și sociale ale fiecărei întreprinderi în parte?

BIBLIOGRAFIE

K. Marx, F. Engels; Opere vol. 20, Editura politică, București 1964, p. 280.

F. Engels, Anti-Duhring; în Marx, F. Engels, Opere vol. 19, Editura politică, București, 1964 p. 233—235.

* * * Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în volumul Congresul al XI-lea al P.C.R., Editura politică, București 1975, p. 645—649; 670—671; 676—688.

Nicolae Ceaușescu: Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului, în volumul Congresul al XI-lea al P.C.R., Editura politică, București, 1975, p. 51; 62—68.

Nicolae Ceaușescu: Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, în volumul Conferința Națională a P.C.R. 19—21 iulie 1972, Editura politică, București p. 39—63.

Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, 29 iulie 1974, în România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, Editura politică, București 1974, p. 534—535.

Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrate celei de-a XXX-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă, 22 august 1974, în România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, Editura politică, București, 1974, p. 642—643; 645.

Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, 21—22 iulie 1975, Editura politică, București, 1975, p. 57—58.

Alte recomandări:

Conducerea planificată a activității economico-sociale de C. Dancu și V. Nicolae, Editura politică, București, 1973, p. 5—37.

Structurile economice teritoriale și colaborarea internațională, de P. Șalapa, Revista economică, nr. 42 din 17.X.1975.

cu prof. dr. H. B. G. CAZIMIR
președintele Academiei Regale din
Amsterdam

**„Pentru dezvoltarea
omenirii energia este
premisă — însemnată,
dar nu suficientă...”**

● R. — Ca om de știință, cum apreciați rolul energiei, în perspectiva evoluției planetei noastre, pe fondul cunoscutei crize de materii prime și resurse energetice ?

— H. C. — Este neîndoios faptul că rolul energiei, în dezvoltarea omenirii, a fost întotdeauna mare, devenind în prezent, un factor esențial. În acest sens, însemnată ea va crește, în continuare, în perspectivă, iar ritmul de accelerare va fi fără precedent. Putem afirma, fără ezitare, că nivelul înalt de civilizație a unei mari părți a populației actuale a globului este datorat energiei, politica mondială de producere și consum a acesteia în-

scriindu-se în coordonatele strategice ale evoluției umanității.

Astfel stind lucrurile — pe fondul marelui consum energetic — este foarte probabil că, de-a lungul timpurilor, energia s-a dovedit a fi fost prea ieftină, ceea ce a și condus omenirea, de altfel, la risipirea ei, la secătuirea, în mare măsură, a rezervelor globului pentru civilizație și confortul unei părți din omenire. Nu sint deloc conștienți că o anumită creștere a prețului energiei nu va avea, într-un anumit concurs, efecte binefăcătoare asupra locuitorilor ei, în special, prin faptul că, în condițiile de înăsprire a condițiilor de exploatare a energiei, oamenii vor fi nevoiți să creeze tehnologii noi, și mai eficiente, mai sofisticate, să caute și să găsească, în cele din urmă, căile cele mai eficiente și mai rezonabile pentru transportul ei. Sigur, condițiile de producere și utilizare a energiei schimbându-se vor interveni mutații și în politicile naționale orientate în acest sens.

Să nu uităm, de altfel, că azi, în lume, există masa popoarelor în curs de dezvoltare, care își cer propriile lor drepturi la civilizație — or, pe fondul utilizării mai intensive a energiei, acestea pot crea condițiile materiale, pentru eradicarea, în timp, a foametei și începerea unui trai omenesc, mai demn. Acest fenomen impune, desigur, necesitatea unor restricții, din partea utilizatorilor, din țările avansate, chiar dacă această perspectivă nu-i incintă, deloc, pe mulți dintre ei.

● R. — Ați atins, deja, un alt aspect, deopotrivă de actual: decalajele și subdezvoltarea, în lume. Cum plasați această problematică, în contextul energiei ?

H.C. — Este evident că energia este un factor de evoluție socială, rolul ei neputând fi contestat, în acest sens. Tot atât de evident este, însă și faptul că energia rămâne doar o premisă, în aceste eforturi, ea singură nefiind suficientă, pentru rezolvarea problemei. Chestiunea de mare actualitate este de natură politică, aspect care vizează mobilizarea voinței naționale, ca factor activ de devenire. Fără alte schimbări în lume și fără o mai echitabilă împărțire a bunurilor planetei, între țările dezvoltate industrial și cele în curs de dezvoltare — nu cred că energia — ea singură — va putea ajuta aceste țări. Evident, ele pot avea resurse energetice bogate — multe chiar au — însă exploatarea lor rațională și eficientă ține, deja, de o complexitate de factori ce trebuie luați în calcul. Eforturile naționale trebuie dublate de conlucrările între țările interesate, într-o largă sferă de domenii — în primul rând tehnologică, inclusiv în cea energetică.

● R. — Energia atomică, înseamnă — ca urmare a folosirii sale — fie posibilitatea unor realizări pașnice remarcabile — variantă de dorit — fie a unor cata-

clisme nucleare devastatoare. Ca fizician, ce opinie aveți, în acest sens ?

H. C. — Principalmente, lucrurile stau, într-adevăr, așa : realizare tehnică remarcabilă, energia nucleară a devenit obiect de opțiune în utilizare. Dar a pune problema doar sub aceste două mari aspecte este, cred, o simplificare teribilă a problemei. Mulți sint oponenți acestei energii, parte dintre ei — chiar oponenți fanatici — aceasta, chiar în condițiile de utilizare pașnică a atomului. Ei se sperie de consecințele unor eșecuri în exploatare, sub regim de etanșeitate, a materialelor radioactive, de pildă. După o activitate în acest domeniu, cred că proiectarea centralelor atomice este, în prezent, atât de bine făcută încât, în condiții normale de operare, funcționează în perfectă securitate. Pot zice, chiar, că sint mai sigure decît unele instalații chimice. Este un aspect. Un alt aspect se referă, însă, la condițiile de transport a combustibililor nucleari și ai deșeurilor rezultate din procesele din reactor, știut fiind că, în prezent, plutoniul nu este recuperabil, în sine. În acest sens, nu contest — există riscuri reale.

Lată de ce opiniez pentru locuri, închise — insule, regiuni separate de utilizare a combustibilului, nuclear — în locul utilizării lui deschise, care presupune transport internațional, cu riscurile inerente. Sigur, în legătură cu manipulările și transportul acestor materiale nucleare există reguli severe de disciplină, dar pot apăre și accidente, ceea ce ar pleda pentru locurile izolate de utilizare a combustibililor atomici.

Cit privește posibilitatea de război atomic, acesta este, deja, un alt aspect. Cert este că, în lume, există, astăzi, suficient armament nuclear, capabil să distrugă planeta, iar eforturile de înarmare sint departe de a fi încheiate, cum arată practica internațională. Utilizarea lor — mai precis, neutilizarea lor — este o probă de maturitate a guvernelor țărilor care posedă astfel de arme, de luciditate a lor.

● R. — Cu puțin timp în urmă a avut loc conferința de la Helsinki. Credeți că recenta Conferință europeană a fizicienilor s-a înscris în „trend”-ul așa numitului „spirit de la Helsinki” ?

H. C. — Evident. La această Conferință, au avut loc întâlniri între fizicienii occidentali și cei din Europa răsăriteană, s-au schimbat opinii care țin nu numai de domeniul strictei lor specializări. Discuțiile avute aici au fost în perfectă compatibilitate cu documentele de la Helsinki. La București — și nu numai aici — am avut discuții utile și cu colegii din România. Este cert că, azi, în lume, se poate observa o anumită destindere, o atmosferă nouă de bunăvoință și conlucrare, ceea ce este mai mult decît încurajator pentru viitorul omenirii.

George HAȘEGANU

Procesul de dezvoltare a informaticii românești (II)

(Urmare din pag. 15)

formative de conducere în economia noastră fiind realizarea unui sistem național unic care să integreze sistemele de ramură și sistemele funcționale (sistemul de planificare, sistemul financiar, sistemul statistic etc.), în condițiile evitării consumării inutile de efort și resurse prin acțiuni paralele impune :

— o acțiune rapidă de departajare a sistemelor de ramură de sistemele funcționale, de precizare a domeniului fiecăreia și a punctelor de contact între ele ;

— continuarea mai hotărâtă a acțiunii de introducere a sistemului unic național de clasificare și codificare a produselor și serviciilor.

D. GRUIȚĂ

● Accent pe pregătirea întreprinderilor pentru trecerea la prelucrarea datelor pe calculator ● Modularizarea programelor și introducerea pachetelor de programare.

Aș vrea să mă refer în primul rând la pregătirea întreprinderilor din punct de vedere organizatoric pentru trecerea la prelucrarea datelor pe calculator. Practica centrului nostru de calcul arată că multe întreprinderi nu sint încă insuficient pregătite pentru introducerea prelucrării automate a datelor și cu atât mai puțin pentru introducerea pachetelor de programare. Mi se pare că un prim pas pe care ar trebui să-l facă întreprinderile în acest sens ar fi introducerea unor sisteme de codificare. Conceptul — după părerea mea — ar trebui să cuprindă principiul de atribuire a conducerilor și nu să aibă neapărat ambiția de a folosi un sistem unic de codificare pentru întreaga economie națională. În

această activitate de codificare, calculatoarele electronice sint încă foarte puțin folosite. Folosirea calculatorului în acest domeniu este un prim pas spre proiectarea automată a sistemelor.

Introducerea pachetelor de programare cu largi posibilități de aplicare este superioară de obicei sistemelor de prelucrare a datelor proiectate pentru o anumită întreprindere, datorită costurilor mai reduse și datorită aplicabilității rapide a pachetelor, motiv pentru care în viitor vor căștiga tot mai mult teren. Elaborarea de pachete de programe ar fi foarte mult ușurată prin introducerea unor sisteme de codificare elaborate după un concept unitar. Modularizarea programelor este o condiție esențială pentru întocmirea de pachete. Modularizarea este, în același timp, o fază tranzitorie între programarea manuală și programarea automată. În aplicarea pachetelor se va folosi din ce în ce mai mult proiectarea automată, care va conduce spre o spectaculoasă creștere a eficienței economice a sistemelor de prelucrare a datelor astfel elaborate.

GINDIREA economică ne-marxistă occidentală s-a resemnat în recunoașterea actualei crize economice ca fiind cea mai gravă din întreaga perioadă postbelică, altfel spus din întreaga perioadă de după cataclismele anilor '30. Dar, așa cum „marea depresiune” a generat numeroase efuziuni nostalgice ale apologeticii, la fel și criza pe care o parcurg în prezent economiile occidentale, mai ales cele mai avansate, generează numeroase adagii ale gândirii și, mai ales, numeroase acte de stat, menite să alunge pentru cât mai lung timp spectrul crizei. Dar teama rămâne teamă și nu-i deloc ușor să constăți că inevitabilul nu se sperie de amenințările unor logici sau raționamente...

Numărul din iunie a.c. al celei mai vechi reviste franceze de economie, L'EXPANSION, se deschide cu articolul „Alfabetul revirimentului” semnat de Jean Boissonnat. Autorul raționează în termeni familiari teoriei și politicii economice, după care unei recesiuni, cu atât mai mult unei depresiuni trebuie, în mod obiectiv, să-i urmeze o înviore a organismului economic. A stabili o anumită dependență a acestei înviorări, numite în limbajul teoriilor și politicilor occidentale relansare, repriză, reviriment, cu criza, depresiunea, recesiunea ce-au prece-

„Relansarea” și substratul unor analogii

dat-o, pare de bon-ton și poate alunga o vreme atenția de la faptele reale la „virtuțile” unor semne și semnificații, care, și dacă se deteriorează, paguba nu-i mare (trăim doar în plin proces de „laicizare” a fetișurilor, a misticii în general)! Cu această convingere secretă se vede treaba că trăiesc oamenii de afaceri și teoreticienii lor de vreme ce J.B. ne încredințează că această schematică este pe buzele tuturor celor care se ocupă de pronosticuri conjuncturale. Dar să vedem ce ne spune

J.B. Ar exista, se pare, câteva litere-semne, care rețin atenția specialiștilor în relansare. Ele sînt : L, V, U și W.

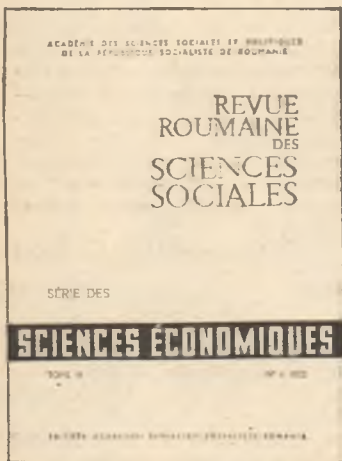
Traseul lui L ar putea sugera că după cădere va urma un ritm al înviorării ca și nul (talvegul literei l), sau foarte lent. Este o variantă pesimistă, în care temerea (keynesiană) de inerție, de stagnare, „de toropeală” a consumului prevalează. „Consumatorii agonisesc pentru timpuri mai grele” — spun unii specialiști. „Consumul și-a dovedit zădărnicia, nu mai este panaceu, iar pe deasupra și costă din ce în ce mai mult” — constată alți specialiști. Și apoi, chiar cu sporirea consumurilor, respectiv a cheltuielilor de stat, întreprinzătorii rămîn prudenți... Intrucît chiar programele guvernamentale sînt moderate, din cauza inflației. Pînă la urmă, orice sporire a cererii este suspectă de generarea inflației (J.B. se cam îndoiește însă că cererea a stimulat vreodată inflația, ceea ce pare lucid!). Varianta de relansare L pretinde Occidentului capitalist să se obișnuiască a-și reduce ambițiile de creștere economică pînă spre 3,5%, suportind, în schimb, un șomaj de peste 5%... spre rușinea curbei Phillips.

Traseul lui V ar putea sugera tot o variantă pesimistă, dar cu „virtutea simetriei”: o scădere

bruscă poate promite (în com-pensație) o înviorare la fel de bruscă. Imprejurarea că stocurile s-au consumat sau sînt în plin proces de destocare pe mite transmiterea cererii imediate nemijlocit spre aparatură de producție, iar programele guvernamentale de relansare însoțite de o reducere semnificativă a ratei dobînzii, promi-treprinzătorii, dar și revendicative din partea salariaților. Dar oricum, angrenajele își reiau cursul: consumul-datorită disponibilităților ce s-au acumulat investițiile — datorită ratei reduse a dobînzilor; cererea de stat-datorită deficitelor bugetare; cererea externă-datorită ambițioasei prognoze a unei creșteri de 6%. Dar, vai! Expansiunea de 6% va însemna capacitatea de producție nefolosite pînă la 20-30%.

Traseul lui U ar putea sugera speranță, dar... cu zăbavă, cu răbdare. Revirimentul va să vie numai că el se va produce ur anumit „suspens”. Desigur se așteaptă să se producă automatismele: creșterea cererii, epuizarea stocurilor, creșterea portofoliului de comenzi pentru producție, expansiunea monetară, investițională, politică publică de relansare. De unde și cînd va surveni șocul stimulator — nu se știe. Se știe doar că dacă suspensul va fi prelungit

fise

● Seria de Științe economice a REVUE ROUMAINE DES SCIENCES SOCIALES (tomul 19, nr. 1/1975), recent apărută, se deschide cu amplul studiu Social present and future of Romania al profesorului Manea Mănescu, membru al Academiei Republicii Socialiste România, în care autorul analizează realizările istorice ale României socialiste în perioada cincinalului 1971-1975 și prezintă perspectivele dezvoltării ei multilaterale în perioada cincinalului 1976-1980, precum și

liniile directoare ale dezvoltării ei socio-economice în anii 1981-1990. În revistă sînt înserate, în continuare, studiile: The international economic cooperation — an imperative of the economic development of states and of the understanding among peoples. Political, social and institutional aspects of integration, de prof. Roman Moldovan, membru al Academiei de Științe sociale și politice; Landmarks and options of principle in the analysis of contemporary economic integration, de Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei; Current coordinates of the intensification of inter-state economic interdependencies, de prof. dr. Constantin Moisuc; La révolution technico-scientifique contemporaine et l'interdépendance économique entre pays, de prof. dr. Gheorghe P. Apostol; Décalages économiques et coopération économique internationale, de Constantin Grigorescu; Mnogostoronee razvitie nacionalnih ekonomiceskogo sotrudnicestva mejdu razvivaiuščimisia stranami, de Constantin Mecu; Sur un facteur de la croissance économique: la coopération scientifique et technique internationale, de Radu Negru; La conception au sujet de la société mixte en tant que forme avancée de la coopération économique in-

ternationale de dr. Ionița Olteanu; Circulation internationale de la force de travail et la croissance économique contemporaine, de Steliana Peț; Kapitalisticeskaia integraciia i ee otrazjenie v ekonomiceskbi literature, de Maria Scurțov.

Neglijarea teoriei rentei diferențiale în socialism poate avea consecințe negative

Cauzele rentei diferențiale în socialism — consideră prof. dr. E. Karnauhova în articolul Nekotore problemi izmereniia diiferencialnoi renti pri soțiazimze (Unele probleme ale măsurării rentei diferențiale în socialism), apărut în nr. 9 1975 al revistei EKONOMICESKIE NAUKI — sînt: 1) pămîntul — mijloc principal de producție în agricultură — nefiind calitativ omogen, condiționează productivități diferite ale muncii; 2) pămîntul fiind dat în folosință permanentă întreprinderilor socialiste, există un monopol al acestora în utilizarea celor mai bune loturi și în obținerea unei producții mai ieftine; 3) comensurarea cheltuielilor se realizează în socialism, dată fiind producția de mărfuri, pe baza unui nivel socialmente necesar, determinat de cheltuielile medii de gestiune pe pămînturile cele mai slabe. În studiul său,

E. K. își concentrează atenția asupra problemelor metodologiei determinării proporțiilor rentei diferențiale, în special asupra metodologiei determinării cheltuielilor socialmente necesare și, în conexiune cu aceasta, asupra problemei reducerii muncii, perfecționării calculului cheltuielilor și diferențierii venitului net în venit de bază și suplimentar. După autor, fără o teorie bine elaborată a rentei diferențiale în socialism, nu se poate face un calcul just al cheltuielilor de muncă socialmente necesare în agricultură și în consecință nici nu se poate asigura o elaborare și planificare științifică a prețurilor în agricultură. Neglijarea teoriei rentei diferențiale în socialism — spune E.K. — implică inutilizarea deplină a legii valorii în conducerea agriculturii, cu consecințele acesteia: diferențierea în continuare a întreprinderilor agricole în puternice și slabe și insuficiență a atenției problemelor utilizării raționale a oricărui petec de pămînt.

J. Attali: inflația — o „proteză” aplicată economiei

Într-un interviu acordat revistei L'USINE NOUVELLE (nr. 7/1975), Jacques Attali afirmă că inflația este modul de repartiție socială al unei societăți care nu mai este în deplinătate

înviorearea va fi și ea violentă. Iar consecințele unei relansări precipitate nu pot fi decât deteriorări care se precipită și amenință echilibrul și stabilitatea expansiunii.

În sfârșit, traseul lui W ar putea sugera o multiplicare a tensiunilor inflaționiste, ca preț al unei euforii, desigur, vinovate. În condițiile când criza se desfășoară la o rată a inflației de 10% în multe țări, înviorearea va însemna numai acumularea aceluiași stereotip inflaționist. Se poate astfel preconiza de pe acum, scrie J.B., că spre 1977 se va resimți acut necesitatea unor noi programe de austeritate și de eliminare a consecințelor depresiunii-inflaționare, dar la un nivel al ratei inflației de 15-20%! Ironia soartei va face astfel, încît ne-invidiatul curs „stop and go”, caracteristic economiei engleze postbelice, va deveni modus vivendi al întregului Occident capitalist!

Și astfel, cercul problematic al prognozei relansării se închide și se redeschide după caracteristicile proprii unui cerc vicios. Nimic mai firesc pentru un sistem economic, care nu-și poate lichida contradicțiile. Iar contradicțiile dezvoltării sistemului sînt contradicții distructive, a căror logică internă este că, o dată depășită, ele se acumulează în amploare și inten-

sitate, iar prețul rezolvării unora este iruperea altora-latente. Încît, ceea ce nu ne spune J.B. este CALITATEA revirimentului care se așteaptă. Este pe deplin clar că nu se așteaptă un reviriment pe o bază solidă, trainică, a unei evoluții viguroase. Este pur și simplu descris stereotipul revirimentului. Aceasta ar aduce cu logica reanimării unui organism epuizat: să nu înceteze bătăile inimii! Puțin importă că prelungirea bătăilor inimii nu aduce decît continuarea procesului de erodare și epuizare a organismului. Interesează doar corectitudinea teraputicii, nu și cum se simte bolnavul.

Dar pe ce mizează, în fond, amatorii de semne misterioase? În primul rînd, pe deruta raționalității, care și-a văzut, rînd pe rînd, discreditate argumentele și instrumentele „perpetuei prosperități”. În al doilea rînd, pe deficitul aceleiași raționalități de a preconiza soluții de ieșire din criză, altele decît cele ale mutațiilor structurale. În al treilea rînd, însă, renunțarea la cochetăriile savante urmărește „mobilizarea” simțului comun în miza sistemului: cine participă la jocul (de cuvinte), poate câștiga, cine nu, să aștepte. Desigur, sînt și soluții „neciștișigătoare”. Combinațiile pot continua nedeterminate spre deosebire de caracterul limitat al

soluțiilor de raționalitate. Pînă la urmă însă, cum se spune, „după ploaie-vreme bună”, nu trebuie să fii prea mintos să înțelegi că o economie nu poate stagna la nesfîrșit și că se poate miza pe reviriment ca pe trecerea de la noaptea la zi. Toate bune! Numai că în subtextul soluțiilor revirimentului este un punct delicat: problematica socială. Șomajul este rău, dar nu mai puțin... creșterile de salarii, inflația (cînd se reproduce, se numește reflație) este și ea un rău stimulat de... revendicările salariale. Deci, pretutindeni unde este un rău căuțat... impactul salarial ceea ce vrea să spună că întreprinzătorii sînt stînjeniți în activitatea de relansare, după ce s-au supus tensiunilor de scădere a ratei profitului, tot de revendicările salariale! Așadar, inamicul numărul 1 al relansării apare masa de salariați, desigur, înainte de orice, masa cea mai combativă și mai organizată. Este punctul de vedere al oricărei apologetici — locul dureros al oricărei strategii a relansării economiei capitaliste: posibilitatea mereu mai redusă, imposibil de algoritmat și de mistificat, de a ieși din criză pe seama masei salariale, în primul rînd a clasei muncitoare.

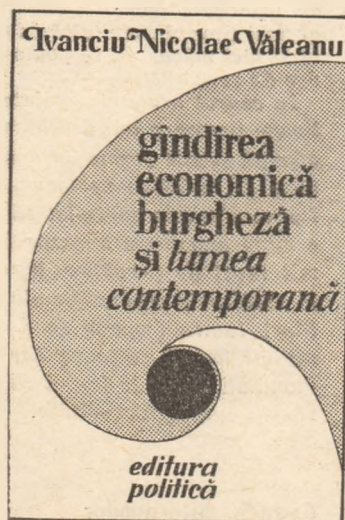
Gîndirea economică marxistă a depășit de mult dogma simplistă a crahului automat, în

virtutea mișcării în cerc vicios a economiei capitaliste. Mișcarea vicioasă a economiei, în primul rînd contradicția dintre caracterul social al producției și caracterul particular-capitalist al repartiției rezultatelor acesteia, concură la ascuțirea conflictualității sociale. Dar această conflictualitate este abil disimulată prin pervertirea adevărului: nu capitaliștii ascut conflictualitatea socială, ci salariații. Atita vreme cît această pervertire nu va fi desrădăcinată se va justifica și șomajul și crizele și inflația, respectiv se va condiționa revirimentul (afacerilor!) de docilitatea masei salariale la terapeutica anti-criză. Este de crezut că, într-o formulă sau alta, se va ieși și din această criză, cu care se confruntă mai ales economiile capitaliste cele mai dezvoltate. Dar aceasta nu va însemna decît succesul vremelnic al unor sau altor formule de divisiune socială. Totuși nu putem să nu fim de acord cu J.B. cînd conchide că adagiul obsesiv al crizei va pune stăpînire pe conștiința apologetilor rememorîndu-le posibilitatea unor „nouă vaci slabe”, deci a unor alte și alte crize. Vor fi avansate noi semne, care vor reține atenția specialiștilor și vor seduce pe cei neinițiați.

dr. Ioan CRISTESCU

forțelor sale. Inflația — spune el — este oarecum modul de organizare al unei „societăți de complicități”: ar exista o anumită complicitate în folosirea mecanismului inflației, deoarece acesta permite să se creadă că s-au dobîndit succese cînd nu s-au obținut decît victorii nominale. De treizeci de ani nu numai ritmul creșterii a fost accelerat, dar și, mai ales, anticîmpările efectelor creșterii. Acestea s-au manifestat prin creșterea împrumuturilor — un fel de „proteză” aplicată economiei. Dar cum sistemul de împrumut nu poate distribui mai mult decît se poate produce în mod real, „proteza care camuflază ceea ce se credea că se poate obține prin împrumuturi este inflația”. Inflația ar juca un dublu rol de proteză: 1) permite să se modifice repartiția salarii-profitului, reluînd prin prețuri ceea ce se dă prin salarii; 2) operează o prelevare asupra celor ce împrumută (în ultimă instanță — salariații) în beneficiul celor ce se împrumută (întreprinderi și familii instărite). În ce privește întreprinderea, J.A. arată că un studiu din iunie a.c. al lui Christian Sautter de la INSEE relevă, sector cu sector, că din 1964, rentabilitatea capitalului investit nu s-a menținut constantă decît grație inflației. În starea actuală a economiei, spune Attali, inflația este structu-

ral necesară pentru menținerea profitului. La ora actuală toate economiile occidentale sînt confruntate cu scăderea rentabilității: inflația permite să se compenseze această scădere de rentabilitate prin creșterea prețurilor.

● În lucrarea sa Gîndirea economică burgheză și lumea contemporană, apărută zilele acestea în Editura politică (București, 1975, 252 p.), prof. dr. Ivanciu Nicolae Văleanu își fundamentează analiza schimbărilor ce s-au produs în gîndirea economică burgheză din

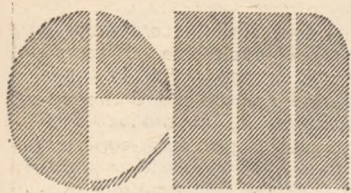
timpurile noastre pe influența combinată a patru tipuri de revoluții — socialiste, de eliberare națională, în știință și tehnologie, în relațiile internaționale. Încercarea de a se adapta la schimbările ce au loc în lumea contemporană, dar totodată de a apăra bazele economiei capitaliste, determină o stare de criză a gîndirii economice burgheze. Aceasta realizează progrese importante în mijloacele de investigație dar sugerează amendamente nesemnificative în viața economică. Criza gîndirii economice burgheze este recunoscută de economiștii burghezi de toate nuanțele, de la „ortodocși” la radicali. După ce prezintă pe larg mutațiile principale din economia politică burgheză contemporană, autorul analizează critic keynesismul, neokeynesismul și „sinteza neoclasică”, teoriile burgheze despre „societatea industrială”, „societatea postindustrială”, „convergența sistemelor”, precum și controversele burgheze actuale în jurul științei economice marxiste.

J. Kuczynski despre actuala criză economică din țările capitaliste

Sub titlul Die kapitalistische Wirtschaft im ersten Halbjahr

1975 (Economia capitalistă în prima jumătate a anului 1975), cunoscutul economist din R.D.G. Jürgen Kuczynski compară în săptămînalul HORIZONT, nr. 34/1975, actuala criză economică din țările capitaliste cu cea din 1929/1933, apreciînd că este „cea mai lungă și cea mai profundă criză de supraproducție ciclică internațională a secolului XX”. El demonstrează această afirmație, relevînd specificitățile în scăderea producției industriale și a investițiilor, în creșterea șomajului și coborîrea salariului real, în privința delicatului comerțului exterior, inflației și modificării cursului acțiunilor la bursele din principalele țări capitaliste. J.K. arată ce schimbări s-au petrecut, ca urmare a crizei, în raportul de forță economică dintre S.U.A., pe de o parte, și țările capitaliste dezvoltate și Japonia, pe de altă parte. În legătură cu evoluția viitoare a procesului în cauză, autorul conchide că ea se va contura tot mai evident sub determinarea contradicțiilor antagoniste dintre oamenii muncii și capitalul monopolist.

ECONOMIE MONDIALĂ

CURSA ÎNARMĂRILOR — O IMENSĂ ȘI PERICULOASĂ RISIPĂ DE RESURSE UMANE ȘI MATERIALE

UNA DIN PROBLEMELE majore cu care este confruntată în prezent omenirea o reprezintă necesitatea înfăptuirii dezarmării generale și complete și în primul rînd a dezarmării nucleare. De rezolvarea acestei probleme, de o importanță vitală pentru pacea omenirii, depinde drumul popoarelor pe calea dezvoltării și progresului, desfășurarea nestingherită a eforturilor fiecărui popor spre o viață liberă, prosperă.

Subliniind consecințele economico-sociale nefaste ale înarmărilor, în recentul document difuzat la sesiunea din acest an a Adunării Generale O.N.U., referitor la poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, și în instaurarea unei păci trainice în lume, se arată: „Cursa înarmărilor și cheltuielilor militare reprezintă o grea povară pentru toate popoarele lumii: ea frînează progresul economic și social, dezvoltarea cooperării între state și constituie un obstacol în calea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, pentru rezolvarea celorlalte probleme de care depinde viitorul omenirii”.

4 000 de miliarde pentru distrugere

CHELTUIELILE militare au ajuns, în prezent, în prețurile curente, la cifra uriașă de circa 300 miliarde dolari anual. Un calcul simplu ne arată că în fiecare zi se cheltuiesc în lume, în scopuri distructive, mai mult de 800 milioane dolari.

Dinamica bugetelor militare este ilustrativă. În prețurile anului 1970, cheltuielile pentru înarmare au fost în anul 1974 de circa 210 miliarde dolari, comparativ cu 130 miliarde dolari în 1960, ceea ce reprezintă o creștere în prețuri constante de circa 75% pe parcursul a 14 ani. Trebuie să se aibă însă în vedere că au avut loc variații ale cheltuielilor militare în diferite țări, în funcție de evoluția evenimentelor social-politice.

Amploarea pe care au luat-o cheltuielile pentru înarmare poate fi mai bine evidențiată prin câteva comparații. În prezent cheltuielile militare mondiale, la nivelul de 300 miliarde dolari în prețuri curente, sînt mai mari decît cheltuielile care se fac pe plan mondial în domeniul educației sau decît cheltuielile mondiale în domeniul sănătății. Pentru înarmare, adică pentru un factor de tensiune și animozitate, se cheltuiește de 15 ori mai mult decît pentru ajutorul oficial acordat țărilor în curs de dezvoltare. Bugetele militare reprezintă astăzi echivalentul produsului național brut al tuturor țărilor din Africa, Orientul Mijlociu și Asia de Sud. Se apreciază că numai bugetele militare ale principalelor puteri nucleare ale lumii reprezintă echivalentul produsului național brut din țările cel mai puțin dezvoltate, cu o populație de peste 1 miliard de locuitori. Anual se investesc în menținerea și dezvoltarea arsenalului nuclear 40—50 miliarde dolari, în timp ce țările în curs de dezvoltare ar avea nevoie de sume echivalente pentru acoperirea necesităților stringente de fonduri pentru dezvoltarea economică. În cei 30 de ani de la terminarea celei mai devastatoare conflagrații din istoria omenirii, suma cumulată a bugetelor militare mondiale a fost de peste 4000 miliarde dolari, mai mult decît produsul național brut din anul 1974 al tuturor țărilor membre OCDE. Bugetele militare reprezintă în consecință un nivel nejustificat de mare pentru o perioadă de pace.

Cursa înarmărilor contra dezvoltării economice

REALITĂȚILE lumii contemporane pun față în față aceste cheltuieli neproductive uriașe în scopuri distructive, și situația tragică a unor vaste regiuni geografice, slab dezvoltate din punct de vedere economic și social, unde trăiește 2/3 din populația globului, unde milioane de oameni mor anual de

foame iar analfabetismul, bolile și celelalte consecințe ale subdezvoltării și-au păstrat caracterul de masă. Deși în țările „lumii a treia” trăiește mai mult de jumătate din populația globului, cheltuielile pentru educație și ocrotirea sănătății din aceste țări reprezintă numai 13% și respectiv 7% în cheltuielile mondiale pentru educație și ocrotirea sănătății. În timp ce în țările capitaliste dezvoltate se cheltuiau, la începutul acestui deceniu, pe cap de locuitor, circa 150 dolari pentru educație și 75 dolari pentru ocrotirea sănătății, sumele cheltuite pentru a celeași scopuri în țările în curs de dezvoltare erau de 9 și respectiv 2 dolari. În schimb, în aceeași perioadă, cheltuielile militare pe locuitor erau în America de Nord de 352 dolari.

În condițiile actuale, cînd cursa înarmărilor a luat o deosebită amploare, generalizîndu-se la scara mondială, spirala cheltuielilor militare a devenit un atribut și al țărilor în curs de dezvoltare. Alocarea pentru sectoare reproductive a unor resurse care ar fi atît de necesare demarării progresului economic acționează astfel în sensul adîncirii decalajelor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare. Deși cheltuielile militare din „lumea a treia” reprezintă în prezent numai 10—11% din cheltuielile militare mondiale, este semnificativ faptul că ritmul de creștere al cheltuielilor militare din aceste țări este de circa 8% anual, superior mediei mondiale de 3—4% anual. Ponderele cheltuielilor militare în totalul produsului național brut al țărilor în curs de dezvoltare, chiar dacă nu depășește în medie 5%, are o semnificație deosebită, deoarece în cazul unui produs național brut mai mic de 200 dolari pe locuitor simpla preluare a cîtorva dolari anual de la fiecare locuitor pentru scopuri militare înseamnă, în fapt, privarea de mijloc de existență primordiale.

Problemele grave ale subdezvoltării nu pot fi soluționate atît timp cît uriașe fonduri materiale și umane sînt concentrate în direcția creării și perfecționării de mijloace de distrugere. Se estimează că 40% din fondurile alocate pe plan mondial cercetării-dezvoltării sînt destinate scopurilor militare, iar jumătate din numărul oamenilor de știință și al inginerilor lucrează în laboratoare unde se perfecționează tehnica războiului. Progresele științifice și tehnice în domeniul energiei nucleare, și electronică, în tehnica laserului și în alte domenii sînt folosite cu prioritate pentru perfecționarea și crearea de arme noi. În același timp, în multe țări în curs de dezvoltare problema cercetării nici măcar nu se poate pune din lipsă de fonduri și de cadre de specialiști.

În cadrul armatei regulate sînt angajate în lume circa 21 milioane persoane adică echivalentul de muncă a Franței. Dacă s'adaugă și alte forme de angajați militari sau civili, cifra depășește 50 milioane persoane, adică aproape populația totală a Italiei. Trebuie subliniat că în multe țări în curs de dezvoltare armata angajează aproape totalitatea cadrelor care au un anumit nivel de pregătire, agravînd penuria de personal calificat în sectoarele productive ale economiei. Față de 21 milioane militari, lumea dispune de numai 2,5 milioane medici, adică un militar la 190 persoane dar un doctor la 1 600 persoane. Med. mondială ascunde faptul că situația este mult mai critică în țările în curs de dezvoltare.

Cascada distorsiunilor

AȘA cum se precizează în documentul priînd poziția României în problemele dezarmării, cursa înarmărilor provoacă distorsiuni în dezvoltarea economică a tuturor statelor, alimentează inflația și dezechilibrele balanțelor de plăți, creează bariere artificiale în calea transferului de utilaje și tehnologii, în cale dezvoltării schimburilor între națiuni, determină o gestiune irațională a resurselor umane și de materii prime, contribuie la poluarea planetei și la perturbarea echilibrului ecologic.

În anul bugetar 1974, cheltuielile militare ale S.U.A. prevă

ute în bugetul federal au fost de peste 78 miliarde dolari. Pentru anul bugetar 1975 s-au prevăzut cheltuieli militare de 85,2 miliarde dolari. În parte datorită uriașelor cheltuieli militare, deficitele bugetare ale S.U.A. au arut o tendință de creștere, atingând în anul 1975 la peste 40 miliarde dolari. Programul bugetar pentru anul 1976, în cadrul căruia numai cheltuielile militare sînt prevăzute a fi de 94 miliarde dolari, presupune înregistrarea unor deficite de și mai mare amploare, estimate în total la circa 60 miliarde dolari, iar în prezent la circa 90 miliarde dolari. Este ușor de înțeles că în condițiile unor asemenea deficite bugetare, care cu greu pot fi finanțate fără majorarea substanțială a masei monetare, nici cele mai optimiste previziuni nu consideră probabilă diminuarea presiunilor inflaționiste în economia americană în următorii ani.

Analizînd retrospectiv cauzele reale ale procesului inflaționist care a zdruncinat economia S.U.A. în ultimii 10 ani, mulți economiști americani pun pe primul loc deficitele bugetare cumulate, cauzate de finanțarea costului exorbitant al războiului din Vietnam.

În condițiile unor venituri valutare reduse și instabile, răriind de la an la an în funcție de conjunctura economică internațională, importurile de echipament militar foarte costisitor ale țărilor în curs de dezvoltare pot să blocheze fondurile valutare ale acestor țări și să compromită planurile lor de dezvoltare economică. Or, în ultimii ani a avut loc o majorare aproape continuă a importurilor de arme ale țărilor în curs de dezvoltare; astfel în prețurile anului 1973 ele au crescut de la 2,7 miliarde dolari în 1973 la 3,9 miliarde dolari în 1974, adică cu peste 40%. Apelarea la diferite forme de „ajutor” militar sau împrumuturi în străinătate pentru cumpărările de armament tot mai scump are drept rezultat creșterea datoriei externe și în consecință a gradului de dependență economică și politică al țărilor în curs de dezvoltare.

Program de măsuri concrete, constructive

INTERESELE și năzuințele fundamentale ale omenirii reclamă adoptarea de măsuri hotărîte care să pună capăt cursei înarmărilor și implicațiilor sale grave pentru pacea și securitatea lumii. Pornind de la aceste considerente, România se pronunță pentru concentrarea eforturilor în vederea scaterii negocierilor de dezarmare din imobilism, pentru adoptarea de măsuri care să ducă în final la dezarmarea generală și completă și în primul rînd, la dezarmarea nucleară. În acest scop, România propune măsuri privind: înghețarea și reducerea bugetelor militare; interzicerea, reducerea treptată și, în perspectivă, lichidarea armamentului nuclear; crearea de zone de pace și cola-

borare, lipsite de arme nucleare; măsuri de dezarmare și dezangajare militară și alte măsuri menite să creeze cadrul propice dezarmării.

Un prim obiectiv ce trebuie realizat pe calea dezarmării este, în opinia României, oprirea neîntîrziată a cursei înarmărilor, înghețarea și reducerea bugetelor militare, luîndu-se ca bază nivelul anului 1975. Se impune, ca o necesitate imediată, negocierea și încheierea unor acorduri și înțelegeri corespunzătoare cu privire la înghețarea bugetelor militare, stabilindu-se un program concret de reducere treptată, pe etape, a bugetelor, începîndu-se cu cele ale țărilor mari, puternic înarmate. România consideră că pentru început trebuie să fie reduse cu cel puțin 10% bugetele militare ale tuturor statelor, să fie transferate, fără condiții, jumătate din mijloacele astfel economisite la dispoziția unui fond de dezvoltare al O.N.U. care ar urma să fie creat pentru sprijinirea țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic, cu prioritate a celor care au un venit național pe cap de locuitor sub 200 dolari.

Poate fi subliniat faptul că la nivelul anului 1975, economiile obținute prin reducerea cheltuielilor militare cu 10% ar fi de circa 30 miliarde de dolari, din care jumătate, adică 15 miliarde dolari, ar urma să formeze fondul de dezvoltare al O.N.U. Spre comparație, amintim că fondul fiduciar al F.M.I. menit să contribuie la ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare și care ar urma să se formeze prin vînzarea pe piața liberă a 1/6 din stocul de aur al F.M.I. (25,6 milioane uncii) ar însemna în cazul cel mai bun (dacă prețul aurului pe piața liberă nu va scădea) mai puțin de 3 miliarde dolari.

Studiile elaborate pe plan mondial sugerează că pentru demararea unui program cuprinzător de combatere a subnutriției, de care suferă în lume în jur de 500 milioane persoane, ar fi necesare fonduri de cca. 8 miliarde dolari. Cu ajutorul a 4 miliarde dolari anual se poate organiza un program de alimentare corespunzătoare a 200 milioane de copii din zonele subdezvoltate. Cu 7 miliarde dolari anual s-ar putea dubla cheltuielile pentru ocrotirea sănătății în țările în curs de dezvoltare. Cu 4 miliarde dolari anual s-ar dubla cheltuielile pentru cercetare în medicină, și această sumă ar putea fi obținută prin reducerea cu o șesime a cheltuielilor în domeniul militar.

În acest fel, eforturile în direcția dezarmării ar fi legate de la început de contribuția efectivă la rezolvarea anora din problemele fundamentale ale progresului social-politic al omenirii — lichidarea stării de subdezvoltare, a decalajelor existente între nivelurile economice ale statelor lumii, decalaje care sînt ele însele generatoare de tensiuni și constituie o sursă de pericol pentru pacea și securitatea internațională.

Mircea Ioan PASCU
Mugur ISĂRESCU

IPOTEZE — PREVIZIUNI

Lemnul în următorul sfert de veac

PRODUCȚIA și consumul de lemn în Europa se vor menține într-un echilibru satisfăcător pînă în anul 1990. După această dată, constată un studiu al C.E.E., O.N.U., va deveni din ce în ce mai dificil de a echilibra consumul de lemn — a cărui sporire urmează o curbă exponențială — cu volumul ofertei, care va spori probabil într-un ritm constant. În baza ipotezelor reținute privind creșterea populației și a veniturilor în următorii 25 de ani, consumul de lemn industrial în Europa ar urma să se majoreze de la 340 milioane mc în 1970 la 600—750 milioane mc în anul 2000. Studiul relevă că în ciuda unei producții și ea sporite, Europa va deveni tot mai deficitară în lemn și celuloză. De aceea, va trebui să se recurgă în măsură crescîndă la importuri, care și ele sînt limitate, fiind necesară în orice caz o raționalizare a consumului.

În studiu se relevă că dacă unele întreprinderi ale lemnului vor dispărea pînă în secolul următor (de exemplu, pentru încălzire) o serie de noi utilizări (de exemplu în industria chimică) ar putea exercita o presiune foarte puternică asupra resurselor fo-

restiere. În fond, spun autorii studiului, utilizarea comercială a lemnului pentru fabricarea hirticii a început numai acum un secol, iar cea a plăcilor aglomerate din lemn abia după cel de-al doilea război mondial.

O criză alimentară ?

STUDII întreprinse de Ministerul Agriculturii și Silviculturii al Japoniei conduc la concluzia unei insuficiențe de lapte și carne pe piața mondială capitalistă în jurul anului 1980, iar în perspectiva anului 1985 și la orez, soia, griu și porumb. Pornind de la balanța încordată a unor produse agroalimentare pe plan mondial în ultimii ani, calcule efectuate cu ajutorul calculatorului electronic au relevat că în ipoteza sistării importurilor de alimente și furaje și a cultivării fiecărei suprafețe de teren (inclusiv a terenurilor de golf, cu cartofi dulci), nivelul de nutriție al populației Japoniei ar scădea cu 70—80%. Aceasta pentru că în prezent Japonia își satisface din producție proprie numai 40% din necesarul de alimente, față de 83% în 1960, fiind cel mai mare importator mondial de produse agroalimentare. Griul este importat

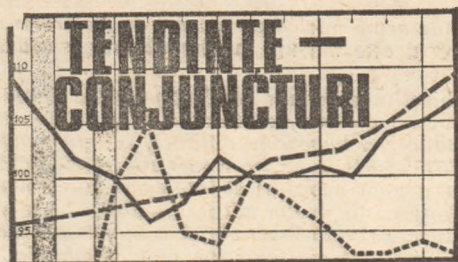
în proporție de 95%, orzul — de 92%, secara — aproape în întregime.

Industria vest-europeană a prelucrării datelor

COMISIA Pieței Comune a propus recent un program pe cinci ani, în valoare de 14 milioane de lire sterline, pentru „încurajarea și promovarea industriei europene a prelucrării datelor” în fața dominației pieței de către compania americană I.B.M., anunță ziarul *The Times* (14 octombrie).

Programul respectiv are în vedere: dezvoltarea unui limbaj standard de programare, care să faciliteze schimburile de programe; sporirea independenței utilizatorilor calculatoarelor față de firma producătoare; sporirea securității și caracterului confidențial al datelor; îmbunătățirea tehnicilor de programare etc.

Industria prelucrării datelor, afirmă Comisia, se află în pragul unei noi ere, aceea a distribuirii puterii de calcul, caracterizată printr-o dezvoltare explozivă a tehnologiei de componente, creșterea mai rapidă a cererii de minicalcatoare, terminale și echipament de telecomunicații și o legătură tot mai strînsă între telecomunicații și calcul.

Diagnostic și perspectivă

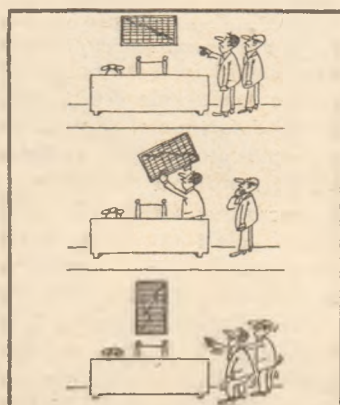
GRUPUL de cinci institute vest-germane de cercetări economice, care publică periodic evaluări asupra conjuncturii internaționale, a difuzat recent analiza sa a situației din toamna aceasta. Potrivit documentului, pe care îl cităm după buletinul săptămânal editat de Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW, Wochenbericht 42-43/1975), „țările occidentale industriale continuă să stea în mare măsură sub semnul recesiunii adânci în care au alunecat în semestrul de iarnă 1974/75. Gradul de utilizare a capacităților și folosirea miinii de lucru se află în cele mai multe cazuri la nivelul cel mai scăzut din perioada de după războaie”.

În momentul de față, Statele Unite sînt prima dintre țările capitaliste care marchează începutul unei înviorări conjuncturale. Deși umbrită de o nouă intensificare a creșterii prețurilor, înviorarea va continua după toate probabilitățile în lunile următoare; însă nu este exclus ca în cursul anului 1976 expansiunea produsului social în termeni reali să se încetinească față de ritmul actual și cel scontat pentru lunile imediat următoare. În Japonia tendința de redresare conjuncturală care a început să se manifeste încă din primăvară rămîne „ezitantă”. Cît privește Europa occidentală, aici recesiunea s-a menținut pînă în lunile de vară, cu o pronunțată tendință de sincronizare a evoluțiilor din diferitele țări; în prezent pare să fi fost atins nivelul cel mai scăzut al activității din această fază, contîndu-se pe o înviorare treptată în lunile de iarnă, cu perspectiva unei creșteri economice reale de 2-3% în 1976.

În sfera comerțului internațional institutele vest-germane constată o schimbare de tendință — de la restrîngere la înviorare, astfel încît în 1976 comerțul țărilor capitaliste industriale ar putea să înregistreze o creștere de 5-6%, după scăderea de circa 7% prognosticată pentru ansamblul anului 1975. Balanțele comerciale ale acestor țări vor deveni din nou mai pronunțat pasive, ca urmare a creșterilor de prețuri la materiile prime de import sub efectul reînviiorării conjuncturale. În general consumul de materii prime își va relua tendința de

creștere, aceasta fiind alimentată și de necesitatea de a se completa din nou stocurile actualmente sensibil reduse.

Diagnosticul citat consideră plauzibilă ipoteza de lucru că în iarna 1975/76 cererea globală va crește în tot mai multe țări industriale din Occident, în primul rînd sub efectul măsurilor intensificate de stimulare din partea statului, dar și ca urmare a reducerii generale a stocurilor de mărfuri. Mișcarea de scădere a

(după „TREND, das österreichische WirtschaftsMagazin“)

numărului șomerilor va fi totuși mai lentă decît în situații similare precedente. În general, experții citați consideră că de data aceasta prognoza privind intensitatea redresării conjuncturale comportă un coeficient de risc deosebit de mare. Unul din factorii de risc este de exemplu împrejurarea că în calea unei reluări puternice a investițiilor stau deocamdată gradul neobișnuit de scăzut de utilizare a capacităților și incertitudinile mai mari ca altă dată în ceea ce privește direcțiile schimbărilor structurale. În plus, ritmul de creștere a prețurilor nu pare să aibă perspective de a se mai încetini mult față de situația actuală. Considerînd de aceea foarte riscantă o cuantificare a tendințelor din 1976, institutele vest-germane avansează totuși presupunerea că în medie pe țările capitaliste industriale se va înregistra o creștere reală de 4,5%, după o scădere de 2,5% în 1975.

Ungaria: noi reglementări privind societățile mixte

PENTRU a putea reacționa cu suplețe la modificările ra-

pide ale conjuncturii pe piețele externe, Ungaria acordă o atenție susținută expansiunii unui instrument eficace în domeniul comerțului și al cooperării, cum sînt societățile mixte. La mijlocul acestui an în țările nesocialiste din Europa funcționau 46 de întreprinderi mixte (cu participare ungară), din Asia — 7 întreprinderi, iar din Africa și America — cite 5.

Nu demult, pentru a stimula întreprinderile ungare să creeze noi societăți mixte în străinătate sau să le extindă pe cele existente, în Ungaria a fost adoptată o nouă reglementare a activității acestor societăți (cea veche datînd din 1968), care prevede reduceri de impozite asupra beneficiilor, posibilitatea acordării de către statul ungar a unor împrumuturi (rambursabile sau nerambursabile), în cazul în care temporar nu se realizează beneficii etc.

Piața cauciucurilor recondiționate

PRINTRE multiplele efecte ale crizei economice din S.U.A. se numără și orientarea crescîndă nu numai a păturilor populației cu venituri mai scăzute, ci și a celor cu venituri medii către articole cu prețuri reduse. Astfel, de pildă, sporesc în acest an vânzările de cauciucuri recondiționate pentru autocamioane și turisme, ponderea lor în totalul vânzărilor de cauciucuri de schimb urmînd să reprezinte, după opinia specialiștilor, aproape 25%. Această tendință se explică, atît prin prețul de două ori mai redus al cauciucurilor recondiționate, comparativ cu cele noi, cît și prin ridicarea durabilității cauciucurilor recondiționate (datorită perfecționării procesului tehnologic) pînă la 90-95% din cea a cauciucurilor noi. În cercurile de specialitate se apreciază că expansiunea pieței cauciucurilor recondiționate va da un nou suflu ramurii respective din S.U.A., care s-a aflat într-o situație dificilă în 1974.

Japonia: importul de know-how stagnează

ÎN anul fiscal 1974/75 importul de know-how tehnic a manifestat pe ansamblu o tendință de stagnare: valoarea sa nu a înregistrat față de anul fiscal precedent decît un spor de 0,5%, iar numărul cazurilor de import a scăzut cu 16,4%. Agenția pentru știință și tehnică din Japonia atribuie această situație faptului că s-a redus numărul contractelor încheiate de întreprinderi din ramurile puternic afectate de recesiune. Printre acestea se numără construcția de mașini, industria electroteh-

nică și cea electronică. Importul de know-how s-a micșorat însă și în industria textila, în electroenergetică, în construcții. Creșteri s-au înregistrat numai în domeniul combaterii poluării mediului înconjurător, în industria mobilei și în producția de jucării. În domeniul conservării mediului importul de tehnici pentru valorificarea apelor reziduale a crescut cu 80% față de anul precedent.

Fentru conjunctura generală în care s-a produs scăderea importului de know-how este semnificativă slaba înclinație a întreprinderilor japoneze de a face noi investiții în capital fix. După un sondaj efectuat de Industrial Bank of Japan în rîndul a 1673 de firme, suma investițiilor pentru anul fiscal 1975/76 este cu 4,9% mai ridicată în prețurile curente decît în anul precedent, rata inflației fiind însă de circa 11%, înseamnă că în termeni reali volumul investițiilor scade. După un alt sondaj, efectuat de Nippon Fudoshan Bank în rîndul a 171 întreprinderi, investițiile lor cresc nominal cu 5,6%.

Cupru: stocuri în creștere

SCĂDEREA în continuare a vânzărilor de cupru rafinat pe piețele internaționale va face ca la sfîrșitul anului în cauză stocurile să se situeze în jurul a 800 000 tone, în creștere față de circa 140 000 tone față de 1974. Această evaluare citată de Neue Zürcher Zeitung se bazează pe tendințele recente de pe piață, conform datelor firmei Merrill Lynch. Într-un trim. II 1974 și mijlocul anului 1975 prețul livrei de cupru a scăzut de la nivelul record de 140 de cenți la numai 50 de cenți. Dacă în termeni nominali un preț atît de scăzut al cuprului nu a fost înregistrat de zece ani, după luarea în considerare a factorului inflației rezultă un preț la nivelul de acum 25 de ani. O serie de firme producătoare au trecut în aceste condiții la restrîngeri de capacități între 5% și 50%. Producția de cupru rafinat a țărilor nesocialiste a participat pe anul în curs este de circa 4 300 000 tone, cea mai scăzută din 1968 încoace.

După date publicate de American Bureau of Metal Statistics, stocurile de cupru rafinat la producători și în depozitele burselor de mărfuri se situau în august 1975 la nivelul de 964 000 tone, față de 335 000 la mijlocul anului trecut, și probabil că nu au depășit între timp pragul de un milion de tone. Pe de altă parte, începutul de înviorare conjuncturală înregistrat în S.U.A. ar putea să aibă peste puțin timp efecte asupra prețurilor se menționează posibilitatea unor urcări cu pînă la 20 de cenți per livră, în funcție de viteza de reducere a stocurilor

RESURSELE MINERALE ALE SUBSOLULUI MĂRILOR ȘI OCEANELOR

— Posibilități și incidente —

ÎN ULTIMII ANI, fenomenele de criză apărute în lumea capitalista au făcut ca pe planul dezbaterilor teoretice să se avanseze adeseori idei și teorii despre o iminentă epuizare a resurselor naturale nereînnoibile ale planetei. Creșterea „limitată” sau creșterea „zero”, preconizată de diverși teoreticieni occidentali, este motivată de ei și prin situația deosebită în care s-ar afla lumea în prezent — confruntată cu perspectiva unei penurii de resurse naturale. Netemeinicia unor asemenea teorii a fost dovedită nu numai prin argumentul posibilităților practic nelimitate de înlocuire a unor resurse minerale cu altele sau cu produse sintetice, dar și prin aceea că utilizarea resurselor naturale este legată de nivelul cunoștințelor tehnice existente iar lucrurile nu trebuie privite static, ci în evoluția lor, în perspectiva noilor cercetări ale științei și tehnicii.

În sprijinul acestor argumente pot fi citate și preocupările actuale ale unor state și organisme internaționale pentru evidențierea și explorarea imenselor rezerve potențiale de resurse minerale, pe care le conține subsolul mărilor și oceanelor. Dincolo de problemele tehnice, științifice și financiare pe care le ridică punerea în evidență și exploatarea acestor resurse minerale, chestiuni extrem de complexe apar în legătură cu aspectele de ordin juridic privind modalitățile de valorificare a resurselor sau în legătură cu incidentele exploataării asupra veniturilor țărilor în curs de dezvoltare.

În cadrul organismelor din sistemul Națiunilor Unite, spre exemplu, problema exploataării resurselor minerale ale subsolurilor marine s-a pus pentru prima oară în 1970, când, prin rezoluția 2750 (XXV) a Adunării Generale, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a fost invitat să coopereze cu Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (U.N.C.T.A.D.) în scopul: „a). De a identifica problemele ce rezultă prin exploatarea anumitor minerale din zona situată dincolo de limitele jurisdicției naționale și de a examina repercusiunile pe care aceste probleme le vor avea asupra bunăstării economice a țărilor în curs de dezvoltare, în special asupra prețurilor minera-

lelor exportate pe piața mondială; b). De a studia aceste probleme în funcție de exploatarea posibilă a subsolului mărilor, ținând seama de cererea mondială de materii prime și de evoluția costurilor și prețurilor; c). De a propune soluții valabile pentru rezolvarea problemelor amintite”.

Eforturile întreprinse în cadrul acestei cooperări s-au concretizat, până în prezent, în elaborarea de către Secretariatul U.N.C.T.A.D. a patru monografii privind cobaltul, minereul de mangan, cuprul și nichelul, în vederea determinării în primul rând a efectelor de ordin calitativ pe care le-ar avea exploatarea minerealelor din subsolul mărilor asupra piețelor internaționale și asupra încasărilor din export ale țărilor în curs de dezvoltare, producătoare de asemenea minerale. O parte din aceste probleme au fost prezentate cu ocazia lucrărilor celei de-a treia Conferințe a Națiunilor Unite asupra dreptului mării¹⁾, acțiune de larg ecou internațional, în cursul căreia un loc central a revenit aspectelor economice, în special subdezvoltării, rolului statelor mari și mici, democratizării vieții internaționale.

Evaluări asupra resurselor

DINTRE mineralele ce se extrag din subsolurile marine, fără îndoială că petrolul și gazul metan prezintă, de departe, cea mai mare importanță, ele reprezentând 90% din valoarea acestor minerale. Aici însă ne interesează o serie de minerale a căror situație este mult mai puțin cunoscută, și anume cele care se găsesc în așa-numitele depozite superficiale din subsolurile marine. Prin depozite superficiale se înțeleg toate sedimentele neconsolidate ale subsolului mărilor, cum ar fi nisipul sau pietrișul, care cuprind minerale grele, substanțe feruginoase, diamante etc. Pot fi găsiți și fosforiți sub formă de nodule aflate pe marginea exterioară a platoului continental în cantități importante, cu toate că conținutul lor în fosfați este în general mai scăzut decât acela al rezervelor existente pe pământ. Trebuie arătat că în ceea ce privește aceste minerale superficiale, exploatarea lor se limitează la depozitele platoului continental care pot fi recuperate prin dragaj la adâncimi mici.

Referindu-ne la metale, putem spune că resursele cele mai importante ale lumii sînt încă neexploatate. Ele sînt situate în general dincolo de limita celor 200 mile marine de la țarm, deci în afara limitelor jurisdicției naționale. Regimul juridic al acestei zone nu este complet definitivat, dar se recunoaște că resursele respective constituie un „patrimoniu comun al umanității”.

Aceste resurse sînt așa-numitele „nodule de mangan” care — răspindite pe fundul mărilor și oceanelor — cuprind grăunți fini de oxizi de mangan, fier, siliciu etc. Valoarea acestor nodule constă totuși, în primul rând, în cantitățile de metale pe care le conțin în proporții mult mai reduse, cum sînt nichelul, cuprul, cobaltul ș.a.

Tabelul nr.2

Producția previzibilă de metale, obținută din nodule în 1985^x

Produsul	Tone
Mangan	920 000
Nichel	220 000
Cupru	200 000
Cobalt	30 000
Diverse	38 000

O metalurgie a nodulelor

CEA mai mare parte a experților apreciază că nichelul va fi principalul produs care va interesa industria nodulelor. Cuprul, cobaltul și nichelul vor fi produse împreună, în timp ce manganul și alte metale vor fi extrase probabil din reziduuri.

Date privind amplasarea depozitelor de nodule nu sînt disponibile în prezent decât pentru 3% din suprafața subsolurilor marine. Se cunoaște, deocamdată, că zăcămintele potențial rentabile există în Oceanul Pacific și Oceanul Indian. În ultimii 10 ani, eforturile s-au concentrat în direcția reperării depozitelor de nodule și punerii la punct a tehnicilor de extracție (prin dragare, aspirare etc.) și de tratare a nodulelor. Mai multe uzine pilot de tratare a minereului astfel obținut au fost construite și funcționează în mod satisfăcător.

Conform celor mai multe dintre estimări, extracția nodulelor se va dovedi rentabilă — randamentul de extracție a metalelor putînd ajunge la 95% — întrucît actualele cunoștințe tehnice sînt considerate suficiente pentru a permite exploatarea industrială.

Pentru a avea o imagine cît mai precisă asupra eficienței exploatații nodulelor într-o primă viitoare fază industrială, este suficient să facem apel la estimările experților privind producția de metale ce se poate obține dintr-o anumită cantitate de nodule (tabelul nr. 1).

În ceea ce privește perspectivele producției de metale obținute din nodule, după aprecierea specialiștilor în 1985 ea ar putea constitui o importantă sursă de aprovizionare cu principalele metale obținute din nodule (vezi tabelul nr. 2). Efectele acestei situații vor fi evident diferite, în funcție de metal. Astfel în 1985 nodulele ar putea reprezenta cea mai importantă sursă de cobalt, asigurînd cel puțin jumătate din necesarul pieței mondiale, la prețuri care vor fi cu aproximativ o treime mai reduse decât cele actuale. Estimările experților privind nichelul se concretizează în aprecierea că exploatarea nodulelor ar putea duce în 1985 la asigurarea a 18% din cererea mondială; avîndu-se în vedere elasticitatea cererii pentru nichel, se prevede doar o scădere ușoară a prețului. Producția de cupru, care se va obține din nodule peste 10 ani, nu va avea — în opinia specialiștilor — decât repercusiuni minime asupra pieței respective, deoarece nu va reprezenta probabil decât circa 1,3% din cererea mondială. În ceea ce privește producția de mangan din nodule, previziunile sînt mai puțin sigure; avîndu-se în vedere caracterul limitat al

Tabelul nr.1

Producția estimativă de metal ce se poate obține dintr-un milion tone de nodule uscate, cu conținut bogat de metal

Produsul	Conținutul de metal al nodulelor (în %)	Producția aproximativă de metal la un milion tone de nodule ^x
Mangan (dacă acest metal este extras)	24	230 000
Nichel	1,6	15 000
Cupru	1,4	13 000
Cobalt	0,21	2 000
Alte metale	0,3	2 500

^xSe admite un procent al extracției de 95% (excepționînd cazul metalelor care se prezintă în forme de urme, cînd procentul admis este de 80%).
Sursa ambelor tabele: Document O.N.U. A/Conf.62/25 din 22 mai 1974.

cererii mondiale pentru acest metal (principal consumator — siderurgia) ar putea avea loc o scădere sensibilă a prețurilor, chiar dacă extracția din nodule n-ar depăși în 1985 circa 6% din volumul cererii mondiale.

Concluzii asupra efectelor

ÎN EVALUAREA exactă a perspectiveilor valorificării resurselor minerale submarine, este necesar desigur să se țină seama de posibilitatea unor noi descoperiri de zăcăminte importante în subsolul mărilor și oceanelor, ca și de aceea a perfecționării viitoare a tehnicilor de extracție. Este posibil deci ca exploatarea să se facă pe scară mai largă, să fie mai puțin costisitoare și să se refere la o gamă mai întinsă de minerale decât se prevede în prezent. Care ar fi însă principalele efecte ale exploatării resurselor minerale ale subsolului mărilor și oceanelor ?

Prima constatare ce se impune ar fi aceea că creșterea ofertei și scăderea presupusă a prețurilor la mineralele respective — care ar rezulta — ar fi în avantajul ansamblului economiei mondiale. Ar fi totuși simplist să ne oprim la această con-

Se remarcă, în același timp, în cadrul studiilor menționate că — după toate probabilitățile — aceste diferențe s-ar mai mări până în 1985, în lipsa unui control real asupra folosirii bogățiilor din zona „patrimoniului comun al umanității“. Prin urmare, se arată în documentul TD/B/C.1/170 al U.N.C.T.A.D., exploatarea resurselor minerale din această zonă poate avea consecințe foarte însemnate asupra comerțului internațional și asupra dezvoltării sectorului minier în general, asupra situației țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de asemenea minereuri, în special.

O a doua concluzie care se impune din analiza celor patru studii este aceea că, în cazul înființării unei autorități internaționale însărcinate cu gestionarea producției subsolului mărilor și oceanelor — așa cum s-a menționat și în „Declarația asupra principiilor care guvernează fundul mărilor și oceanelor, ca și subsolul lor, în afara limitelor jurisdicției naționale“, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. în decembrie 1970 — veniturile pe care aceasta le-ar încasa din exploatarea mineralelor extrase ar fi departe de a compensa pierderile de încasări ce le-ar suferi țările în curs de dezvoltare, exportatoare de asemenea produse. Ar fi de dorit, ca atare, să se încheie

area resurselor minerale submarine nu va reduce posibilitățile de export ale țărilor producătoare în curs de dezvoltare sau că nu va avea decât consecințe neglijabile ori tolerabile pentru aceste țări.

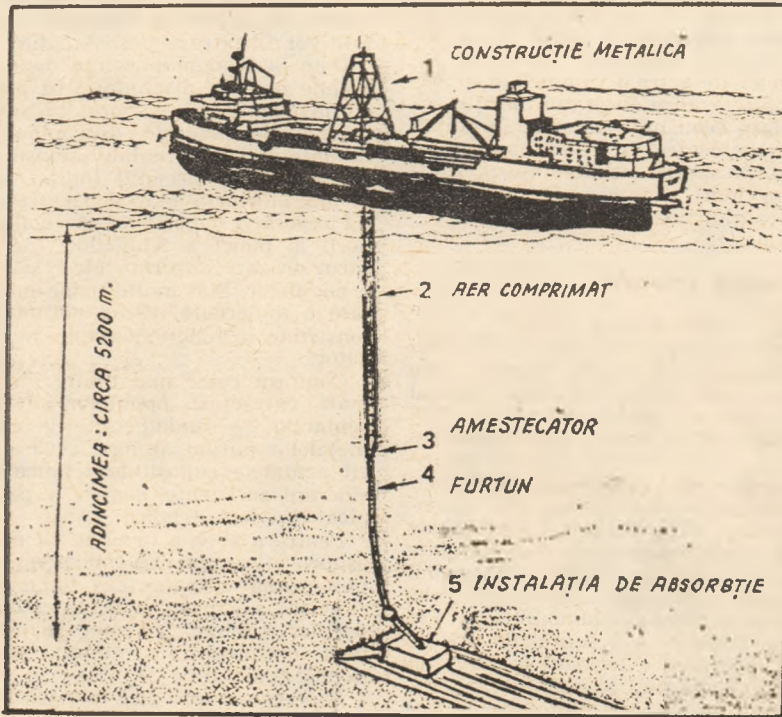
În cadrul aceleiași soluții preventive, găzduiește documentul U.N.C.T.A.D. menționat mai sus, una din variantele practice posibile ar putea fi adoptarea unei politici coerente vizând respectarea — în materie de exploatare a resurselor submarine minerale — a obiectivelor convenite la scară internațională în ceea ce privește politica față de produsele de bază. Într-asemena variantă, ar putea fi luate măsuri eficiente pentru ca obiectivul asigurării de prețuri juste și echitabile pentru produsele de bază al căror export interesează țările în curs de dezvoltare să fie realizat — sau cel puțin să nu fie compromis — prin exploatarea resurselor minerale submarine. Măsurile ar putea consta în exercitarea de către autoritatea internațională care s-ar institui a unui control riguros astfel ca prețurile mineralelor respective să nu scadă sub nivelurile fixate în prealabil, apreciate ca remuneratorii și echitabile.

Bineînțeles că variante de măsuri preventive se mai pot imagina. Chestiunea de fond rezidă însă în găsirea celei mai bune modalități de a utiliza aceste resurse ale subsolului mărilor și oceanelor, recunoscute ca „patrimoniul comun al umanității“ astfel încât efectele exploatării lor să conducă nu la o mărire a decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, ci la o reducere a acestora. Stabilirea principiilor și a marilor linii de acțiune în acest domeniu nu va putea conduce la soluții viabile dacă acestea nu vor fi organic încadrate în noua ordine economică internațională.

Participarea României la a treia Conferință a O.N.U. asupra dreptului mării precum și în alte organisme și organizații internaționale, a prilejuit manifestarea activă a posibilităților sale de a contribui la elaborarea unui regim juridic general acceptabil al mărilor și oceanelor, care să fie în concordanță cu realitățile vieții internaționale, cu tendințele de progres și de democrație în lumea contemporană și principiile fundamentale ale dreptului internațional.

Recunoașterea, în acest context, a necesității de a se lua în considerație cu prioritate interesele de ordin economic ale țărilor în curs de dezvoltare a constituit o constituie — în ansamblul afirmării poziției de principiu a României — o constatare, reflectată de altfel și în numeroase documente bi și multilaterale, convenite de țara noastră. Ca și în oricare alt domeniu al relațiilor economice internaționale, soluții realiste și de durată la problemele complexe care apar în legătură cu punerea în valoare a resurselor din subsolul mărilor și oceanelor nu pot fi găsite decât având în vedere această prioritate și asigurând participarea tuturor statelor interesate.

Victor COSA

Stringerea nodulelor cu ajutorul unei nave prevăzute cu instalație de absorbție (cu aer)

statare. Este de așteptat, pe de o parte, ca țările dezvoltate să fie cele care să beneficieze cel mai mult de această situație, întrucât dispun de tehnici înaintate și posibilități financiare importante).

Concluziile studiilor elaborate de Secretariatul U.N.C.T.A.D. în legătură cu cobaltul, minereul de mangan, cuprul și nichelul converg spre ideea că pentru fiecare din produsele considerate încasările din export ale țărilor în curs de dezvoltare vor fi mai mici decât în absența unor exploatare submarine. Studiile pun în evidență diferențele în minus, aproximative, pe care le vor înregistra probabil în 1980 încasările din export ale țărilor în curs de dezvoltare, estimările având la bază realizarea unei producții de minerale din subsolul mărilor în „ipoteza favorabilă“³⁾ privind evoluția exploatării acestora :

Cobalt	120 milioane de dolari
Minereu de mangan	40 milioane de dolari
Cupru	260 milioane de dolari
Nichel	218 milioane de dolari

în plus și unele aranjamente internaționale speciale.

Variante de măsuri

DOUA SOLUȚII se conturează în prezent ca posibile pentru protejarea intereselor comerciale ale țărilor în curs de dezvoltare care sînt exportatoare tradiționale de asemenea minerale. O primă soluție ar consta în acordarea unei compensații corespunzătoare țărilor în curs de dezvoltare producătoare, de către o autoritate internațională care ar urma să răspundă de gestionarea exploatării resurselor minerale submarine. Dacă evaluările ar arăta că mijloacele financiare de care ar dispune autoritatea internațională sînt insuficiente pentru acoperirea pierderilor suferite de țările în curs de dezvoltare producătoare, s-ar putea apela la o a doua soluție, aceea a acțiunii preventive. Aceasta presupune încheierea unor aranjamente în virtutea cărora s-ar obține asigurarea că exploa-

1) Prima sesiune a Conferinței s-a desfășurat la New York, între 3 și 15 decembrie 1975, iar a doua la Caracas (20 iunie — 29 august 1975) și a treia — la Geneva (17 martie — 10 mai 1975).

2) Ample activități de cercetare și prospectare, dirijate de ministere economice sau al organismelor guvernamentale, desfășoară în acest domeniu Japonia, S.U.A., U.R.S.S., Anglia, R.F.G., Franța, Australia și alte țări.

3) Prevăzînd recoltarea a 7 milioane tone de nodule pentru extragerea cobaltului și a 10 milioane tone de nodule pentru extragerea celorlalte trei metale menționate.

PIAȚA MONETARĂ INTERNAȚIONALĂ

Cursuri¹⁾

Curs central	Cursuri			Abateri în % a cursurilor valutei în ziua de 7 XI 1975 față de:	Abateri în % a cursului dolarului față de divercele valute în perioada 28 XII 1973 - 7 XI 1975
	28 XII 1973	3 XI 1975	7 XI 1975		
Marca vest-germana	2,66904	2,6990	2,5510	2,5595 + 4,28	+ 5,45 - 5,17
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,6215	2,6295 +28,75	+23,60 -19,09
Francul francez	4,60414	4,7025	4,3515	4,3625 + 5,54	+ 7,79 - 7,23
Yenul	308,00	280,20	301,70	301,85 + 2,04	- 7,17 + 7,73
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,6200	2,6280 + 5,83	+ 7,53 - 7,01
Francul belgian	40,334	41,10	38,47	38,63 + 4,41	+ 6,39 - 6,01
Lira italiana	523,50	607,00	673,00	674,50 -22,39	-10,01 +11,12
Lira sterlina	2,8952	2,3250	2,0809	2,0718 -28,44	-10,89 +12,22
Prețul aurului (la Londra 3)	-	103,87	143,00	145,00	-

1) Cotațiile din prezentul tabel reprezintă unități de monedă națională față de 1 dolar S.U.A., cu excepția cursului lirei sterline care este exprimat în dolari S.U.A. pentru 1 liră; 2) + Revalorizare (apreciere de fapt); - Devalorizare (depreciere de fapt); 3) Prețul aurului în dolari S.U.A./uncie, primul fixing.

SĂPTĂMÎNA 3—7.11.1975 s-a caracterizat, ca și cea precedentă, prin lipsa unor mișcări însemnate ale cursului dolarului american față de restul valutei occidentale.

În acest interval, factorii care au avut o influență negativă asupra cererii americane (dobânzi în scădere pe piața internă în S.U.A., rezolvarea definitivă a problemelor financiare prin care trece municipalitatea orașului New York) au fost contracarați de o serie de factori pozitivi (scăderea dobânzilor interne — „call money” — în R.F. Germania, intervenția unor bănci centrale), care au mișcat cursul dolarului până la nivelul de 2,65 franci elvețieni pentru 1 dolar

S.U.A., respectiv 2,58 mărci vest-germane pentru 1 dolar S.U.A. în ziua de 6.11.1975. Publicarea în aceeași zi, la Washington, a indicelui prețurilor cu ridicata pe luna septembrie a.c., care a înregistrat o creștere de 1,8%, fapt ce demonstrează că în actuala fază de relansare a economiei americane inflația continuă să ridice probleme dificile, însoțită de speculații pe marginea unei viitoare scăderi de către băncile americane a dobânzii preferențiale („prime rate”), a atenuat mult influența factorilor pozitivi amintiți mai sus, determinând scăderea cursului dolarului sub 2,63 franci elvețieni pentru 1 dolar S.U.A., respectiv 2,56 mărci vest-germane pentru 1 dolar.

VALUTA	Termen	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 %
DOLARUL SUA	1 lună						5,6875		6,5000			
	3 luni							6,6250	7,0000			
	6 luni								7,3750	7,5625		
FRANCUL ELVEȚIAN	1 lună	1,2500		1,9375								
	3 luni			2,9375		3,5000						
	6 luni			3,4375		4,0000						
MARCA VEST-GERMANĂ	1 lună			3,3125		3,8125						
	3 luni			3,9375		4,3750						
	6 luni			4,3750		4,8125						

Nivelul orientativ al dobânzilor pe piața eurodepozitelor în intervalul 3.—7.XI.1975 (nivel minim și maxim)

Cercurile de afaceri interesate apreciază că, deși este posibilă rezolvarea dificultăților financiare ale municipalității orașului New York, ceea ce ar elimina influența factorului psihologic principal care a determinat în ultima perioadă scăderea încrederii în valuta americană, în condițiile actuale — marcate și de reducerea cu începere din 10.XI.1975 a dobânzii preferențiale „prime rate” de la 7½ la 7¼% — tendința dolarului S.U.A. va continua să rămână incertă.

Dobânzile la depozitele în eurodolari au urmat tendința dobânzilor la intern, înregistrând scăderi la toate perioadele. Euromarca vest-germană, în perioade scurte mai ales, și euromarcă elvețiană, în perioade de peste 3 luni, au înregistrat ușoare scăderi, tendință care — probabil — se va menține și în viitorul apropiat, avându-se în vedere că se așteaptă unele scăderi la dobânzile interne în R.F. Germania și Elveția.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o ușoară creștere de 2 dolari/uncie, creștere atribuită în primul rând situației valutei americane.

În această perioadă nu au fost înregistrate modificări ale nivelului taxei scontului.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

DATE DE PROGNOZĂ

Capacități de rafinare a țițeiului

UNA dintre repercusiunile „crizei” petrolului o constituie scăderea gradului de utilizare a capacităților de rafinare a țițeiului în numeroase țări din lume. Reducerea cererii pentru produsele petroliere, îndeosebi din partea țărilor capitaliste dezvoltate, a determinat reducerea gradului de utilizare a acestor capacități, în semestrul I a.c., de la 75—85% (nivel considerat normal până în 1974) la 50—60% într-o serie de țări vest-europene și la 63% în Japonia.

Această conjunctură a avut un efect negativ asupra proiectelor de extindere a capacităților de rafinare a țițeiului, în diferite regiuni de pe glob. La începutul acestui an, în lumea nesocialistă

se aflau în construcție sau în proiect (cu termen de intrare în funcțiune, în general, în anii 1975—1980) 118 uzine noi, fiind prevăzută de asemenea extinderea capacităților de rafinare la alte 98 de uzine existente.

După cum se vede din datele tabelului alăturat, capacitatea totală proiectată a fi construită (în perioada 1975—1980) în țările nesocialiste reprezintă peste două-cincimi din capacitățile aflate în funcțiune la începutul anului. Ea se repartizează în mod neuniform pe glob, și anume: în proporție de circa 27% în Europa occidentală, de aproape 18% în America de nord și de numai 14% în Orientul Apropiat și Mijlociu sau 9% în Africa — principalele zone exportatoare de petrol brut.

Ținându-se seama de actualul grad scăzut de utilizare a capacităților de rafinare, în cercurile de specialitate se consideră că realizarea noilor capacități proiectate în Europa occidentală, Japonia și S.U.A. ar putea fi

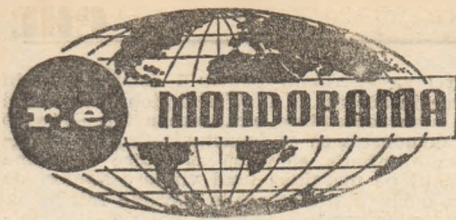
Regiunea	Capacități existente la începutul anului 1975	(milioane tone)		
		Capacități în construcție sau în proiect total	uzine noi	extinderi
Europa occidentală	973	329	215	114
America de nord	880	218	129	89
Asia de sud-est, Extremul Orient, Australia și Oceania	464	208	133	75
America centrală și de sud	335	192	169	23
Orientul Apropiat și Mijlociu	132	177	164	13
Africa	62	111	103	8
Total	2846	1235	913	322

x Inklusiv Egiptul, xx Exklusiv Egiptul.
Sursa: „Petroleum economist”, septembrie 1975.

aminată sau, în unele cazuri, chiar anulată. Forurile competente din Japonia studiază în prezent această problemă, în timp ce în S.U.A. ultima evaluare oficială a capacităților de rafinare care vor intra în producție în această țară până la 1979 este cu 24 milioane de tone inferioară previziunilor ante-

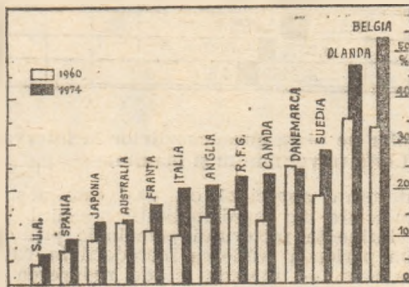
rioare. De remarcat că, chiar dacă previziunile inițiale vor suferi unele ajustări repartitia geografică înegală a capacităților de rafinare în lumea nesocialistă nu va înregistra modificări sensibile până la începutul deceniului următor.

N. POPOV

Ponderea comerțului exterior

ÎN țările capitaliste dezvoltate, ponderea cea mai mare a exportului în produsul național brut se înregistrează în câteva țări mici și mijlocii atât ca suprafață cât și în ce privește populația. Graficul scoate în evidență că dacă în Franța, Italia, An-

(după THE ECONOMIST)

glia și R.F.G. ponderea respectivă se situează între 15 și 25%, în Olanda ea depășește 45%, iar în Belgia chiar 50%. Din cele 13 țări incluse în grafic, numai într-una singură — Danemarca — exportul reprezenta mai mult din P.N.B. în 1960 decât anul trecut.

Suedia 10% din P.N.B. ca ajutor pentru dezvoltare

SUEDIA este prima țară industrializată care alocă 10% din produsul național brut ca ajutor pentru dezvoltare, pentru sprijinirea eforturilor proprii ale țărilor „lumii a treia“, îndeplinind astfel unul din obiectivele actualului Deceniu al dezvoltării. Pentru anul financiar în curs, care ia sfârșit în luna iunie anul viitor, parlamentul suedez a alocat 660 milioane de dolari ca ajutor pentru străinătate. Principalele țări beneficiare ale ajutorului suedez pentru dezvoltare sînt în acest an India, Bangladesh, Cuba, R.D. Vietnam, Tanzania, Etiopia, Guineea-Bissau, Zambia și Botswana. Aproape 40% din ajutorul amintit ajunge la beneficiari prin intermediul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare sau al altor organisme internaționale. Uneori obiectivele sale sînt anumite proiecte specifice (de exemplu, asistența acordată pentru construirea unei fabrici de celuloză și hîrtie în R.D. Vietnam), alteori este vorba de contribuții financiare directe pentru importul de alimente sau de alte produse necesare (cazul Indiei) etc. Autoritățile de resort relevă că la realizarea acestor proiecte participă și un număr de 400-500 de specialiști suedezi.

Alte țări care se apropie de realizarea obiectivului de 10% din P.N.B. ca ajutor pentru dezvoltare sînt Olanda și Norvegia care, potrivit ziarului *New York Times* (29 octombrie), urmează să atingă această cifră peste un an sau doi.

Profituri în creștere într-un an de stagnare

AFIRMAȚIA, potrivit căreia, după declanșarea „crizei petrolului“ marile com-

panii petroliere din Occident vor fi ruinate, s-a dovedit a fi nerealistă. În fapt, relevă revista *The Economist*, de pe urma măririi prețurilor petrolului, aceste companii, și-au majorat substanțial marjele de profituri.

Profituri (după scăderea impozitelor) realizate de marile companii petroliere în anii 1972-1974

- milioane dolari -			
Companiile	1972	1973	1974
British Petroleum	167	764	1157
Exxon	1532	2443	3140
Gulf Oil	197	800	1065
Mobil	574	849	1040
Royal Dutch Shell	704	1780	2712
Standard Oil (California)	547	844	970
Texaco	889	1292	1586
T o t a l	4610	8772	11670

Din datele tabelului de mai sus se observă că marile companii petroliere au reușit să obțină în anul 1974 profituri considerabil mai mari decât în anii anteriori. În anul 1974 profiturile realizate de șapte mari companii petroliere — „cele șapte surori“, cum mai sînt ele denumite în presa occidentală — au fost cu aproximativ 153% mai mari decât în 1972.

...Dar nu a fost vina calculatorului

DUPĂ cum anunță Ministerul comerțului din Anglia, o eroare de programare la un calculator electronic al ministerului a dus la o subestimare cu „numai“ 24% a deficitului balanței comerciale a țării pe primele nouă luni ale anului. Ca urmare, deficitul balanței plăților curente a ajuns la 1434 milioane lire sterline, cu 276 milioane lire mai mult decât se calculase

inițial. În decursul celor nouă luni, importurile au fost cu 1,5% superioare celor arătate de calculul inițial, iar exporturile cu 0,3% mai reduse.

Dar nu a fost vina calculatorului. După cum s-a constatat ulterior, eroarea a avut loc la începutul anului, atunci cînd statisticienii care își perfecționau metodele pentru calculul ajustărilor sezoniere ale cifrelor lunare referitoare la comerțul exterior, au introdus din greșeală în calculator un program experimental în locul celui destinat ajustărilor.

Valabilitatea calculatorului electronic, mai precis însă a celor care îl „programează“, continuă de altfel să constituie ținta multor ironii și chiar satire, cum arată și caricatura de mai sus.

Spectacole în deficit

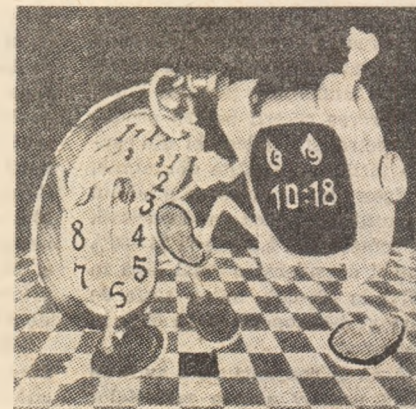
DECALAJUL crescînd dintre costul spectacolelor și încasările de pe urma lor a stat la originea unei recente întîlniri, la Londra, a directorilor unor teatre lirice din Occident (Milano, New York, Paris, Florența, Londra, München și altele), convocată cu scopul de a căuta împreună soluții pentru depășirea dificultăților finan-

ciare — agravate de inflație — pe care acestea le întîmpină în prezent, în ciuda renumelui lor mondial. Într-adevăr, anchetă întreprinsă de Fundația Ford privind a 170 de teatre, opere, orchestre simfonice, trupe de balet clasic și moderne ale cărei rezultate au fost analizate pe calculator, a scos în evidență că majoritatea instituțiilor respective nu reușeseră să-și echilibreze bugetul numai din vânzarea biletelor, fiind nevoite să apeleze la generozitatea unor asociații sau particulari (încurajată de altfel de sistemul fiscal donatiile respective fiind neimpozabile). Ancheta a relevat că, într-o stagiune recentă, față de cheltuiala totală de 138 milioane de dolari (fără opera Metropolitan din New York), deficitul a atins 62 milioane. Contribuția unor „mecena particulari“ a reprezentat 36 milioane dolari, restul fiind oferit de diferite fundații și agenții publice.

Din fericire, constată însă un experimentul de finanțare a spectacolelor este voluează. Astfel, se relevă că așa cum în 1931, pentru a-și acoperi deficitul, opera Metropolitan din New York a început să difuzeze la radio un spectacol de operă în fiecare sîmbătă după amiază, în prezer aceeași soluție se încearcă cu televiziunea, pornindu-se tot de la ideea că numărul scaunelor din sala de spectacol este limitat, numărul (tele)spectatorilor poate sporii substanțial. La rîndul lor, artiștii a-și avea garantate încasările, în chestrele simfonice recurg tot mai larg la formula abonamentelor, în vreme ce corpurile de dans modern au ales formula prețului forfetar al unei reprezentanții pe care îl achită instituția organizatoare.

Ceas cu cuarț și buton

PIAȚA TRADIȚIONALĂ a ceasurilor din Occident cunoaște o perioadă de frîntură, în timp ce ceasurile de mîna cu cuarț, complet electronizate, care indică ora prin scrierea ei pe cadran în cifre, ca urmare a apăsării pe un buton. Pentru a nu lăsa ca producția acestui articol nou să fie monopolizată de industria electronică, firme de marcă în lumea ceasurilor (din S.U.A., Franța, Elveția etc.) au stabilit relații de cooperare sau sînt în fază de tratative cu societăți avînd profil electronic. Ca atar scria recent revista *L'Usine Nouvelle*, veche profesie se află în plină mutație sub efectul revoluției tehnico-științifice. Deocamdată, totuși, după opinia specialiștilor industria „clasică“ de ceasuri nu pare a fi direct amenințată de noul venit, deoarece acesta — înainte de toate prețul său ridicat — nu se adresează decât unei anumite pătri de clienți poten-

țiali. Numai pe măsura reducerii prețului său, ceasul cu cuarț ar putea să cucerească treptat imensa piață a ceasului clasic cu „minutar“ și „secundar“.

Construcții navale

Stefan Soare, Constanța — Câtă de evoluția la jumătatea anului în curs, prezentată la rubrica noastră de statistică internațională (nr. 44/1975), în ultimele luni, ca urmare a crizei economice situația comenzilor de noi nave în lumea nesocialistă s-a înrăutățit. În total începând din luna august 1974 au fost anulate comenzi însumând 29 milioane tdw, altele 11,6

	Nave comandate	
	in mil. tdw	in %
Japonia	76,3	45,7
Suedia	14,2	8,5
R.F.G.	9,9	5,4
Spania	8,9	5,3
S.U.A.	7,6	4,6
Anglia	7,5	4,5
Franta	6,6	4,0
Brazilia	6,1	3,7
Italia	5,0	3,0
Alte țări	27,8	15,3
Total	167,0	100,0

milioane tdw fiind în curs de negociere spre a fi anulate.

Cele mai afectate de aceste reduceri sunt petrolierele, care anul trecut au reprezentat 68% în producția mondială de nave, și anume în special superpetrolierele. Din totalul navelor petoliere lansate anul trecut la apă, superpetrolierele au reprezentat 45% în Japonia, 57,3% înările Pieței comune, 2,8% în țările scandinave.

Tabelul de mai sus, reprodus după **The Economist**, prezintă ponderea principalelor țări constructoare de nave în totalul producției lumii esocialiste în octombrie 1975.

Exportul de nave a nge în unele țări cote cosebite de ridicate: 8% din tonajul realizat nul trecut în Japonia, 9% în Suedia, 51% în ranta, 40% în R.F.G., 20% în Anglia, de xemplu.

Măsurile luate pentru timularea comenzilor diera de la o țară la alta, astfel, în Japonia 61%

din contractele existente prevăd plata ulterioară a navelor respective, față de numai 20% cu un an în urmă; în R.F.G. societățile de navigație beneficiază de subsidii de 12,5% (de 15% în cazul petroliereilor) pentru comenzile plasate șantierelor din țară; în Spania — ca și în Brazilia — se intenționează sporirea ponderii mărfurilor din comerțul exterior transportate cu nave sub pavilion național (acum de numai 20% în cazul exporturilor și de 40% în cel al importurilor); alte țări (Suedia, Olanda) au în vedere concentrarea construcțiilor navale.

Fără o înviore a comenzilor, ceea ce presupune redresarea activității economice, tendințele actuale vor avea ca efect creșterea șomajului între constructorii de nave, chiar dacă ea va fi ușor atenuată de faptul că în prezent se cer în special nave mai mici, a căror construcție necesită proporțional mai multă forță de muncă decit o navă mare.

Credite pentru dezvoltarea agriculturii

Sprrijinul acordat de O.N.U., prin organisme sale specializate, pentru ridicarea agriculturii, combaterea foametei și a subnutriției din țările în curs de dezvoltare este în creștere. Astfel, împrumuturile și creditele acordate de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.) și de Asociația Internațională de Dezvoltare (I.D.A.) sectorului agricol au sporit ca volum și pondere în totalul plasamentelor de la 1072 milioane de dolari (10,30% din totalul fondurilor alocate) în perioada 1947—1968 la 5 414 milioane de dolari (20,8%) în 1969—1975. În ultimii ani se

observă o mai evidentă dirijare cu prioritate a fondurilor B.I.R.D., și în special ale I.D.A., către țările cel mai slab dezvoltate din lume.

Pe subsectoare ale agriculturii, B.I.R.D. a alocat cele mai însemnate fonduri irigațiilor și combaterii inundațiilor (35,70% din total); deși ca pondere acestea se reduc treptat, în mărime absolută ele continuă să prezinte cea mai mare importanță în cadrul operațiunilor băncii. Urmează în ordine fondurile alocate pentru proiectele de dezvoltare regională (rurală), pentru lărgirea creșterii agricole, pentru dezvoltarea zootehniei etc. De asemenea, crește ponderea proiectelor integrate (care comportă și dezvoltarea unor activități neagricole), repartizate de preferință în regiuni geografice cu puternic potențial demo-economic. În anul financiar 1974/75, pentru proiecte de acest gen s-au aprobat împrumuturi și credite în valoarea de 627 milioane de dolari.

Deschiderea în anul financiar 1975/76 a celui de-al treilea „ghiseu” al Băncii Mondiale (vezi „Revista Economică” nr. 39/1975, la aceeași rubrică) va permite sporirea contribuției Băncii la finanțarea investițiilor din agricultura țărilor în curs de dezvoltare la peste 50% din totalul acestora.

Dragoș Luchian Rădăuți

Cît de repede se dublează populația?

Ovidiu Ionescu, Constanța — Pe baza ritmurilor de creștere — foarte diferențiate — ale populației în diversele țări ale lumii se poate calcula durata intervalului de timp în care această populație

se dublează, durată care variază și ea foarte mult de la o țară la alta. Un asemenea calcul a fost efectuat de experții O.N.U. pe baza ritmurilor înregistrate în prima jumătate a deceniului în curs. Lungimea în ani a intervalului amintit este de 77 în țara noastră, de 438 în R.D.G., 377 în Luxemburg, 349 în Finlanda, 295 în Malta, 282 în Austria, 225 în Portugalia, 223 în Grecia, 215 în R.F.G., 204 în Anglia etc. Cele mai scurte intervale (tot în ani) se înregistrează în Kuweit (10), Honduras (20), Ecuador, Irak, Iordania, Kenya, Mexic, Nicaragua, Filipine, Republica Dominicană, Tailanda (21), Bahrein, Algeria, Columbia, El Salvador, Emiratele Arabe Unite, Egipt, Oman, Pakistan, Qatar, Zambia (22), Libia, Siria, Sudan, Tanzania (23), Venezuela, Yemen (24) etc.

În cel mai populat stat de pe glob, R.P. Chineză (838,8 milioane de locuitori), pe baza ritmului actual de creștere populația se va dubla în 42 de ani, iar în următorul stat ca mărime a populației — India (613,4 milioane de locuitori) — în 28 de ani.

Emiratele Arabe Unite

Crizantema Șotropa. Dorohoi — Emiratele Arabe Unite sînt o republică federală proclamată în decembrie 1971, situată în Peninsula Arabică între Oman, Arabia Saudită și Qatar, avînd o suprafață de 83 600 km² și o populație de 320 000 de locuitori (4 locuitori pe km²). În componența sa intră în prezent șapte șeicată și emirate, printre care se numără Abu Dhabi, Dubai, Sharjah etc., capitala țării fiind Abu Dhabi. Cunoscut cîndva sub denumirea de „Coasta Piraților”, teritoriul respectiv a fost, începînd din secolul trecut, protectorat britanic. Principala bogăție a statului o constituie pe-

trolul (peste 83 milioane tone extrase în 1974), care reprezintă și principalul produs de export.

Crucea Roșie Internațională

Lucian Ioniță, Focșani — Crucea Roșie Internațională are sediul la Geneva și este formată din Comitetul Internațional al Crucii Roșii, înființat în 1863 și care se ocupă în special de problemele privind ocrotirea victimelor de război, și din Liga Societăților de Cruce Roșie, înființată în 1919. Aceasta din urmă este o federație a societăților naționale de Cruce Roșie, Semilună Roșie, Leul și Soarele Roșu etc, avînd ca scop promovarea acțiunilor menite să contribuie la ameliorarea stării sanitare a populației, la ajutorarea victimelor calamităților naturale etc. În perioada 1919—1975 Liga a intervenit în medie la fiecare 23 de zile pentru a acorda asistență unui număr de 96 de țări ale lumii.

De la întemeierea Ligii în 1919, numărul societăților naționale membre a crescut de la 56 la 122. În baza hotărîrii sesiunii ordinare a Consiliului guvernatorilor, desfășurată recent la Geneva, anul viitor va avea loc în Brazilia o sesiune extraordinară a acestui consiliu care va revizui Statutul Ligii, nemodificat din 1919, pentru a-l transforma într-un instrument juridic „eficace și concis”, după cum se arată într-un comunicat oficial. Totodată, s-a precizat că viitoarea sesiune ordinară a Consiliului guvernatorilor va avea loc în anul 1977 la București.

Societatea de Cruce Roșie din țara noastră a luat ființă în 1876. La sesiunea amintită de la Geneva, Crucea Roșie română a fost aleasă membră a Comitetului Executiv al Ligii Societăților de Cruce Roșie.

Reglementări privind absolvenții învățămîntului superior

ÎN PRACTICĂ, se confundă adeseori, eronat, termenul de stagiul absolvenților, reglementat, în prezent, prin Decretul nr. 54/în 30 mai 1975, cu primii ani de activitate, pentru care — prin legea nr. 57/1974 — este revăzută o retribuire deosebită.

1. Potrivit art. 5 din Decretul 54/1975, absolvenții instituțiilor de învățămînt superior și cursurile de zi au obligația să efectueze un stagiul, cu o durată de trei ani, în specialitatea pentru care s-au pregătit sau în specialități înrudite. În același timp, legea nr. 57/1974, prevede nivelele de retribuire privind pe absolvenții învățămîntului superior — din primul și al doilea an de activitate — precum și modul de retribuire a absolvenților în unele situații diferite. Din cer-

cetarea atentă a reglementării în vigoare rezultă că acestea se referă la situații diferite.

2) Stagiul constituie o etapă de desăvîrșire a pregătirii, fiind prevăzut exclusiv numai pentru absolvenții învățămîntului superior, de la cursurile de zi, în timp ce retribuierile lor în primii doi ani de activitate este reglementată, atît pentru acești absolvenți cît și pentru cei de la cursurile serale sau fără frecvență.

3. Deși stagiul are, de regulă, durata de 3 ani (cu excepția învățămîntului juridic și al subinginerilor), reglementarea retribuierii privește numai primul și al doilea an de activitate. Cu începere de la al treilea an, stagiarii sînt retribuiți la nivelul de bază al funcției pe care o ocupă, continuînd însă să fie considerați stagiarilor, din punctul de vedere al Decretului 54/1975.

4) În unele situații de excepție, expres prevăzute de legă, absolvenții pot fi încadrați de la începutul repartizării, la nivelul de retribuire prevăzut pentru cel de-al doilea

an de activitate, respectiv la nivelul de bază. Cu toate că beneficiază de asemenea retribuții, absolvenții învățămîntului la cursurile de zi au obligația să efectueze stagiul, ca orice alți absolvenți, pe întreaga durată și anume de 3 respectiv 2 ani.

Retribuirea absolvenților

Constantin DIMITRIU, Brașov — Întrucît înainte de absolvirea facultății Economia industriei, construcțiilor și transporturilor — în cadrul Academiei de Științe Economice — ați lucrat mai mult de 12 luni ca lăcătuș, sînteți îndreptățiți la retribuirea prevăzută pentru cel de al doilea an de activitate.

În cazul dv. nu sînt aplicabile prevederile art. 35 al. c din legea retribuierii după cantitatea și calitatea muncii întrucît lucrînd ca lăcătuș, n-aveți o vechime în specialitatea economică, corespunzătoare studiilor absolvite,

In ajutorul participanților

la învățămîntul politico-ideologic de partid

Răspunzînd cererilor unui mare număr de cititori față de consultațiile publicate pe temele învățămîntului politico-ideologic de partid, REVISTA ECONOMICĂ începe să publice o nouă serie de consultații cu bibliografia și materiale documentare pentru seminariile pe teme politico-ideologice : „PROBLEME ALE POLITICII ECONOMICE INTERNE ȘI INTERNAȚIONALE ALE PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU“. Astfel în numărul 48 din 28 noiembrie 1975 REVISTA ECONOMICĂ va publica o consultație cu tema :

„Asigurarea unei rate înalte a acumulării. Documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. privind asigurarea unei corelații optime între fondul național de dezvoltare social-economică și fondul de consum. Politica partidului de perfecționare a repartiției socialiste în țara noastră“.

Publicarea consultațiilor următoare se va face astfel :

tema IV în nr. 51 din 19 XII 1975 ;

tema VI în nr. 8 din 20 II 1976 ;

tema V în nr. 4 din 23 I 1976 ;

tema VII în nr. 12 din 19 III 1976 ;

tema VIII în nr. 14 din 2 IV 1976.

De asemenea, REVISTA ECONOMICĂ va publica, în continuare, consultații pentru „Cursul de studiere a politicii economice interne și internaționale a P.C.R.“ pe teme specifice pentru cursanții care lucrează în industrie. Celelalte consultații urmează să apară în REVISTA ECONOMICĂ în conformitate cu graficul anunțat în revista „Munca de partid“ nr. 9 1975.

REVISTA ECONOMICĂ publică în fiecare număr un bogat DOCUMENTAR ECONOMIC :

● grafice, diagrame, scheme și ilustrații pe teme ale dezvoltării economico-sociale a României în perioada 1970—1990;

● consultații pentru propagandiștii și cursanții la învățămîntul politico-ideologic de partid pe teme de politică economică internă și internațională a partidului și statului nostru, cu indicații bibliografice și întrebări de bază pentru fiecare temă,

● noțiuni și categorii economice, pentru completarea bazei de documentare a cursanților.

REVISTA ECONOMICĂ apare în fiecare vineri, și este un mijloc de informare selectivă și documentată asupra vieții economice a țării și a lumii !

Abonați-vă la REVISTA ECONOMICĂ — revista omului bine informat !

ASIGURAȚI-VĂ ABONAMENTUL

LA „REVISTA ECONOMICĂ“ PE ANUL 1976!

Abonindu-vă la REVISTA ECONOMICĂ pe anul 1976, vă asigurați primirea ei și a Suplimentului economico-legislativ cu regularitate. Prețul unui abonament este : 260 lei pe an, 130 lei pe semestru, 65 lei pe trimestru.

● Abonamentele personale se primesc la Oficiile poștale de la orașe și sate sau expediind contravaloarea prin mandat poștal direct pe adresa redacției („Revista economică“ — București, Calea Dorobanților nr. 11—25, Cont I.S.I.A.P. nr. 64 51 301 52 — B.N.R.S.R. filiala sector 1 București).

● Unitățile socialiste se pot abona la oficiile poștale de la orașe și sate sau expediind contravaloarea prin mandat poștal direct pe adresa revistei. Dar pentru mai multă operativitate acestea pot decupa și expedia neîntirziat redacției noastre formularul de comandă de mai jos.

Către REVISTA ECONOMICĂ
Calea Dorobanților nr. 11—25
București

În baza ofertei dv. nr. 1500/1975 dorim să încheiem abonamente la „Revista economică“ pe anul 1976. Numărul de abonamente . . . x 260 lei = . . . lei.

Facem precizarea că acceptăm plata din contul nostru nr. . . . deschis la . . . prin dispoziție de încasare.

Abonamentele vor fi expediate pe adresa (denumirea unității) :

(localitatea) (codul) (strada) (nr.) (judetul)

(L.S.)

Director,

Contabil șef,

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

S U M A R U L

numărului 46 din 14 nov. 1975

— Documentele Congresului al XI-lea — ghid în acțiune. Finalitatea socială a creșterii economice (lector univ. Gh. Postelnicu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Investigație „R.E.“. Fregătirea planului pe 1976 (S. Gioga, B. Pădure). 3

— Cincinalul 1976—1980 : orientări, ritmuri, eficiență. Materiale de construcții în cantitățile și sortimentele corespunzătoare cerințelor. (V. Fetrescu) 5

— Studii-analize. Perfecționarea mecanismului financiar al instituțiilor bugetare (lector univ. Ilie Râmniceanu, ec. Nicu Popescu) 7

— Experiențe în actualitate. Creșterea ovinelor la cotele înalte ale rentabilității (I. Manea, M. Bota) 10

CONDUCERE / ORGANIZARE

— Metode-tehnici. Metodologia de determinare a capacităților de producție ale minelor (I.B.) 12

— Dezbateri. Procesul de dezvoltare a informaticii românești (II) 14

— Cum conducem. Matricea responsabilităților (C. Cojocar) 16

TEORII • IDEI

— Documentar economic. În ajutorul participanților la învățămîntul politico-ideologic de partid. Principiile conducerii economiei socialiste unitare ; perfecționarea continuă a conducerii economico-sociale. Politica partidului de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării. (conf. univ. dr. Ioan Tiberian) 1

— Convorbiri economice cu prof. dr. H.B.G. Cazimir. „Pentru dezvoltarea omenirii energia este o premisă — însemnată, incontestabil — dar nu suficientă...“ (G. Hașeganu) 2

— Școli-curenți-economiști. „Relansarea“ și substratul unor analogii (dr. Ioan Cristescu) 2

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cursa înarmărilor — o imensă și periculoasă risipă de resurse umane și materiale (M. I. Pasca, M. Isărescu). 2

— Documentar. Resursele minerale ale subsolului mărilor și oceanelor (Victor Cosac) 2

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ionită Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Căminul Științei“

Les hautes
dimensionnement aux
niveau des alter-
2 MW et à

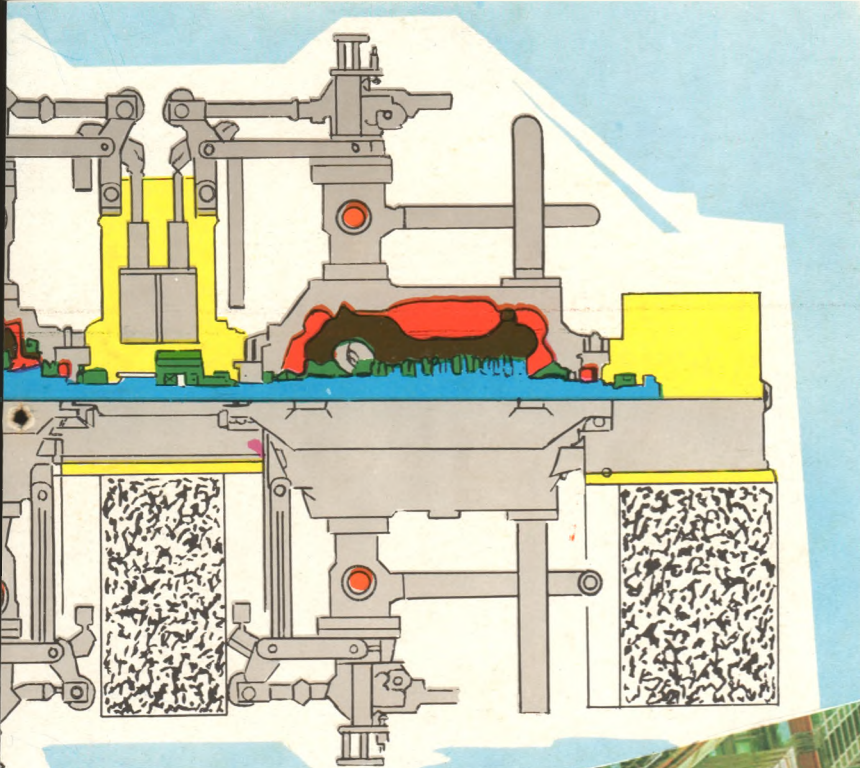
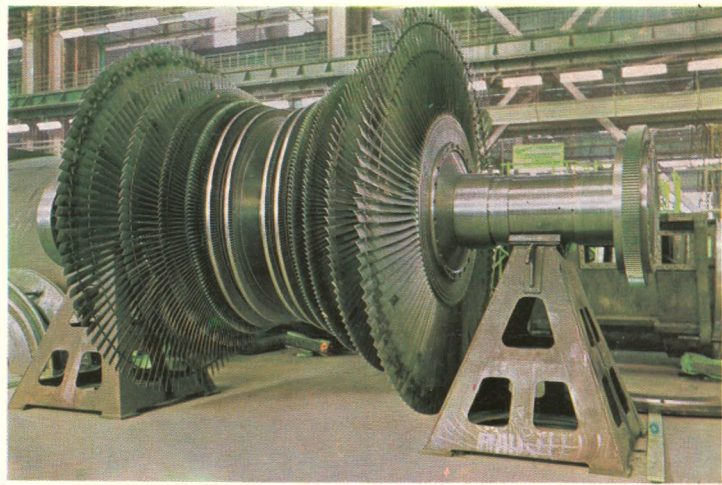
que les alter-
G.B. moyen-
performance
leur usinage
e hautement

projets d'Equi-
ore les pro-

jets de l'équipement principal et auxiliaire des turbines et des alternateurs en assurant les typodimensions situées au niveau mondial de la technique mondiale dans ce domaine.

Les groupes turbines—alternateurs fabriqués par l'I.M.G.B sont offerts et livrés à l'Étranger par la maison d'exportation «UZIN EXPORT-IMPORT», București, Calea Victoriei nr. 133.

Un personnel hautement qualifié est à votre disposition de la part de l'I.M.G.B., București, Șos. Berceni nr. 104 pour tout renseignement technique concernant les groupes turbines — alternateurs de sa fabrication.

Les hautes
dimensionnement aux
des alter-
2 MW et à

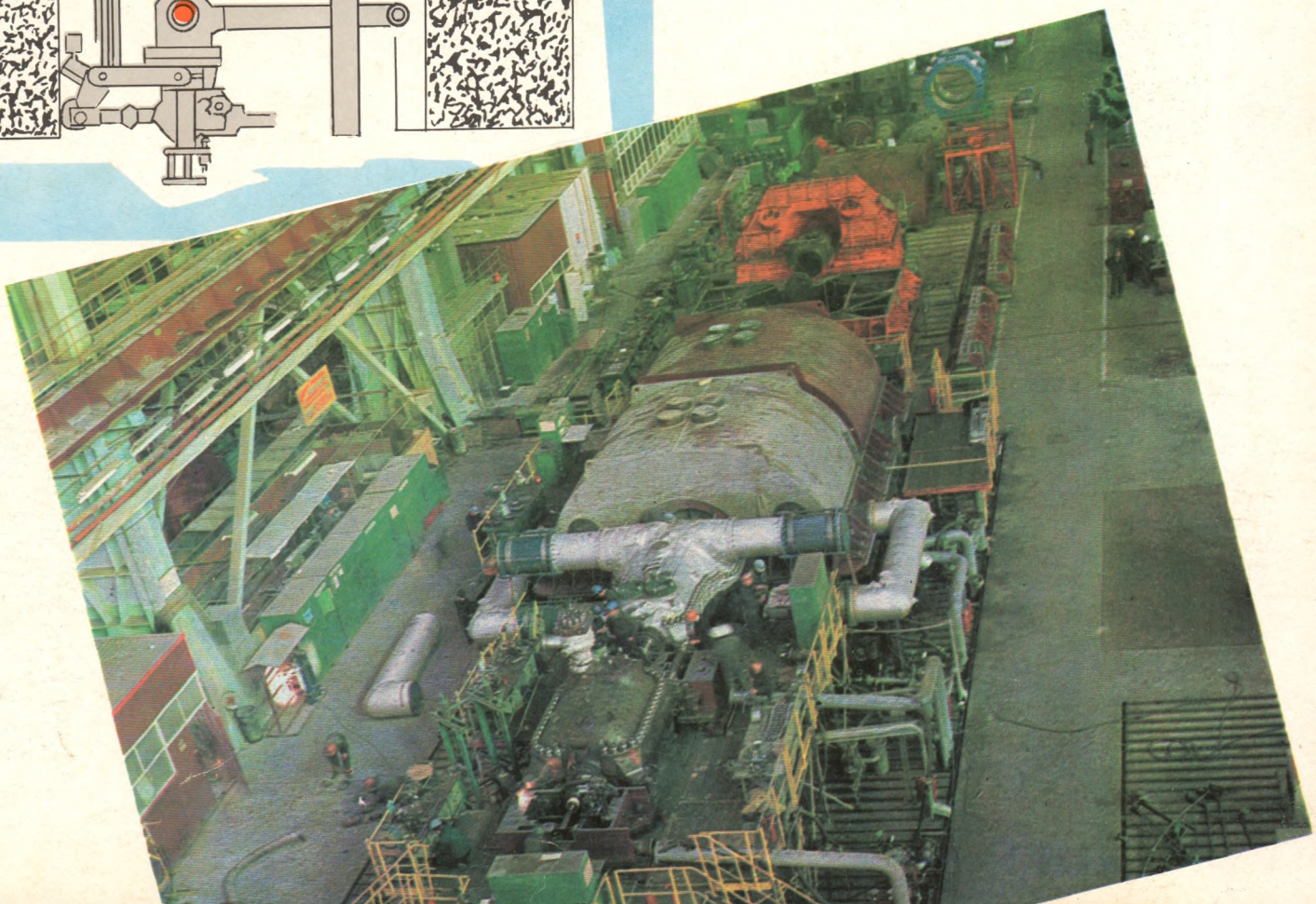
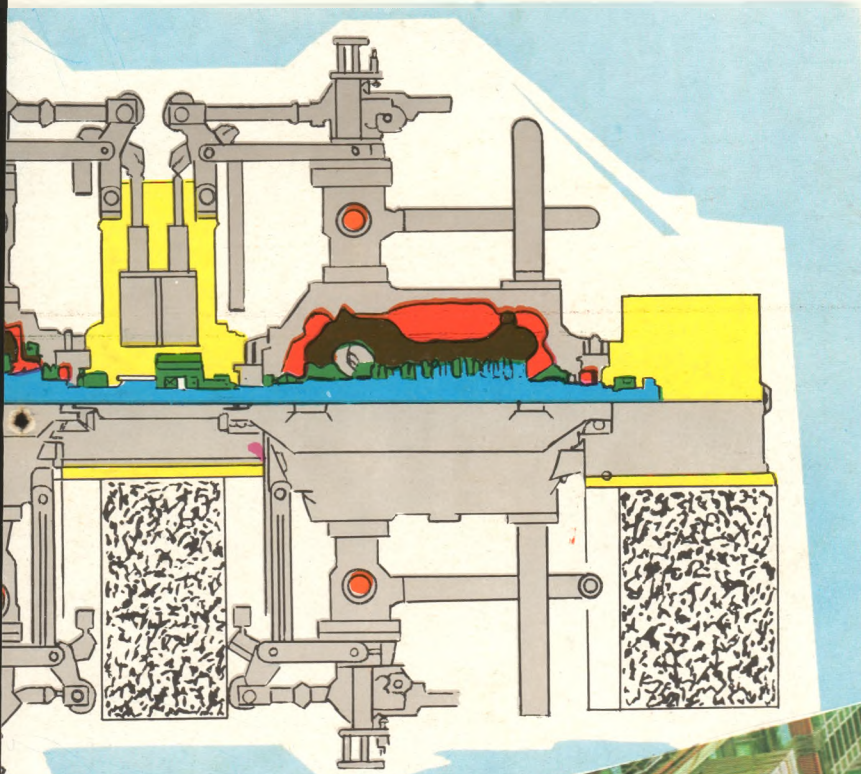
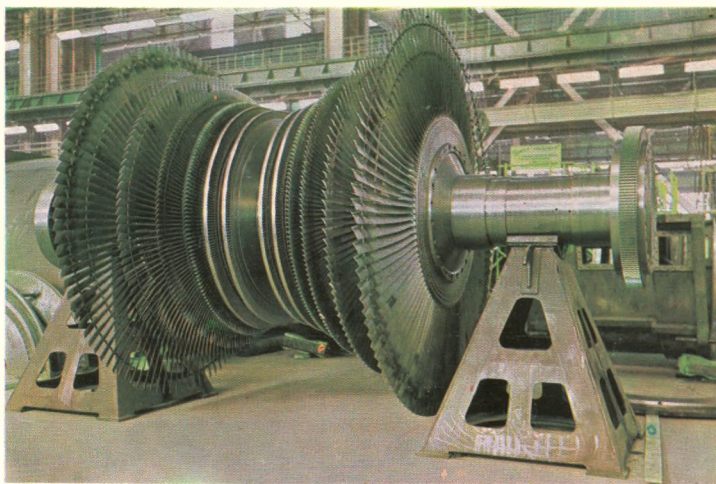
que les alter-
G.B. moyen-
performance
leur usinage
e hautement

projets d'Equi-
ore les pro-

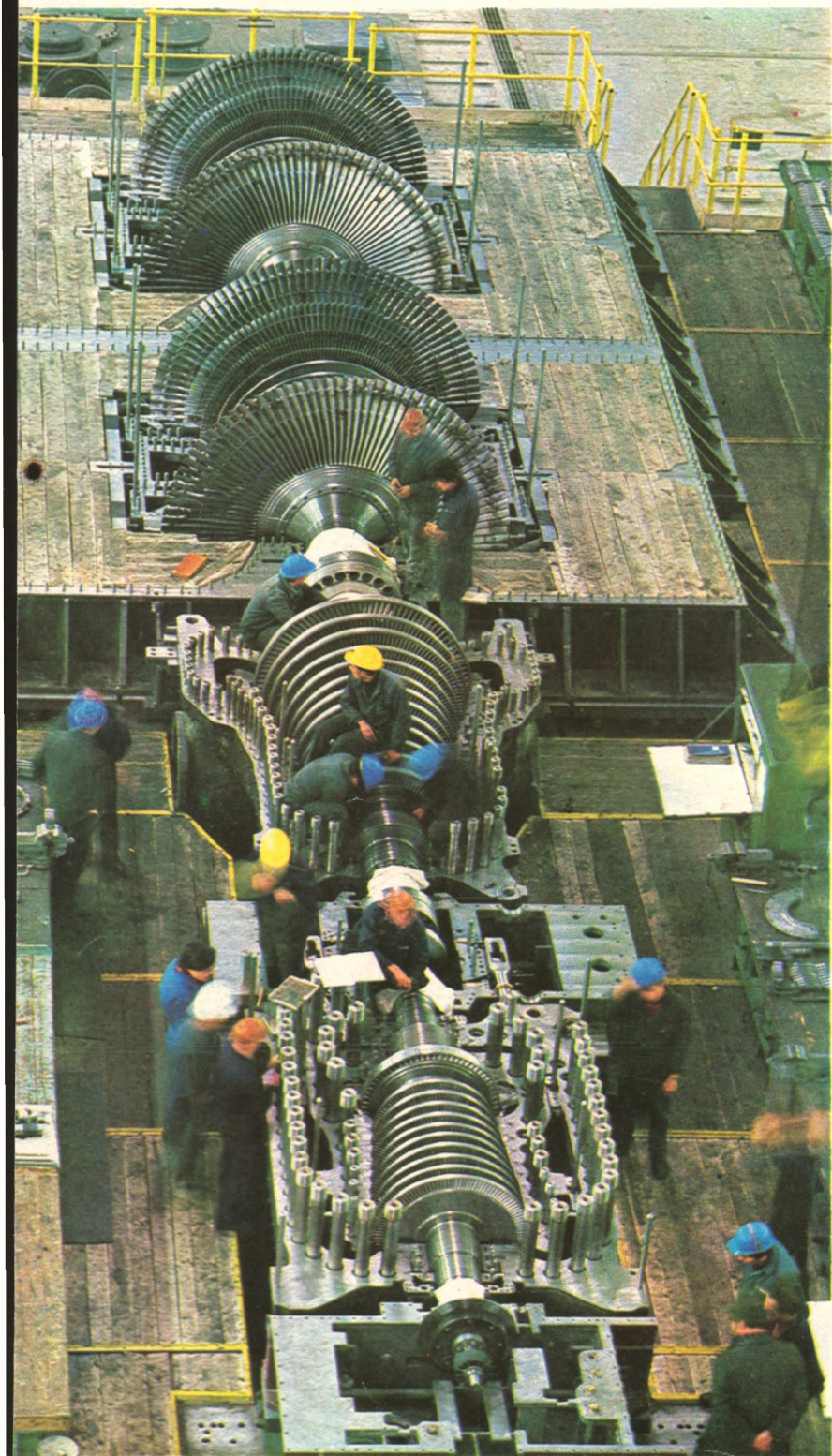
jets de l'équipement principal et auxiliaire des turbines et des alternateurs en assurant les typodimensions situées au niveau mondial de la technique mondiale dans ce domaine.

Les groupes turbines—alternateurs fabriqués par l'I.M.G.B sont offerts et livrés à l'Étranger par la maison d'exportation «UZIN EXPORT-IMPORT», București, Calea Victoriei nr. 133.

Un personnel hautement qualifié est à votre disposition de la part de l'I.M.G.B., București, Șos. Berceni nr. 104 pour tout renseignement technique concernant les groupes turbines — alternateurs de sa fabrication.

Groupes turbines-alternateurs

The logo for TUMAG, featuring the word "TUMAG" in a bold, stylized, yellow font with a 3D effect, set within a yellow hexagonal border.

La demande d'énergie électrique et thermique est en train d'accroître d'une façon permanente au monde entier. — La construction des groupes turbines — alternateurs de plus en plus puissants s'impose comme suite à la condition de la croissance permanente de l'efficacité d'utilisation des combustibles.

Dans la République Socialiste de Roumanie — R.S.R. — la construction des groupes turbines alternateurs a déjà un passé de plus de 30 ans aux usines renommées, comme sont l'Entreprise de Construction de Machines, Reșița et tout récemment l'Entreprise de Construction de Machines Lourdes, București — I.M.G.B. — cette dernière représentant une usine de prestige.

Pour les objets industriels-énergétiques on a élaboré des projets et on est en train de fabriquer des turbines à vapeur à condensation et de contrepression, de 3,0 à 50 MW.

Les turbines construites chez l'I.M.G.B. sont remarquables par leur robustesse, par la qualité supérieure de l'exécution et par la haute fidélité des paramètres garantis.

Les caractéristiques principales des turbines à destination industrielle — énergétique sont indiquées au tableau nr. 1.

A une destination purement énergétique l'I.M.G.B. fabrique des groupes turbines—alternateurs à condensation de 50 à 330 MW, aux paramètres de vapeur élevés et aux rendements au niveau de la concurrence.

Les caractéristiques principales des turbines énergétiques sont indiquées au tableau nr. 2.

Des laboratoires de contrôle non-destructif, des installations modernes d'équilibrage dynamique et statique de même que des bancs d'essai pour tester au chaud les turbines et pour les

essais mécaniques et électriques des alternateurs assurent la qualité de ces équipements à haute performance, en rendant leur montage au chantier plus facile et leur exploitation sûre et économique dans le cadre des centrales électriques.

En étant d'une construction moderne, ayant une seule ligne d'arbres, les turbines et alternateurs sont construits pour une vitesse de rotation de 3000 t/min.

Les alternateurs — ayant leurs caractéristiques techniques indiquées au tableau nr. 3 — sont munis d'une isolation "ISOTENAX" rédui-

sant leurs gabarits tensions jusqu'à 2

Les alternateurs turbines à vapeur. alternateurs s'effectue l'hydrogène de 50

Les turbines à v alternateurs sont excé nant des machines et à haute précision est confiée à un pe qualifié.

L'Institut de Rec pements Thermo-é

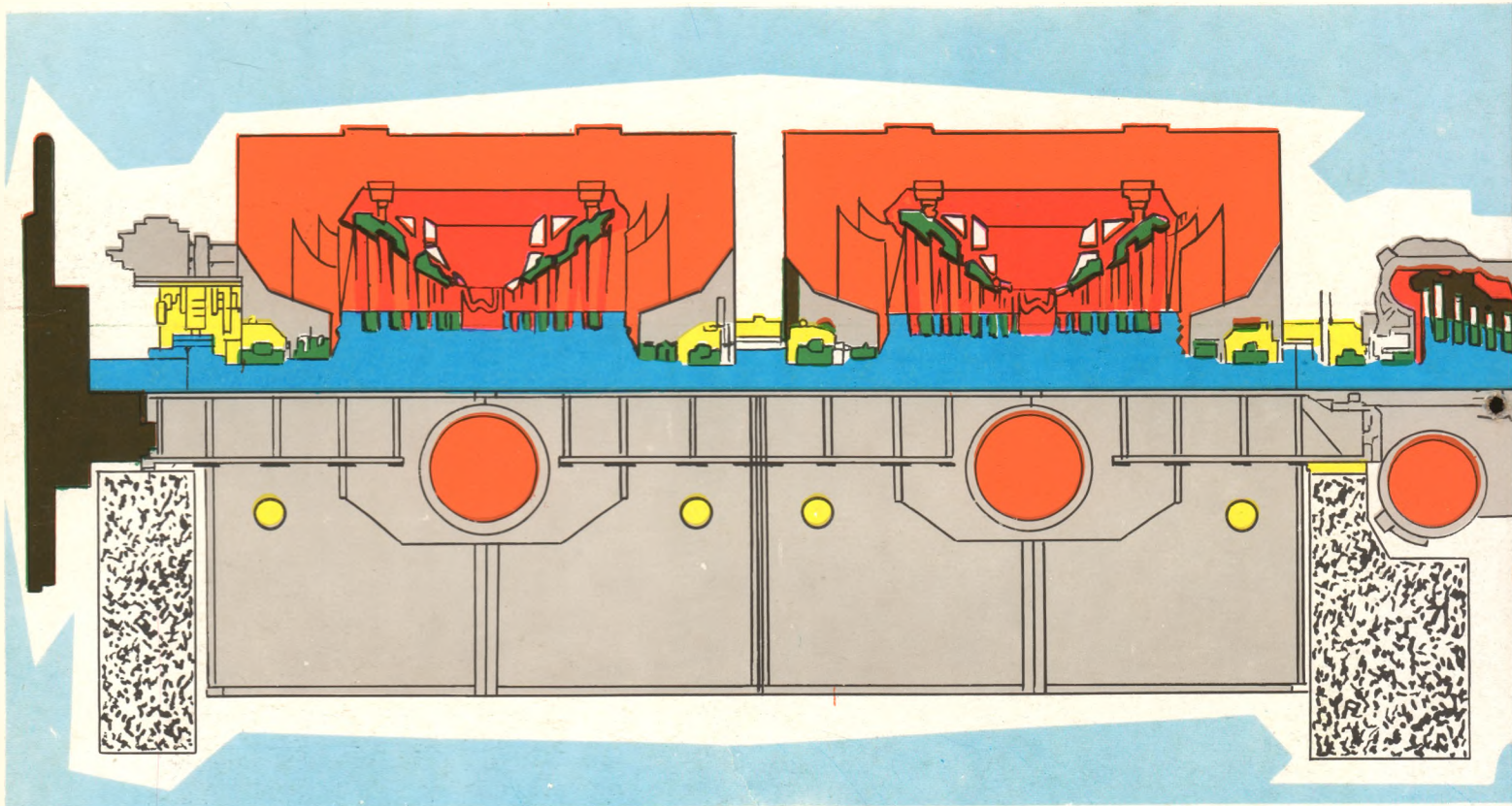

Tableau nr. 1

Type	Puissance MW	Pression de la vapeur vive ata	Température de la vapeur vive °C	Nombre de prises réglables	Pression en Condenseur ata	Contre-pression ata	Pression aux prises réglables ata	Température de l'eau froide °C
AT-3	3	35	435	1	0,07	—	15	25
AC-4	4	35	435	—	0,08	—	—	30
AC-6	6	35	435	—	0,075	—	—	30
AS-3	3	35	435	1	0,08	—	10	30
AS-7	7	35	435	2	0,07	—	10	25
ASL-12	12	35	435	2	0,07	—	10	30
CSL-12	12	90	535	2	0,035	—	1,2	30
DSL-50	50	130	565	—	0,035	—	3	10
		90	535	1	—	—	3	3
			435	1	—	—	3	3
							3	15

